

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANASANAT DALI
Sanatta Yeterlik Tezi

**METAL MALZEMELER İLE OLUŞTURULAN SANATSAL
DOKUMALARDA DENEYSEL YAKLAŞIMLAR**

Hazırlayan

Selin DARTAR

Danışman

Prof. Nesrin ÖNLÜ

İzmir-2022

YEMİN METNİ

Sanatta Yeterlik Tezi olarak sunduğum "Metal Malzemeler İle Oluşturulan Sanatsal Dokumalarda Deneyisel Yaklaşımlar" adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

... ./... ./... ..

Selin DARTAR

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün / / tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisanüstü Öğretim Yönetmeliği' ninmaddesine göre öğrencisi'nın konulu tezi incelenmiş ve aday / tarihinde, saat 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin olduğuna oy ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÖZET

Dokuma eylemi, günümüzde teknolojinin gelişmesi ve yeni malzeme olanakları ile sanatçıların kendini ifade etmek için kullandığı bir araca dönüşmüştür. Sanayi Devriminden önce ihtiyaçları karşılamak amacıyla yapılan dokumalar, Arts and Craft akımı ve Bauhaus ekolü ile tekstil sanatçılarının deneysel yöntemler ile yeni yüzeyler ve biçimler oluşturdıkları sanatsal objeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu tez çalışmasında geleneksel dokuma teknikleri ve özgün dokuma tekniklerinin metal malzemeler ile birlikte kullanılarak yenilikçi sanatsal dokumalar elde edilmesi hedeflenmiştir. Dokuma eyleminin değişken öğeleri deneysel çalışma yönteminin olanaklarıyla bütünleştirerek hacimli ve farklı yüzeyler, rölyef etkiler ele alınmıştır.

Yapılan çalışma, **Metal Malzemeler İle Oluşturulan Sanatsal Dokumalar ve Metal Malzemeler İle Deneysel Dokumalar Ve Uygulama Çalışmaları** adı altında iki ana bölümden oluşmaktadır.

“Metal Malzemeler İle Oluşturulan Sanatsal Dokumalar” başlıklı birinci bölüm; “Sanatsal Dokumalar, Dokuma Eyleminde Deneysellik ve Metal Malzemeler İle Oluşturulan Sanatsal Dokumalar” alt başlıklarından meydana gelmektedir. Birinci bölümde, sanatsal bir ifade aracı olarak dokuma eyleminin kullanımı ve Bauhausun dokuma alanına getirdiği deneysel yaklaşım anlayışı, dokuma eyleminde deneysellik kavramı ve metal malzemeler ile sanatsal dokumalar yapan sanatçılar incelenip ele alınmıştır.

“Metal Malzemeler İle Deneysel Dokumalar Ve Uygulama Çalışmaları” başlıklı İkinci bölüm; “Metal Malzemeler Kullanılarak Üretilen Deneysel Dokumalarda Malzeme, Yöntem ve Teknik ve Üretilen Deneysel Dokuma Çalışmalarının Teknik Ve Tasarım Kapsamında Değerlendirilmesi” alt başlıklarından meydana gelmektedir. İkinci Bölümde, 24 çerçeveli el tezgahında 17 sanatsal dokuma çalışması üretilmiş ve bu çalışmaların teknik ve tasarım kapsamında değerlendirilmesi yapılmıştır.

ABSTRACT

Weaving, nowadays with the technological advances and the resources of new materials, has turned into a tool of self-expression for the artists. Before the industrial revolution, woven textiles were produced to meet the needs of people, with the Arts and Crafts movement and Bauhaus school, the textile artists created artistic objects with new surfaces and forms using experimental methods.

In the study of this thesis, the aim is to create innovative woven textiles using traditional weaving techniques combined with original weaving techniques utilizing metal materials. By integrating the possibilities of experimental work methods to the variable elements of weaving, dimensional and various surfaces and relief surfaces have been presented and discussed.

This study consists of two main parts: Artistic Weavings Created with Metal Materials and Experimental Weavings and Application Studies using Metal Materials.

The first chapter titled “Artistic Weavings Created with Metal Materials” includes sub-titles "Artistic Woven Textiles and Experimental Working Method in Weaving and Artistic Weavings Created with Metal Materials". The following topics are examined and discussed in the first chapter: (1) Use of the act of weaving as an artistic expression tool and the experimental approach that Bauhaus brought to the field of weaving, (2) concept of experimentation in the act of weaving, and (3) textile artists who create woven textiles as an art with metal materials.

The second chapter titled "Experimental Weavings and Application Studies with Metal Materials" includes sub-headings of "Material, Method and Technique in Experimental Weaving Produced Using Metal Materials” and “Evaluation of Produced Experimental Weaving Studies for Technique and Design concepts". In the second chapter 17 artistic woven pieces were produced on 24 frame hand loom and these works were evaluated within the respect to technique and design.

ÖNSÖZ

Günümüzde pek çok tekstil sanatçısı, farklı teknikler ve malzemeler ile dokuma çalışmalarında hacimli yapılar ve rölyef etkiler üzerine yeni bireysel yorumlar ortaya koymaktadırlar. Bu tezin konusu metal malzeme kullanımı ile rölyef etkili sanatsal dokuma çalışmalarının tasarlanması ve üretilmesine olanak sağlamaktır.

Dokuma sanatına başladığım ilk andan itibaren çalışmalarında hedefim her zaman malzemenin ve dokuma tekniğinin sınırlarını zorlayarak özgünlüğün ve yaratıcılığın ön planda olduğu yüzeyler yaratarak dokuma kumaş tasarımına farklı bakış açısı getirmeye çalışmak olmuştur.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde bilgi birikimini sonsuz paylaşarak heyecanıma ortak olan, destek ve yardımlarını esirgemeyen, beni her zaman yüreklendiren danışman hocam, Prof. Nesrin ÖNLÜ 'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tezimin yazılma aşamasında beni destekleyen ve tezimin tamamlanmasında katkıları olan Prof.Elvan Özkavruk Adanır ve Prof. Sedef Acar'a teşekkürlerimi sunarım. Tezimin tamamlanması süresince beni yüreklendiren eşim Önder Çalışkaner'e, sevgi ve desteğini esirgemeyen aileme özellikle sevgili anneme teşekkürlerimi sunarım...

Selin DARTAR

2022

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	ii
TUTANAK	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
RESİM LİSTESİ.....	ix
TABLO LİSTESİ.....	xxii
KISALTMALAR	xxiv
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: METAL MALZEMELER İLE OLUŞTURULAN SANATSAL DOKUMALAR.....	5
1.1. Sanatsal Dokumalar ve Dokuma da Deneysellik	5
1.1.1. Anni Albers.....	8
1.1.2. Gunta Stölzl	12
1.1.3. Lenore Tawney	17
1.1.4. Magdalena Abakanowicz	20
1.1.5. Kay Sekimachi.....	24
1.2. Metal Malzemeler ile Oluşturulan Sanatsal Dokumalar.....	28
1.2.1. Kyoko Kumai	28

1.2.2. Sophie Mallebranche	33
1.2.3. Nancy Koenigsberg	37
1.2.4. Nesrin Önlü.....	40
1.2.5. Joanna Louca	43
1.2.6. Ruth Beer.....	46
1.2.7. Elise Vazelakis	49
1.2.8. Gali Cnaani	52
2. BÖLÜM METAL MALZEMELER İLE DENEYSEL DOKUMALAR VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI.....	57
2.1. Metal Malzemeler Kullanılarak Üretilen Deneysel Dokumalarda Malzeme, Yöntem ve Teknik.....	57
2.1.1. Yöntem	57
2.1.2. Malzeme	59
2.1.3. Teknik.....	69
2.2. Üretilen Deneysel Dokuma Çalışmalarının Teknik ve Tasarım Kapsamında Değerlendirilmesi.....	70
2.2.1. Ön Araştırma Dokuma Çalışmaları	70
2.2.2. Deneysel Dokuma Çalışmaları	77
SONUÇ	194
KAYNAKÇA.....	196
ÖZGEÇMİŞ	

RESİM LİSTESİ

- Resim 1- Anni Albers , Black White Yellow, (1926/1965), Pamuk ve ipek
(<https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/anni-albers>)..... 9
- Resim 2- Anni Albers, Under Way, 1963, pamuk, keten, yün, 73.8 x 61.3 cm, The Josef and Anni Albers Foundation, Fotoğraf: Tim Nighswander
(<https://awarewomenartists.com/en/artiste/anni-albers/>) 10
- Resim 3- Anni Albers, Black-White-Gold I, 1950 Pamuk, Lurex, Jute (68.3 × 48.3 cm), The Josef and Anni Albers Foundation (<https://albersfoundation.org/art/anni-albers/weavings/#slide4>)..... 11
- Resim 4- Anni Albers, Black-White-Gold I, 1950 Pamuk, lurex, Jute (68.3 × 48.3 cm), The Josef and Anni Albers Foundation, Detay
(https://www.pinterest.com/pin/95631192067926141/?nic_v3=1a6sAKLpY) 12
- Resim 5- Slit Tapestry Red-Green, Gunta Stölzl, 1927–1928. Keten ve pamuk, Bauhaus-Archiv Berlin (<https://www.bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/works/weaving/slit-tapestry-red-green/>)..... 14
- Resim 6- Duvar panosu için eskiz, “5 Chöre”, Gunta Stölzl,1928, 61 x 47 cm
(<https://monster-patterns.com/masterclass-of-pattern-designers-gunta-stolzl-the-queen-of-bauhaus/>) 15
- Resim 7- Jakar duvar panosu, “5 Chöre”, Gunta Stölzl,1928. Pamuk, yün, rayon ve ipek, 229 x 143 cm (<https://monster-patterns.com/masterclass-of-pattern-designers-gunta-stolzl-the-queen-of-bauhaus/>) 16
- Resim 8- Seaweed, Lenore Tawney, 1961, Keten, ipek; 120 x 32(<https://lenoretawney.org/work/seaweed/>)..... 18
- Resim 9- Seaweed, Lenore Tawney,1961, Keten, ipek; 120 x 32(<https://lenoretawney.org/work/seaweed/>)..... 18

- Resim 10- The King I 1962, Keten, 148 x 31 ve The Queen,1962, Keten, 160 x 30
(<https://lenoretawney.org/work/the-king-i/> , <https://lenoretawney.org/work/the-queen/>)
..... 19
- Resim 11- Lenore Tawney, Shield III,1967, Keten ve tüy
(<https://www.bauhausimaginista.org/articles/4170/questionsaboutlenoretawney?0bbf55ceffc3073699d40c945ada9faf=2ada1d1b892c42c58236b0351a31d12c>) 20
- Resim 12- Magdalena Abakanowicz, Abakan Brown IV, 1969 – 1984, keten and sisal,
Merkez Tekstil Müzesi Sergisi, Lodz,2018, Fotoğraf: Beatrijs Sterk
(<https://www.textile-forum-blog.org/2018/02/metamorphism-magdalena-abakanowicz/>)
..... 22
- Resim 13- Magdalena Abakanowicz, Poland: “White Relief”, keten, pamuk, sisal;
Merkez Tekstil Müzesi Koleksiyonu, Lodz, Fotoğraf: Beatrijs Sterk
(<https://www.textile-forum-blog.org/2018/02/metamorphism-magdalena-abakanowicz/>)
..... 23
- Resim 14- Magdalena Abakanowicz: “White Relief”, detay, keten, pamuk, sisal;
Merkez Tekstil Müzesi Koleksiyonu, Lodz; Fotoğraf: Beatrijs Sterk
(<https://www.textile-forum-blog.org/2018/02/metamorphism-magdalena-abakanowicz/>)
..... 24
- Resim 15- Kay Sekimachi: Katsura, 1971; naylon monofilament; 43 x 15 x 13 in.; San
Francisco G zel Sanatlar Müzesi (<https://sfbaytimes.com/kay-sekimachi-student-teacher-artist/>) 26
- Resim 16- Kay Sekimachi, “Marugawa I, Marugawa II,Marugawa IV”, Keten, 1974-
1978 (<https://www.washingtontimes.com/news/2016/dec/14/exhibit-showcases-kay-sekimachis-woven-fiber-art/>)..... 27
- Resim 17- Kay Sekimachi, “Ikat Box”, Keten, akrilik boya, ah ap, 1989
(<https://bampfa.org/program/virtual/kay-sekimachi-geometries>)..... 28

Resim 18- Kyoko Kumai, “Donuk Rüzgâr”, paslanmaz çelik, 1985-1987 (http://kyokokumai.com/en/works/works2/index.html?id=6)	30
Resim 19- Kyoko Kumai, “Donuk Rüzgar”, paslanmaz çelik, 1985-1987 (http://kyokokumai.com/en/works/works2/index.html?id=7)	31
Resim 20- Kyoko Kumai, “Buluttan Rüzgar”, paslanmaz çelik tel, 222.3 x 292.1 x 10.2 cm, 1992 (https://www.flickr.com/photos/fireofthemind/5156787976).....	31
Resim 21- Kyoko Kumai, “Buluttan Rüzgar”, paslanmaz çelik tel,detay, 222.3 x 292.1 x 10.2 cm, 1992 (https://www.moma.org/collection/works/2345).....	32
Resim 22- Sophie Mallebranche, Chasse and Nature Müzesi, Paris (https://decanteddesign.com/2014/09/27/sophie-mallebranche-transforms-metal-into-beautiful-polished-woven-textiles-see-blogroll-for-a-link/).....	34
Resim 23- Sophie Mallebranche, Altın tel ile el dokuması (https://sophiemallebranche.com/commissioned-art/).....	35
Resim 24- Sophie Mallebranche, Metal tel ile dokuma, Plaza Athenee Oteli,Paris (Gün ışığında çekim) (https://alchetron.com/Sophie-Mallebranche).....	36
Resim 25- Sophie Mallebranche, Metal tel ile dokuma, Plaza Athenee Oteli,Paris, (Yapay ışıktta çekim) (https://alchetron.com/Sophie-Mallebranche).....	37
Resim 26- Nancy Koenigsberg, Light, 2011, 122 x 122 x 20 cm (https://www.tapestry.dk/artapestry6-1)	39
Resim 27- Nancy Koenigsberg, Twelve Hours, Bakır kaplama tel, 24 x 48 x 8 inç (https://www.nancykoenigsberg.com/portfolio/wall-pieces/1)	40
Resim 28- Nesrin ÖNLÜ, Hayatın Dalgalanmaları, 2007, Kişisel Koleksiyon, 80x50 cm, Paslanmaz Çelik Tel, Pamuk ve Sisal İplik, El Dokuması, Kişisel Teknik (Nesrin Önlü Röportaj,2014).....	42

Resim 29- Nesrin ÖNLÜ,Yazılmamış Mektup,2010, 80X100 cm, Paslanmaz Çelik ve Bakır Tel, Pamuk İpliği ve Kâğıt İplik, Yün, El Dokuması, (Nesrin ÖNLÜ Röportaj 2014).....	43
Resim 30- Joanna Louca, % 50 Emaye bakır tel ve %50 elde boyanmış monofilaman , 102x265 cm (https://www.joannalouca.com/content/enamelled-copper-wallpieces)	45
Resim 31- Joanna Louca, Üç parçadan oluşan emaye bakır tel ve elde boyanmış monofilaman duvar panoları koleksiyonu 102x265 cm (https://www.joannalouca.com/content/enamelled-copper-wallpieces).....	45
Resim 32- Ruth Beer, Su (Mavi), 2018, Jakarlı resimli dokuma: bakır mıknatıs teli, pamuk, sentetik elyaf, 50 x 86 inç. (https://ruthbeer.com/Water-Blue)	46
Resim 33- Ruth Beer, Su (Mavi), 2018, Jakarlı resimli dokuma: bakır mıknatıs teli, pamuk, sentetik elyaf, 50 x 86 inç., Detay (https://ruthbeer.com/Water-Blue).....	47
Resim 34- Ruth Beer, Su (Mavi), 2018, Jakarlı resimli dokuma: bakır mıknatıs teli, pamuk, sentetik elyaf, 50 x 86 inç., Detay (Birleşim yerleri) (https://ruthbeer.com/Water-Blue).....	47
Resim 35- Neptune, 2014, Bakır mıknatıs teli, 40 x 120 x 12 inç. (https://ruthbeer.com/Neptune).....	48
Resim 36- Neptune, 2014, Bakır mıknatıs teli, 40 x 120 x 12 inç. Detay (https://ruthbeer.com/Neptune).....	48
Resim 37- Elise Vazelakis, Tekrarlanan Durağanlık II, Dokuma, Çelik ve Bakır Tel, 96 x 84 inç, 2018 (http://elisevazelakis.com/#/large-scale-wall-works/)	50
Resim 38- Elise Vazelakis, Ruth Asawa ya Saygı, Çelik, Pirinç, Bakır, Akrilik Boya, Boru ve Pamuk, her biri 12 x 12 inç, 2017/2018 (http://elisevazelakis.com/#/wire-sculptures/).....	51

Resim 39- Gali Cnaani, Çizgili Gömlek, Pamuk, Bakır ipler, Polyester, 70 x 85 cm/ Tekstilleri Hatırlamak’ Sergisi, 2013 (https://blog.bernina.com/de/2016/03/textile-erinnerungen-remembering-textiles/)	53
Resim 40- Gali Cnaani, Çizgili gömlek, pamuk, bakır ipler, polyester, 70 x 85 cm/ Tekstilleri Hatırlamak’ Sergisi, 2013, Detay (https://blog.bernina.com/de/2016/03/textile-erinnerungen-remembering-textiles/)	54
Resim 41- Gali Cnaani, Oslo XXL, 2011 (https://www.shenkar.ac.il/ckeditor_assets/attachments/898/.pdf)	54
Resim 42- Gali Cnaani, Kollar, 2011(https://www.jessicahemmings.com/wordpress/wp-content/uploads/2013/01/Gali_Cnanni_SDJ.png)	55
Resim 43- “Çöl” İlham Panosu, Tasarım: Selin Dartar, 2013	58
Resim 44- Er-Bakır 0.25mm Bakır tel bobinleri (Selin Dartar, 2014)	60
Resim 45- 0.6 mm Siyah Bakır Tel (Selin Dartar, 2014)	61
Resim 46- Bakır Tel Kırma (Selin Dartar, 2014)	62
Resim 47- Gümüş Tel Kırma (Selin Dartar, 2014).....	62
Resim 48- Bronz Tel kırma (Selin Dartar, 2014)	63
Resim 49- Bakır Sac Metal Folyo Rulo (Selin Dartar, 2014).....	64
Resim 50- Bakır Sac Metal Şeritler (Selin Dartar, 2014)	64
Resim 51- Paslanmaz Çelik Sac Metal Folyo Rulo (Selin Dartar, 2014).....	65
Resim 52- Paslanmaz Çelik Sac Metal Şeritler (Selin Dartar, 2014)	65
Resim 53- 0.6mm Neopren Kauçuk Sicim (Selin Dartar, 2014).....	66
Resim 54- 0.6mm Neopren Kauçuk Sicim (Selin Dartar, 2014).....	66

Resim 55- 24 Çerçeveli Arm marka armürlü dokuma tezgâhı	70
Resim 56- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-1'e ait üretim görüntüleri.....	73
Resim 57- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-2'ye ait üretim görüntüleri.....	73
Resim 58- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-3'e ait üretim görüntüleri.....	74
Resim 59- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-4'e ait üretim görüntüleri.....	74
Resim 60- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-5'e ait üretim görüntüleri.....	75
Resim 61- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-6'ya ait üretim görüntüleri.....	75
Resim 62- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-7'ye ait üretim görüntüleri.....	76
Resim 63- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-8'e ait üretim görüntüleri.....	76
Resim 64- Çift Katlı Deneysel Çalışma 1, Detay (Selin Dartar, 2014).....	77
Resim 65- Deneysel Çalışma 1, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	80
Resim 66- Deneysel Çalışma 2, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	81
Resim 67- Deneysel Çalışma 1, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile	82
Resim 68- Deneysel Çalışma 1, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	83
Resim 69- Çift katlı Deneysel Çalışma 2, Detay (Selin Dartar, 2014).....	84
Resim 70- Deneysel Çalışma 2, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	86
Resim 71- Deneysel Çalışma 2, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	87

Resim 72- Deneysel Çalışma 2, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	88
Resim 73- Deneysel Çalışma 1, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	89
Resim 74- Tek katlı Deneysel Çalışma 3, Detay (Selin Dartar, 2014).....	90
Resim 75- Deneysel Çalışma 3, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	92
Resim 76- Deneysel Çalışma 3, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	93
Resim 77- Deneysel Çalışma 3, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	94
Resim 78- Deneysel Çalışma 3, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	95
Resim 79- Tek katlı Deneysel Çalışma 4, Detay (Selin Dartar, 2014).....	96
Resim 80- Deneysel Çalışma 4, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	99
Resim 81- Deneysel Çalışma 4, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	100
Resim 82- Deneysel Çalışma 4, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	101
Resim 83- Deneysel Çalışma 4, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	102
Resim 84- Tek katlı Deneysel Çalışma 5, Detay (Selin Dartar, 2014).....	103

Resim 85- Deneysel Çalışma 4, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	105
Resim 86- Deneysel Çalışma 4, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	106
Resim 87- Deneysel Çalışma 5, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	107
Resim 88- Deneysel Çalışma 5, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	108
Resim 89- Tek katlı Deneysel Çalışma 6, Detay (Selin Dartar, 2014).....	109
Resim 90- Deneysel Çalışma 6, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	112
Resim 91- Deneysel Çalışma 6, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	113
Resim 92- Deneysel Çalışma 6, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile	114
Resim 93- Deneysel Çalışma 6, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	115
Resim 94- Çift katlı Deneysel Çalışma 7, Detay (Selin Dartar, 2014).....	116
Resim 95- Deneysel Çalışma 7, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	119
Resim 96- Deneysel Çalışma 7, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	120
Resim 97- Deneysel Çalışma 7, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	121

Resim 98- Deneysel Çalışma 7, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	122
Resim 99- Çift katlı Deneysel Çalışma 8, katlama işlem öncesi ve sonrası, Detay (Selin Dartar, 2014).....	123
Resim 100- Deneysel Çalışma 8, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	126
Resim 101- Deneysel Çalışma 8, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	127
Resim 102- Deneysel Çalışma 8, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	128
Resim 103- Deneysel Çalışma 8, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	129
Resim 104- Deneysel Çalışma 8, katlama işlemi sonrası, iç mekânda gün ışığı ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	130
Resim 105- Deneysel Çalışma 8, katlama işlemi sonrası, dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	131
Resim 106- Tek katlı Deneysel Çalışma 9, Detay (Selin Dartar, 2014).....	132
Resim 107- Deneysel Çalışma 9, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	135
Resim 108- Deneysel Çalışma 9, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	136
Resim 109- Deneysel Çalışma 9, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	137

Resim 110- Deneysel Çalışma 9, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)	138
Resim 111- Tek katlı Deneysel Çalışma 10, Detay (Selin Dartar, 2014).....	139
Resim 112- Deneysel Çalışma 10, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	142
Resim 113- Deneysel Çalışma 10, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	143
Resim 114- Deneysel Çalışma 10, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	144
Resim 115- Deneysel Çalışma 10, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	145
Resim 116- Çift katlı Deneysel Çalışma 11, Detay (Selin Dartar, 2014).....	146
Resim 117- Deneysel Çalışma 11, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	149
Resim 118- Deneysel Çalışma 11, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	150
Resim 119- Deneysel Çalışma 11, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	151
Resim 120- Deneysel Çalışma 11, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	152
Resim 121- Tek katlı Deneysel Çalışma 12, Detay (Selin Dartar, 2014).....	153
Resim 122- Deneysel Çalışma 12, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	156

Resim 123- Deneysel Çalışma 12, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	157
Resim 124- Deneysel Çalışma 12, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	158
Resim 125- Deneysel Çalışma 12, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	159
Resim 126- Tek katlı Deneysel Çalışma 13, Detay (Selin Dartar, 2014).....	160
Resim 127- Deneysel Çalışma 13, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	163
Resim 128- Deneysel Çalışma 13, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	164
Resim 129- Deneysel Çalışma 13, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	165
Resim 130- Deneysel Çalışma 13, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	166
Resim 131- Çift katlı Deneysel Çalışma 14, Detay (Selin Dartar, 2014).....	167
Resim 132- Deneysel Çalışma 14, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	170
Resim 133- Deneysel Çalışma 14, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	171
Resim 134- Deneysel Çalışma 14, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	172
Resim 135- Deneysel Çalışma 14, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	173

Resim 136- Tek katlı Deneysel Çalışma 15, Detay (Selin Dartar, 2014).....	174
Resim 137- Deneysel Çalışma 15, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	176
Resim 138- Deneysel Çalışma 15, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	177
Resim 139- Deneysel Çalışma 15, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	178
Resim 140- Deneysel Çalışma 15, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	179
Resim 141- Çift katlı Deneysel Çalışma 16, Detay (Selin Dartar, 2014).....	180
Resim 142- Deneysel Çalışma 16, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	183
Resim 143- Deneysel Çalışma 16, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	184
Resim 144- Deneysel Çalışma 16, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	185
Resim 145- Deneysel Çalışma 16, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	186
Resim 146- Tek katlı Deneysel Çalışma 17, Detay (Selin Dartar, 2014).....	187
Resim 147- Deneysel Çalışma 17, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	190
Resim 148- Deneysel Çalışma 17, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	191

Resim 149- Deneysel Çalışma 17, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	192
Resim 150- Deneysel Çalışma 17, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014).....	193

TABLO LİSTESİ

Tablo 1- Ön Araştırma Dokuma Çalışmalarında Kullanılan Atkı ve Çözümlü İplikleri....	67
Tablo 2- Ana Dokuma Çalışmalarında Kullanılan Atkı ve Çözümlü İplikleri	68
Tablo 3- Ön Araştırma Dokuma Çalışmalarının Teknik Özellikleri	71
Tablo 4- Deneysel Dokuma Çalışması 1 Teknik Özellikleri	77
Tablo 5- Deneysel Dokuma Çalışması 2 Teknik Özellikleri	84
Tablo 6- Deneysel Dokuma Çalışması 3 Teknik Özellikleri	90
Tablo 7- Deneysel Dokuma Çalışması 4 Teknik Özellikleri	96
Tablo 8- Deneysel Dokuma Çalışması 5 Teknik Özellikleri	103
Tablo 9- Deneysel Dokuma Çalışması 6 Teknik Özellikleri	109
Tablo 10- Deneysel Dokuma Çalışması 7 Teknik Özellikleri	116
Tablo 11- Deneysel Dokuma Çalışması 8 Teknik Özellikleri	123
Tablo 12- Deneysel Dokuma Çalışması 9 Teknik Özellikleri	132
Tablo 13- Deneysel Dokuma Çalışması 10 Teknik Özellikleri	139
Tablo 14- Deneysel Dokuma Çalışması 11 Teknik Özellikleri	146
Tablo 15- Deneysel Dokuma Çalışması 12 Teknik Özellikleri	153
Tablo 16- Deneysel Dokuma Çalışması 13 Teknik Özellikleri	160
Tablo 17- Deneysel Dokuma Çalışması 14 Teknik Özellikleri	167
Tablo 18- Deneysel Dokuma Çalışması 15 Teknik Özellikleri	174

Tablo 19- Deneysel Dokuma Çalışması 16 Teknik Özellikleri.....	180
Tablo 20- Deneysel Dokuma Çalışması 17 Teknik Özellikleri.....	187

KISALTMALAR

akt. : Aktaran

bkz. : Bakınız

cm : Santimetre

Dan. : Danışman

mt : Metre

No : Numarası

ss : Sayfa sayısı

GİRİŞ

Asırlar boyu dünyanın dört bir yanında sanatçılar, yeni ve farklı malzemeler ile kendilerini ifade edecekleri çeşitli yollar bulmuşlardır. Sanatçılar, yeni malzemeler ve teknikler ile çalışmalarında yeni uyarlamalara ve tanımlamalara gitmişlerdir. Günümüzde tekstil sanatçısının “bir estetik bütünlük geliştirmek için yaratıcılığı, sezgiyi ve el becerisini” (Özay, 2001 ; akt. Halaçeli, 2009:39) birleştirmesi gerekmektedir.

20. yüzyıl sanatındaki gelişmelerle plastik değer kazanan dokuma çalışmaları Arts&Crafts sanat hareketi ve sonrasında ortaya çıkan Bauhaus ekolü ile sanat objesi haline dönüşmüştür. Bauhaus okulunun yetiştirdiği ve tekstil tasarımına yön veren Anni Albers ve Gunta Stölzl gibi sanatçılar dokuma eyleminde deneysel yaklaşım anlayışını başlatmıştır. Bu sanatçılar renk, malzeme ve doku üzerindeki deneysel yaklaşımları ile dokumalarında sanatsal bir dil geliştirmiştir. Bauhaus okulunun kapatılmasıyla özellikle Amerika’ya ve Avrupa’ya yerleşen sanatçılar, okulun ideallerinin yayılmasında etkili olmuşlardır.

“Bauhaus’u Amerika Birleşik Devletleri’ne taşıyan öncülerden bazıları Black Mountain Koleji ve Yale Üniversitesi’nde eğitim veren Anni Albers, Chicago’da Yeni Bauhaus’un dokuma atölyesini yöneten Marli Ehrman, Berlin ve Finlandiya’da eğitim alan ve Black Mountain Koleji ile Oakland’daki California Arts and Crafts Koleji’nde eğitim veren Trude Guermonprez’dir. Sürecin devamında Amerika Birleşik Devletleri’nin ikinci nesil sanatçılarından bazıları *Bauhaus*’lu öğreticilerinden aldıkları ilhamı geliştirerek, malzeme ve tekniğin sınırlarını zorlamışlardır” (Acar, 2013: 52).

Amerikalı sanatçılardan Lenore Tawney geliştirdiği açık tarak tekniği ile tavandan asılı olan heykelsi dokumaları, Sheila Hicks iplik tutamlarını sararak ve dokuyarak oluşturduğu üç boyutlu, heykelsi eserleri ile tekstili sanat düzeyine taşımışlardır.

“XX.yüzyılın ikinci yarısından itibaren tekstil, zengin el sanatları geleneği ile çağdaş sanat yaklaşımları ve teknolojinin de olanaklarından etkilenen bir plastik sanat

dalı olarak kabul görmeye başlamıştır” (Tok Dereci, 2014: 54). Tekstil sanatçıları deneysel çalışmalarıyla plastik sanatların sınırlarını zorlamış ve kavramsal sanata geçişi hızlandırmışlardır (Koşar:2016:1). Jean Lurçat nın 1962'deki başlattığı Lozan'daki Uluslararası Tapestry Bienali, dokumaların sanatsal olarak değerlendirildiği ilk sergi olmuştur. Lozan Tapestry Bienali ile tekstiller farklı malzemeler ve yeni tekniklerle ve hacimli bir görüntü ve etkiye sahiptir.

Abakanowicz, Lenore Tawney, Kay Sekimachi gibi sanatçılar geleneksel dokuma çalışmalarının ötesine geçerek, malzemeyi ve kavramı vurgulayan çok büyük boyutlarda çalışmalarla tekstilin sanatsal gücünü göstermişlerdir. Abakanowicz ve Tawney eğitimini heykel atölyelerinde tamamlamış ve bu eğitimleri onların bilgi birikimini ve deneyimini arttırmış, üç boyutlu mekân algısı ile sanatsal tekstiller tasarlanmalarında katkı sağlamıştır. Abakanowicz farklı malzemelerle oluşturduğu heykelsi dokumaları, Tawney geliştirdiği yeni dokuma teknikleri ile dokuduğu tavandan asılı çalışmaları, Sekimachi naylon monofilament ile dokuduğu üç boyutlu karmaşık dokumaları ile tekstil sanatında hacim kavramının gelişmesini sağlamışlardır. Tüm bu etkiler beraberinde sanatta disiplinleri arası sınırların ortadan kalkmasını ve disiplinler arası çalışmaların başlamasını sağlamıştır.

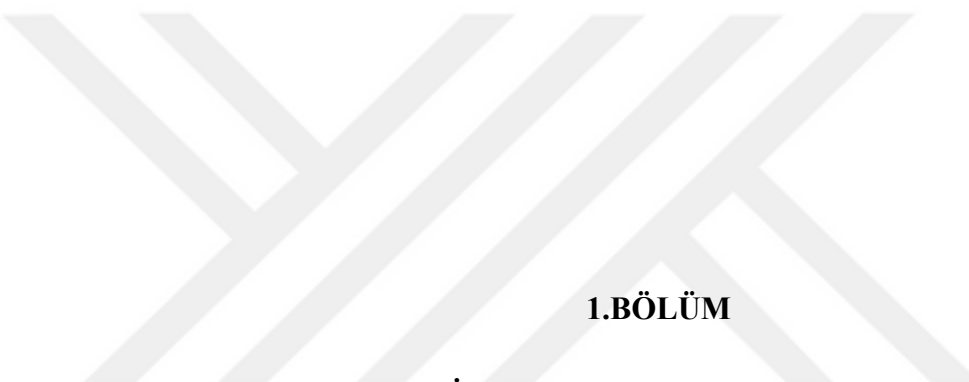
Günümüzde de birçok sanatçı, farklı disiplinlere ait malzemeleri, aynı sanat disiplininde buluşturmaktadır. Yeni malzemelerin keşfi ve kullanılması, tekstil sanatçısına işlevsel ve estetik sınırsız olanaklar ve yeni fikirler sağlamaktadır. “Dokuma kumaş yüzeylerinde kullanılan tüm malzemeler, tekdüzeliği ortadan kaldırarak endüstriyel-sanatsal ürünler tasarlama ve dokumanın eylemsel faaliyetini zihinsel bir yaratıcılık ile birleştirme konusunda yeni bir estetik ve fonksiyonel bakış açısı sunmaktadır (Kurtuldu, 2017: 7).”

“Farklı malzeme ve teknik bilgileri kullanarak, hiç yapılmamış denemek ya da daha önceden bilinen bir malzemenin görsel etkisini gözlemlemek için kullanılan deneysel yöntem, yaratıcılığın gelişiminde etkilidir (Keskin,2012: 72).” Dokuma sürecinde sanatçı fiziksel verileri sezgileri ile birleştirerek deneysel yöntem ile çalışabilmektedir. Deneysel çalışma yöntemi; dokuma tasarımına etki eden örgü,

dokuma tekniği, malzeme, sıklık faktörleri; metal malzemeler ile bir araya gelerek hacimli ve rölyef etkili sanatsal nitelikte dokuma çalışmalarının tasarlanması ve üretilmesine de olanak tanımaktadır. **“Metal Malzemeler ile Oluşturulan Sanatsal Dokumalarda Deneysel Yaklaşımlar”** başlıklı tezin konusu metal malzemenin biçim alma özelliğinden yararlanılarak deneysel yöntemle hacim ve rölyef etkili sanatsal dokuma çalışmalarının tasarlanması ve üretilmesidir. Sanatsal dokumaların tasarım sürecinde seçilen yaratıcılık yöntemi, fiziksel verileri kullanarak elde edilen sentezleme ve deneme-yanılmadır. Aynı zamanda; duygular ve sezgiler de ön plana çıkarılarak, kendiliğinden oluşan denemelere de yer verilmiştir. Deneysel çalışmalarda; malzeme, yapı ve örgü birlikteliğı ile birden fazla deneme yapılarak yeni, özgün yorumlar ortaya koyabilmek amaçlanmıştır.

“Metal Malzemeler ile Oluşturulan Sanatsal Dokumalar” başlıklı birinci bölüm; “Sanatsal Dokumalar, Dokuma Eyleminde Deneysellik ve Metal Malzemeler İle Oluşturulan Sanatsal Dokumalar” alt başlıklarından meydana gelmektedir. Birinci bölümde, “sanatsal bir ifade aracı olarak dokuma eyleminin kullanımı ve Bauhausun dokuma alanına getirdiğı deneysel yaklaşım anlayışı” (bkz.Keskin, 2012: II) dokuma eyleminde deneysellik kavramı ele alınmıştır. Ayrıca tekstil sanatının geçmişten günümüze kadar gelmiş olduğı durum ve tekstil sanatına öncülük eden Anni Albers, Magdalena Abakanowicz, Lenore Tawney gibi deneysel çalışan sanatçılar incelenerek anlatılmıştır. “Metal Malzemeler İle Oluşturulan Sanatsal Dokumalar ve Sanatçı Örnekleri” alt başlığı altında metal malzemeler ile çalışan dokuma sanatçıların çalışmalarından örnekler verilmiştir.

“Metal Malzemeler İle Deneysel Dokumalar Ve Uygulama Çalışmaları” başlıklı İkinci bölümde tez çalışması kapsamında 7 adet ön çalışma, 17 adet farklı sanatsal dokuma çalışması üretilmiş, ayrıntılı tablolar ve fotoğraflarla desteklenerek sunulmuştur. Tezin amacına uygun dokuma uygulamalarında atkıda ve çözgüde metal malzemeler kullanılmıştır. Tek ve çift katlı yapılarda dokunan uygulamalarda; krep, bal peteğı gibi dokulu etki yaratan örgülerin kullanımı ile hacimli ve rölyef etkiler oluşturulmuştur.

1.BÖLÜM

METAL MALZEMELER İLE OLUŞTURULAN SANATSAL DOKUMALAR

1. BÖLÜM: METAL MALZEMELER İLE OLUŞTURULAN SANATSAL DOKUMALAR

1.1. Sanatsal Dokumalar ve Dokuma 'da Deneysellik

20. yüzyılın son çeyreği itibariyle sosyal, ekonomik ve politik alanlardaki değişim ve gelişmeler sanatsal alana da yansımış, (bkz.Usluca Erim, 2019:271)ve teknolojinin yarattığı yeni malzeme olanakları ile tekstil sadece yaşam gereksinimi olmanın dışında güçlü bir sanatsal ifade aracı olmuştur. Sanatsal ifadede alışagelmış malzeme seçimleri farklılaşarak, sanatçıların deneysel arayışlarıyla beraber estetik değerlere ulaştığı gözlemlenmektedir. Günümüzde tekstil sanatının güncel sanat hareketlerine, toplumsal olaylara, kültürel farklılıklara, yeni fikirlere ve yaratıcılığa açık bir alan haline geldiğini görmek mümkündür (bkz.Usluca Erim, 2019:271). Tekstil bu açık alanlarından bir tanesi de dokuma alanıdır ve dokuma işlevsel bir ürünün ötesinde karşımıza, sanatsal bir anlatım aracı olarak da çıkmaktadır. Dokuma eylemi, “işlevsel ürün oluşturan bir teknik olmanın ötesinde, duyguların ve düşüncelerin ifade edildiği yüzeyler yaratmak için” (bkz.Usluca Erim, 2019:271) de kullanılmaktadır. Geleneksel dokuma tekniğinin dışına çıkan dokuma çalışmaları, üç boyutlu biçimler, heykelsi anlatımlar ile birer sanat objesi haline dönüşmektedir.

“Tekstillerin sanat objesi haline dönüşmesinde özellikle William Morris öncülüğündeki Arts&Crafts sanat hareketinin ve sonrasında 1919 yılında Almanya’da kurulan Bauhaus Okulu’ndaki öğretmenlerin rolü büyüktür. Avrupa’da, tapestry adı verilen resimli dokumalarla başlayan tekstilin sanat yolculuğu, 20. yüzyıldan itibaren, Dünya’da değişen kültür /sanat hareketleri ve toplumsal yapı nedeniyle dokumanın yanı sıra, farklı teknikler ve malzemelerin de kullanımıyla farklı bir kimliğe bürünmüştür” (Önlü, 2018, s. 773).

“20. yüzyılın sanat ve tasarıma yön veren, sanatı ve zanaati birleştirici ideallerle donatılmış olan Bauhaus ekolü, tekstil sanatına ve tasarımına da yön veren bir harekettir. Dokuma atölyesi Bauhaus Okulu’nun 14 yıllık süresi boyunca açık olan ve tekstil

alanında, yüksek kalitedeki tasarımlarıyla kitlelere ulaşmak ve ticari başarı amaçlarını yerine getiren en önemli atölyesidir” (Arslan, 2019: 348).

“Bauhaus’ta dokuma, sanatsal bir ifade aracı olmanın ötesinde tekstilin temel ögesi olarak yeni malzemeler ve yeni teknolojiler ile işlevsellik ekseninde ele alınmıştır. 20. yüzyılın en zor döneminde kurulan Bauhaus, yarattığı estetik dil, deneysellik arayışı ve sorguladığı işlevsellik ile günümüz tekstil tasarımının var olmasında öncü bir role sahiptir” (Gür Üstüner, 2018: 235-252). Tekstilin sanat olarak kabul görmesi ve sanat disiplinleri arasında yer bulması, Bauhaus eğitiminin bir uzantısı olarak, 1. Lozan Tapestry Bienalinde sergilenen serbest tekstiller ile başlamıştır. Tekstilin tek başına bir sanat olduğu, ilk defa bu bu bienal ile dünya sanat ortamına yansımıştır. 1. Lozan Tapestry Bienalinde sergilenen tekstillerde kullanılan yeni malzemeler, teknikler ve büyük ebatlardaki formlar tekstil sanatının ilerlemesinde büyük bir rol oynamıştır. Yeni bir ifade aracı olan tekstil plastik sanatlar dünyasında yerini almıştır. “Plastik bir ifade aracı olarak dokuma, sanatsal nesneyi oluşturmada deneysel olanakları sayesinde kendine özgü bir anlatım biçimi ortaya koymaktadır” (Keskin,2012: 124).

Deneysel; deneye başvurularak yapılan, deneye ilgili olan anlamına gelmektedir.¹ Deney sözcüğü; “Etkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkilerini araştırmak üzere rastgelelik süreçleri kullanılarak yapılan denemeler,² olaylardan doğrudan doğruya kendimizin bilgi edinmemizin yolu, olaylardan edindiğimiz dolaysız bilgi³ ...” anlamına gelmektedir.

Sanatsal dokuma çalışmalarında deneysel çalışma yöntemi ile birçok farklı yüzey etkisi, hacimli yapılar ve üç boyutlu formlar elde edilebilmektedir. Deneysel

¹ <https://sozluk.gov.tr>

² <https://sozluk.gov.tr>

³ <http://www.kursunkalem.com/felsefe-terimi/deney/#gsc.tab=0>

Çalışmalarda malzeme, örgü, teknik, renk gibi dokuma değışkenleri ile sayısız yüzeyler oluşturulabilmektedir. Özellikle malzeme ile dokuma yüzeyinin görsel ve dokusal yapısını değıştirerek farklı estetik etkiler yaratılabilmektedir. Malzemenin inceliğı-kalınlığı, parlaklığı-matlığı, sertlik derecesi, kabarık, hacimli ya da dokulu olması ile dokuma yüzeylerinde birçok değışim gözlenebilmektedir.

“Dokuma eyleminde, dokuma değışkenlerini kullanarak deneysel bir sistem oluşturmanın dışında, sanatçının sezgilerinin öne çıktığı doğaçlama olarak gelişen rastlantısal çalışmalarda söz konusu olabilir. Deneysel anlayışla, dokuma yapılar da farklı malzeme ve teknikle elde edilebilecek görsel etkiler; ipliğın fiziksel özelliğı, sıklık, örgü, bitim işlemi gibi unsurlar dâhilinde geliştirilmektedir” (Keskin,2012: 124).

Dokuma eyleminde deneysel yaklaşım anlayışı, Bauhaus ekolüyle beraber gelişmiştir. Başlarda Bauhaus dokuma atölyesinin teknik açıdan çok gelişmemiş olup, temel bilgi ve sistem eksikliğı, öğrencileri farklı malzeme ve teknikleri sorgulayarak deneysel çalışmaya yönlendirmiştir. Yeniyi arama, bulma, yeni malzemenin etkisini inceleme gibi kavramlar Bauhaus ekolü ile başlamıştır. Teknik ve malzeme ilişkileri ve dokumanın yapısal özellikleri araştırılarak deneysel çalışmalar desteklenmiştir.

“Bauhaus”ta öğrencilere, tasarımın amacını göz ardı etmemek koşuluyla, hayal güçlerini zorlamaları teşvik edilmiş, böylece deneyselliğın önü açılmıştır. Stölzl”ün yönetimi altındaki dokuma atölyesinde hem yeni malzemelerin hem de deneyselliğın desteklenmesi sonucunda ortaya çıkan yapısal ve görsel farklılıklar, rölyef etkisi kazanan dokumalara kadar yaratıcı tasarımlara dönüşmüştür” (Gür Üstüner, 2018: 235-252).

Dokuma atölyesi, Bauhaus'taki en verimli ve başarılı atölyelerden biri olmuş ve bu başarı sürecinde Gunta Stölzl, Anni Albers, Otti Berger gibi tekstil sanatçıları bu atölyeden yetişmiştir. Daha sonrasında Magdalena Abanakowicz, Lenore Tawney, Kay Sekimachi gibi sanatçılar farklı malzeme kullanımı ve dokuma teknikleri geliştirerek deneysel yöntem ile dokuma sanatına farklı bakış açıları getirmişlerdir. Aşağıda bu

doğrultuda bireysel denemeleriyle dokuma çalışmalarına yeni görünüm ve boyutlar kazandırmış sanatçıların oluşturduğu eserler görselleri ile sunulmuştur.

1.1.1. Anni Albers

1922’de Bauhaus’a katılan Albers beceri ve teknik süreçlere dayanan bir sanat biçimi geliştirmiştir. Albers, Stölz’den tekstillerin dokunsal ve fiziksel niteliklerini farketmeyi, malzemeleri keşfetme, birleştirme isteğini ve tekstillerin estetik değerler yaratmak için kullanılabileceğini, akılcı bir amaç olmadan serbest ve eğlenceli bir ifade aracı olarak kullanılabileceğini görmüş ve kendi tasarım felsefesinin merkezine yerleştirmiştir (Jacop, 1985: 67). Kariyeri boyunca Albers dokuma sanatının estetik ve aynı zamanda işlevsel yönünü araştırmıştır.

1931’de Gunta Stölz’den sonra atölye başkanlığını devralarak 1933’te okul kapanana kadar bu görevi sürdürmüştür. “Anni Albers’in dokumalarında Bauhaus’un modern tasarım anlayışı ve sanatsal yaratıcılığın el sanatı teknikleriyle birleşmesinin etkileri yoğun olarak görülmektedir” (Arslan, 2019: 353).

Dokusal etkilere vurgu yapan resimsel dokumalar ve kumaşlar tasarlamıştır.(Resim 1) Paul Klee’den ve “onun çizgi, nokta veya bir fırça darbesiyle yaptıklarından” etkilenen Albers, dokuma sanatında keskin hatlı çalışmalarıyla kendine özgü görsel bir dil oluşturmuştur.⁴(Resim 2) Analitik bir dokuma sanatçısı olduğu için Albers çalışmalarında çizgi, renk ve doku elemanları üzerine yoğunlaşmıştır.⁵ Sanatçının yapmış olduğu resimsel ve endüstriyel dokumalarında örgü ve malzeme kombinasyonları ile deneysel yaklaşımlar sergilemiştir. (Resim 3)

Albers, malzemelerle yakın bir ilişki sürdürmüş ve dokuma sanatında deneysel teknikleri ve modern tasarım anlayışıyla bir nevi devrim yaratmıştır.

⁴ <https://www.arkitektuel.com/bauhaus-kadinlari/>

⁵ SHIRLEY E. HELD; Weaving : A Handbook of the Fiber Arts, 1999, s.59,60

Bauhaus süresince Albers dokuma çalışmalarında yeni malzemeler ile denemeler yapmıştır. Anni dokuma çalışmalarında kendini pamuk ve keten gibi malzemelerle sınırlamamış, plastik, metal ve tel malzemeler kullanmıştır. Birçok farklı malzemeyi aynı çalışmada karıştırarak kullanan Albers, yüzeylerin algısını değiştirmeyi başarmıştır.

Resim 1- Anni Albers , Black White Yellow, (1926/1965), Pamuk ve ipek
(<https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/anni-albers>)

Resim 2- Anni Albers, Under Way, 1963, pamuk, keten, yün, 73.8 x 61.3 cm,
The Josef and Anni Albers Foundation, Fotoğraf: Tim Nighswander
(<https://awarewomenartists.com/en/artiste/anni-albers/>)

Resim 3- Anni Albers, Black-White-Gold I, 1950 Pamuk, Lurex, Jute (68.3 × 48.3 cm), The Josef and Anni Albers Foundation
(<https://albersfoundation.org/art/anni-albers/weavings/#slide4>)

Resim 4- Anni Albers, Black-White-Gold I, 1950 Pamuk, lurex, Jute (68.3 × 48.3 cm), The Josef and Anni Albers Foundation, Detay
(https://www.pinterest.com/pin/95631192067926141/?nic_v3=1a6sAKLpY)

1.1.2. Gunta Stölzl

“Gunta Stölzl, Bauhaus dokuma atölyesinin gelişmesinde önemli bir rolü bulunan Alman tekstil sanatçısıdır. Bauhausda öğretilen sanat uygulamalarını geleneksel tekstil teknikleriyle birleştiren Gunta Stölzl, tekstil alanında muazzam bir değişim yaratarak okuldaki ilk kadın dokuma ustası olmuştur” (Gurcum, 2017:410). Gunta, öğretiminde Jonannes Itten (renk teorisi), Paul Klee (görsel düşünme) ve Wassily Kandinsky (soyut sanat) sınıflarında edindiği modern sanattan fikirleri dokuma eylemine uygulamıştır. (Resim 5) Bauhaus'un dokuma atölyesi o zamanlar teknik açıdan

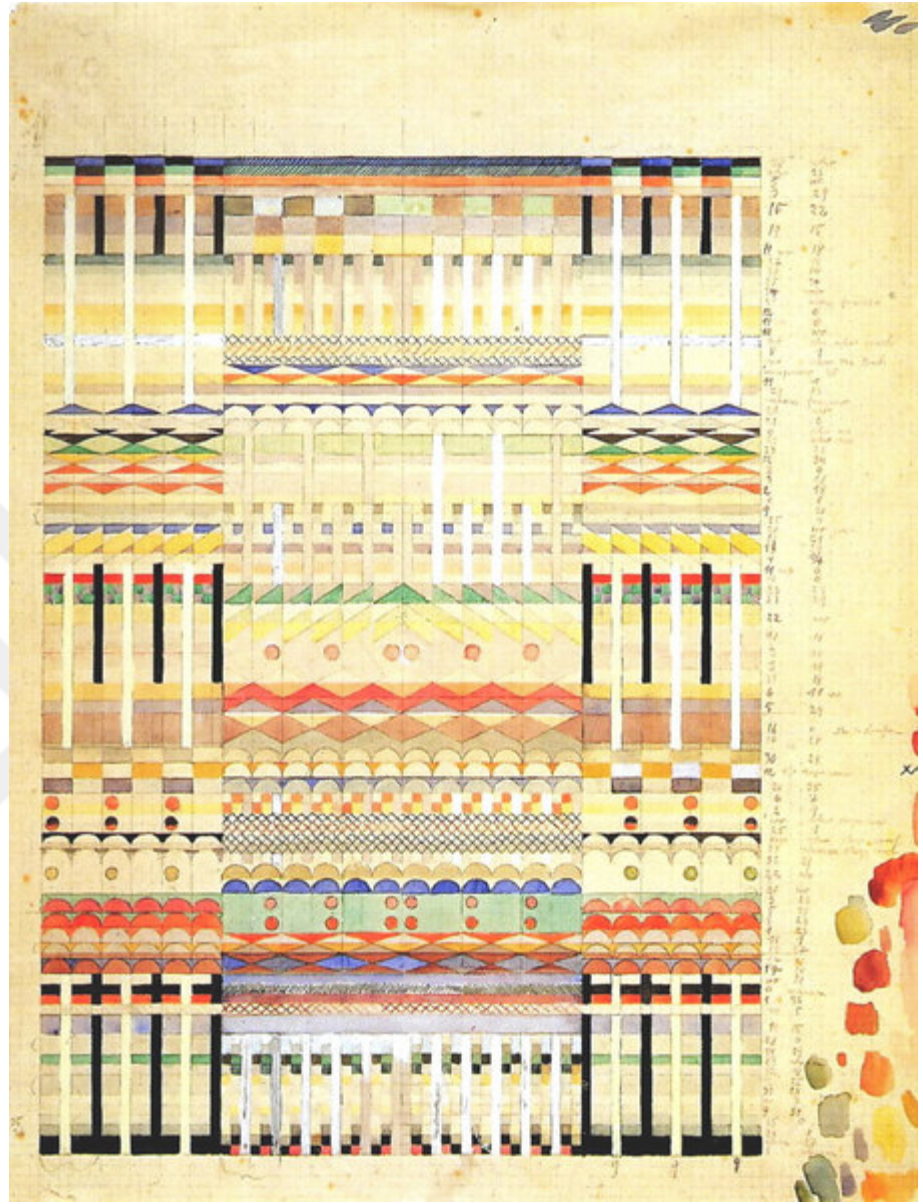
çok gelişmemiş olup, Stölzl ve diğer öğrenciler okul dışında kurslara katılarak teknik ve zanaatlarını geliştirip kısa zamanda uzmanlaşmışlardır. Dokuma atölyesinde usta bir dokumacı olmaması başlangıçta dezavantaj gibi görünse de diğer öğrencilerle bu durumu lehlerine dönüştürmüşlerdir. Dokuma konusundaki temel bilgi ve sistem eksikliği, onun ve meslektaşlarının farklı malzeme ve teknikleri sorgulayarak, deneysel çalışmaya yönlendirmiştir.⁶

Dokuma atölyesini deney yapmak için uygun bir yer olarak görmüş olan Stölzl, öğrencilerinin de doğaçlamayı teşvik etmiştir. Stölzl ve öğrencileri, kumaşın teknik özellikleri ve sentetik liflerle çok ilgilenmiş, renk, doku, yapı, aşınma direnci, esneklik, hafif kırılma ve ses emme gibi nitelikler için malzemelerin sınırlarını araştırmışlardır (Gurcum, 2017:414).

⁶ <https://www.textileartist.org/textile-artist-gunta-stolzl-1897-1983/>

Resim 5- Slit Tapestry Red-Green, Gunta Stölzl, 1927–1928. Keten ve pamuk, Bauhaus-Archiv Berlin (<https://www.bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/works/weaving/slit-tapestry-red-green/>)

Resim 6- Duvar panosu için eskiz, “5 Chöre”, Gunta Stölzl, 1928, 61 x 47 cm
(<https://monster-patterns.com/masterclass-of-pattern-designers-gunta-stolzl-the-queen-of-bauhaus/>)

Resim 7- Jakar duvar panosu, “5 Chöre”, Gunta Stölzl, 1928. Pamuk, yün, rayon ve ipek, 229 x 143 cm (<https://monster-patterns.com/masterclass-of-pattern-designers-gunta-stolzl-the-queen-of-bauhaus/>)

1.1.3. Lenore Tawney

Amerikalı lif sanatçısı olan Tawney, heykeltıraşlıktan dokumacılığa geçmiştir. Amerikan Bauhaus okulu olarak bilinen Illinois Teknoloji Enstitüsünde eğitim görmüş, ilk dokumalarını 1950’li yılların ortalarında yapmıştır. Tawney, dokunmuş heykellerin gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Lenore Tawney, 1960lardan itibaren tekstil sanatının, kolajın ve üç boyutlu dokumaların şekillenmesinde öncü isimlerinden olmuştur. Bir heykeltıraş ve dokumacı olarak eğitim almış olan Tawney, çalışmalarında bez ayağı dokuma, gaze bezi dokuma ve açık çözgü dokuma gibi farklı dokuma teknikleri birleştirerek büyük, soyut ve serbest duran veya daha doğrusu serbest asılı, heykelsi formlar yaratmıştır.

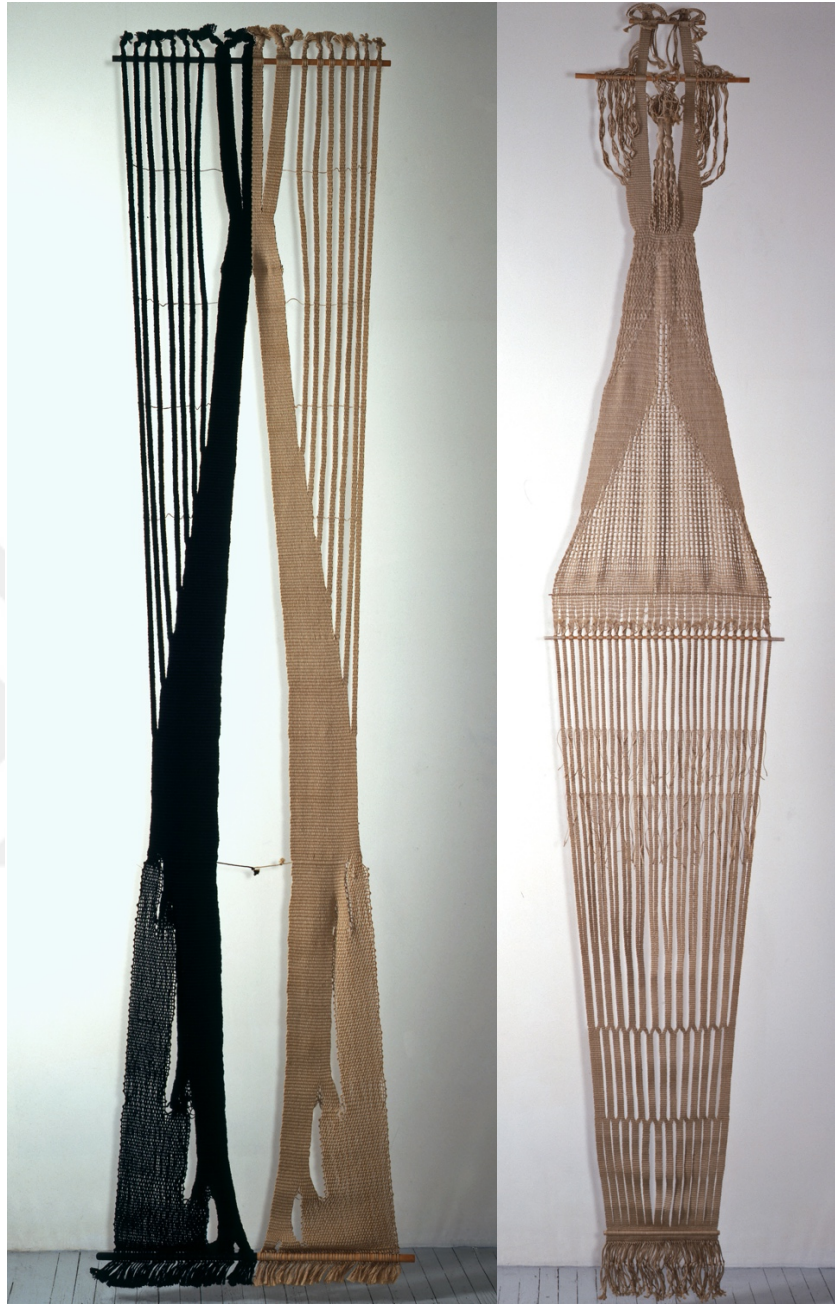
Tawney dokuma çalışmalarında denemelere geliştirdiği açık çözgü tekniği ile başlamıştır. Bu tekniği kullanarak dokuma çalışmalarında çözgüyü belli alanlarda dokumayarak boşluklar oluşturmuştur. Oluşan bu boşluklar atkı ipliklerinin daha gevşek dokunmasını sağlayarak resimsel bir görünüm elde etmeye çalışmıştır. (Resim 8) İlerleyen yıllarda çalışmalarına Peru dokumalarından geliştirdiği gaze bezi dokuma tekniği ile devam etmiştir. Dokuma tekniklerinin sınırlarını zorlayan Tawney, kendi tasarladığı “açık tarak” ile tavandan asılı olarak sergilenen heykelsi dokumalar olarak adlandırdığı sanatsal dokumalar yaratmıştır. (Resim 10) Sanatsal çalışmalarında yenilikçi teknikler ile dokumalar tasarlayan sanatçı, tüy, ufak deniz kabukları, taş gibi doğadan topladığı malzemeler ile de çalışmalarına farklı yorumlar getirmiştir. (Resim 11)

Resim 8- Seaweed, Lenore Tawney, 1961, Keten, ipek; 120 x 32(<https://lenoretawney.org/work/seaweed/>)

Resim 9- Seaweed, Lenore Tawney, 1961, Keten, ipek; 120 x 32(<https://lenoretawney.org/work/seaweed/>)

Resim 10- The King I 1962, Keten, 148 x 31 ve The Queen,1962, Keten, 160 x 30 (<https://lenoretawney.org/work/the-king-i/>,
<https://lenoretawney.org/work/the-queen/>)

Resim 11- Lenore Tawney, Shield III,1967, Keten ve tüy
(<https://www.bauhausimaginista.org/articles/4170/questionsaboutlenoretawney?0bbf55ceffc3073699d40c945ada9faf=2ada1d1b892c42c58236b0351a31d12c>)

1.1.4. Magdalena Abakanowicz

Magdalena Abakanowicz, biyomorfik biçimlere sahip tekstil heykelleriyle tanınan Polonyalı ağdaş bir lif ve heykel sanatçısıdır. Kullanılan malzemeler doğrultusunda, tekstili çerçeveden dışarıya çıkartıp anıtsal heykeller yapan ve tekstil sanatının heykelsi tekstil çalışmaları ile  nc  olan Magdalena Abakanowicz, “Kendir, y n, sisal lifi gibi doğal ve organik malzemeler ile, geleneksel olmayan at

kılı, metal ve kürk gibi materyalleri bir arada kullanarak tekstil sanatına üç boyutlu bir ifade olanağı sağlamıştır (Usluca Erım, 2019: 266).”

Görsel bir sanatçı olan Abakanowicz tekstil alanında çalışmalarına boyalı kumaşlar ile deneme çalışmaları yaparak başlamış, daha sonrasında mekânsal yapıların tasarımında dokumanın sunduğu olanaklar ile ilgilenmeye başlamıştır. Çuval bezi, pamuklu gazlı bez, jüt, kenevir gibi farklı malzemeler ile çeşitli denemeler yapmıştır. Bezleri ve iplikleri reçineye ve alçıya batırarak, farklı formlar oluşturmaya çalışmıştır.

1960 'lı yıllar, Abakanowicz'in kariyeri açısından en önemli çalışmalarına tanık olmuştur. 1967 yılında, üç boyutlu devasal lif çalışmalarına başlamıştır. Bu çalışmalara “Abakans” adı verilmiş, böylece sanat dünyasındaki yerini garantilemiştir. Her abakanı dokuma materyalleri kullanarak oluşturmuş ve Abakanowicz kendi yaratmış olduğu tekniği bu çalışmalara yansıtmıştır. Kullanmış olduğu çoğu materyali çevreden toplamıştır. Örnek vermek gerekirse, limandan toplamış olduğu halatları tiftikleyerek boyamış ve onları tavana asmıştır. Abakanların boyu 3.90 metre ve yerle mesafesi sadece birkaç santimetredir.⁷ (Resim 12) 1970'li ve 1980'li yıllarda, malzeme ve boyutta değişikliklere gitmiştir. Figüratif ve figüratif olmayan heykeller serisi yapmaya başlamıştır.

Magdalena Abakanowicz tekniklere ve malzemelere deneysel yaklaşımıyla çağdaş sanatın en önemli isimlerinden biri olmuştur. Yapmış olduğu eserlerle tekstil sanatına yeni bir yorum getirerek, bu alanda özgün bir tarz yaratan sanatçı, belirli yapıya dayanan örgü, dokuma, düğüm gibi farklı tekstil teknikleriyle yapısalci sentezler ışığında figüratif, sembolik, düşündürücü ve politik kategorilerde değerlendirilen eserler üretmiştir (Koşar:2016:209).

⁷ BRENSON MICHAEL, *Magdalena Abakanowicz's Abakans*, Art Journal. Volume 54. Issue: 1, 1995

Resim 12- Magdalena Abakanowicz, Abakan Brown IV, 1969 – 1984, keten and sisal, Merkez Tekstil Müzesi Sergisi, Lodz,2018, Fotoğraf: Beatrijs Sterk (<https://www.textile-forum-blog.org/2018/02/metamorphism-magdalena-abakanowicz/>)

Resim 13- Magdalena Abakanowicz, Poland: “White Relief”, keten, pamuk, sisal; Merkez Tekstil Müzesi Koleksiyonu, Lodz, Fotoğraf: Beatrijs Sterk (<https://www.textile-forum-blog.org/2018/02/metamorphism-magdalena-abakanowicz/>)

Resim 14- Magdalena Abakanowicz: “White Relief”, detay, keten, pamuk, sisal;
Merkez Tekstil Müzesi Koleksiyonu, Lodz; Fotoğraf: Beatrijs Sterk
(<https://www.textile-forum-blog.org/2018/02/metamorphism-magdalena-abakanowicz/>)

1.1.5. Kay Sekimachi

“Kay Sekimachi; 1926 yılı San Francisco doğumlu bir dokuma sanatçısıdır. Sekimachi, 1960'lı ve 1970'li yıllarda lif sanatı hareketi ile tekstil geleneksel teknik ve yapılarına yeni bir bakış açısı oluşturarak heykel, yerleştirme ve performans sanatları alanında çalışmalar yapmıştır. Çift katlı kumaş ve üç boyutlu form denemeleriyle tekstilin şeffaf etkiye dayalı potansiyelini irdeleyen yapıtlar üretmiştir” (Kaya, 2019:66).

Bir dokuma ustası olarak bilinen Sekimachi dokumayı, tekstil sanatçısı ve dokumacı Trude Guermonprez den aldığı dersler ile geliştirmiştir. Guermonprez Sekimachi'yi mimari odaklı olan Bauhaus sanat hareketleri ve çift katlı dokuma tekniği ile tanıştırmıştır. Ayrıca Guermonprez öğrencilerine Bauhaus'un soyutlama, yoğun süreç ve mimarlıkla ilişki ilkelerini öğretmiştir. Bunun sonucunda Sekimachi,

malzemelerin doğal niteliklerini vurgulayan, minimal bir estetiğe sahip çok katmanlı heykelsi dokumalar üretmiştir.

1956 yılında DuPont tarafından yaygın olarak olta ipi için üretilen naylon monofilament ipliklerle tanışmış olan sanatçı, dokuma üretim tekniği ile oluşturduğu yapılarını tezgâhtan çıkardıktan sonra organik hacimlere dönüştürmek için elle müdahale ederek şekillendirmiştir (Kaya, 2019:66). Sanatçı mekân, hareket ve şeffaflık fikirlerini geliştirmek için naylon monofilament ile asılı dört katlı boru şeklinde dokuma formlar oluşturmuştur. Sekimachi, dokuma çalışmalarının heykelsi niteliklerini güçlendirmek ve çalıştığı malzemelerin doğal özelliklerini vurgulamak için çalışmalarında renk kullanmaktan kaçınmıştır. (Resim 15)

Resim 15- Kay Sekimachi: Katsura, 1971; naylon monofilament; 109 x 38 x 33 cm; San Francisco Güzel Sanatlar Müzesi (<https://sfbaytimes.com/kay-sekimachi-student-teacher-artist/>)

Karmaşık dokuma teknikleri ile deneysel çalışmalar yapan Sekimachi, çerçeveli dokuma tezgâhı dışında çarpana dokuma tekniğini kullanarak tavandan zemine kadar uzanan dikişsiz üç boyutlu formlar oluşturmuştur (Resim 16). 1980 yıllarında dokuma çalışmalarına kutu, çanak, kitap gibi objeler tasarlayarak devam

etmiş, bu çalışmalarında dokumada ikat boyama tekniği gibi renklendirme tekniklerini kullanmıştır. (Resim 17)

Resim 16- Kay Sekimachi, “Marugawa I, Marugawa II, Marugawa IV”, Keten, 1974-1978 (<https://www.washingtontimes.com/news/2016/dec/14/exhibit-showcases-kay-sekimachis-woven-fiber-art/>)

Resim 17- Kay Sekimachi, “Ikat Box”, Keten, akrilik boya, ahşap, 1989
(<https://bampfa.org/program/virtual/kay-sekimachi-geometries>)

1.2. Metal Malzemeler ile Oluşturulan Sanatsal Dokumalar

Tekstilin sanat olarak kabul görmeye başladığı süreçten itibaren dokuma alanında birçok sanatçı farklı disiplinlere ait malzemeleri kullanmaya başlayarak zengin bir ifade dili oluşturmuşlardır. Metalin hacim kazandırma, dokunan yüzeylerde farklı doku ve yansımalar yaratma özelliği bir çok tekstil sanatçısının çalışmalarında kullanmasına neden olmuştur. Metal malzemeleri çalışmalarında bir ifade biçimi olarak kullanan dokuma sanatçıları ve eserleri aşağıda görselleriyle birlikte değerlendirilmiştir.

1.2.1. Kyoko Kumai

Kyoko Kumai, sanat eserlerinde paslanmaz çelik tel benzeri malzemeleri sıklıkla kullanan Japonyalı bir sanatçıdır. 1966 Tokyo Ulusal Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden mezun olan sanatçı 1969 da dokuma çalışmalarına başlamıştır. Dokuma, dikme, bükme, bağlama, sarma gibi çok eski çağlardan beri kullanılan tekstil

ve benzeri teknikleri ve teknolojik sembolleri gelenek ve doğayla buluşturan eserlere imza atmaktadır.⁸

Günümüzün önde gelen Japon lif sanatçılarından Kyoko Kumai, anıtsal ve sıra dışı dokumalar yaratmaktadır. Kumai çalışmalarının başlarında yün ve pamuk gibi geleneksel liflerden yapılmış tekstiller tasarlamış, daha sonraki dönemlerde yalnızca metal malzemeler ile çalışmaya devam etmiştir. Paslanmaz çelik tellerden oluşan çalışmaları, iki boyutlu dokuma duvar panolarından, geleneksel dokuma tekniğini tamamen dışına çıkarak tasarlanmış heykelsi enstalasyonlara kadar uzanmaktadır.⁹

Museum of Modern Art New York USA, Museum of Modern Art Boston USA, Science Museum London UK, Victoria & Albert Museum of Art Londra UK, National Museum of Modern Art Tokyo, National Museum of Modern Art Kyoto gibi birçok uluslararası müzede, sergiler açmış olan Kumai'nin eserleri bu müzelerin kalıcı koleksiyonlarında da yer almaktadır.

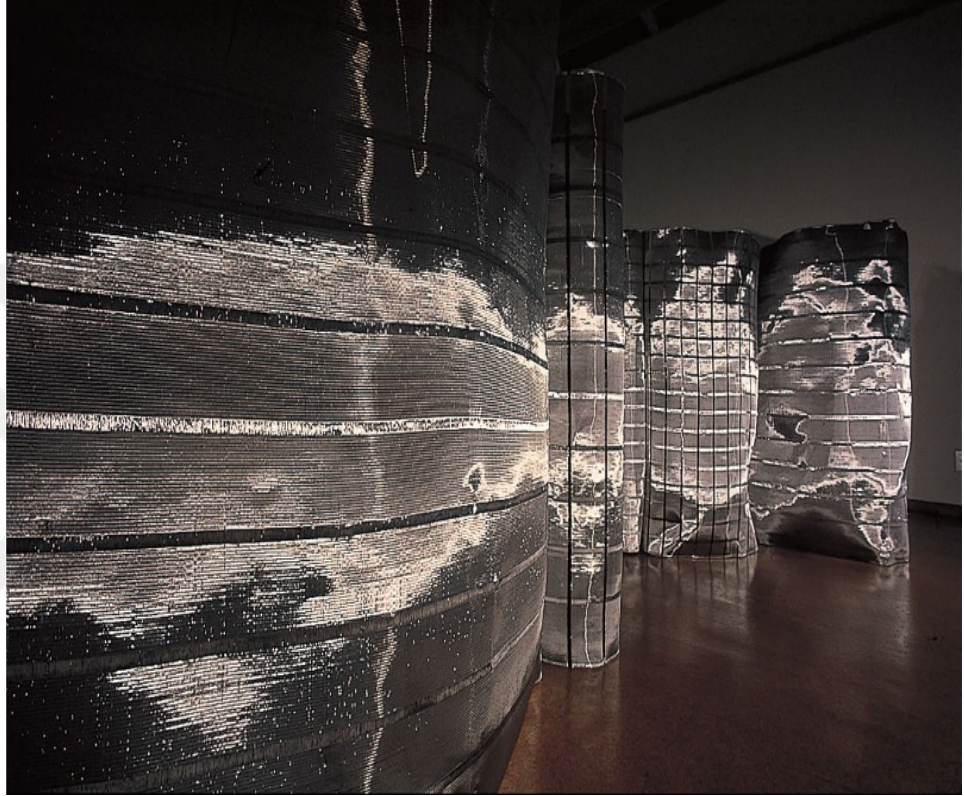
1975'te Japan Craft Design Exhibition Yeni Yetenek Ödülü, 1983'te Japan Craft Design Exhibition Excellent Prize, 1986'da Kyushu Craft Design Sergisi Büyük Ödülü, 1987'de 1. Uluslararası Tekstil Yarışması Kyoto Yeni Teknoloji Ödülü ve Kyoto Valileri Ödülü, 1989'da Asahi Gendai El Sanatları Sergisi Mükemmel Ödülü ve 1998'de 9. Uluslararası Goblen Trienali Lotz Polonya Bronz Ödülü gibi birçok çeşitli ödüller kazanmıştır.

Çalışmalarından bahsederken; “Metal tele yaklaşımım, tel beklenmedik dönüşümler yapıyor ve aklımdaki olan şekle giriyor. Diğer zamanlarda, belirli bir şekle girme arzusunu ifade eden telin kendisi oluyor ve ben ona yardımcı oluyorum. Bu çalışma sürecimde büyük, hatta mistik bir şey var. Bir fabrikada inorganik bir şekilde

⁸ <https://www.artsper.com/fr/contemporary-artists/japan/86454/kyoko-kumai>

⁹ https://assets.moma.org/documents/moma_catalogue_335_300063019.pdf

seri üretilen soğuk, duygusuz metal tel içimden geçerek dönüşüme uğramakta, organik ve gerçek duygusal bir özellik kazanmaktadır.¹⁰

Resim 18- Kyoko Kumai, “Donuk Rüzgâr”, paslanmaz çelik, 1985-1987
(<http://kyokokumai.com/en/works/works2/index.html?id=6>)

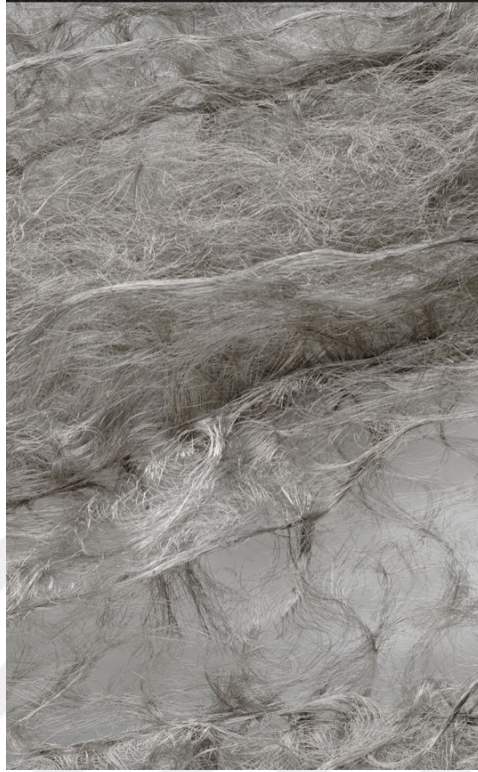
¹⁰ https://assets.moma.org/documents/moma_catalogue_335_300063019.pdf

Resim 19- Kyoko Kumai, “Donuk Rüzgar”, paslanmaz çelik, 1985-1987
(<http://kyokokumai.com/en/works/works2/index.html?id=7>)

Resim 20- Kyoko Kumai, “Bulutlan Rüzgar”, paslanmaz çelik tel, 222.3 x 292.1
x 10.2 cm, 1992 (<https://www.flickr.com/photos/fireofthemind/5156787976>)

Resim 21- Kyoko Kumai, “Buluttan Rüzgar”, paslanmaz çelik tel,detay, 222.3 x 292.1 x 10.2 cm, 1992 (<https://www.moma.org/collection/works/2345>)

Bu duvar panosunu oluşturmak için paslanmaz çelik filamentler serbest olarak zemine yerleştirilmiş ve sonrasında bir mekik veya iğne kullanılarak iç içe geçirilmiştir. Kumai'nin doğal dünya ile ilgili olan çalışması, organik ve inorganik olanı birleştirmektedir. Bu çalışmasında tasarımcı, normalde sağlamlığı için kullanılan endüstriyel malzemeyi adeta ağırlıksız bir şekilde yüzüyormuş gibi görünen kırılğan, hassas mekansal enstalasyonlar yaratmak için kullanmıştır. Çalışmalarında ışık dalgalı metalik şeritler üzerinde oynayarak görünmez hava akımları, kabarma ve katlanma hissi yaratmaktadır.¹¹ Yukarıda sözü edilen dokuma, dikme, bükme, sarma, bağlama gibi çeşitli tekstil teknikleri kullanarak çeliği, havayı ve ışığı bir araya getirmek için kullandığı çalışmaları her zaman bir hareket duygusu içermektedir.

¹¹ <https://www.moma.org/collection/works/2345>

1.2.2. Sophie Mallebranche

Sophie Mallebranche, tekstil elyaflarını ve endüstriyel malzemeleri karıştırarak tasarladığı metal dokumalar ile tanınan Fransız sanatçı ve tekstil tasarımcısıdır. Tasarımcı esas olarak yenilikçi metalik iplikler ve tel karışımlarından yapılmış, türünün tek örneği lüks dokuma malzemeler yaratma konusunda uzmanlaşmıştır.¹²

Mallebranche, 1998'de Paris'teki École supérieure des arts appliqués Duperré'den mezun olmuş ve sonrasında sıra dışı malzemelerle dokuma üzerine araştırmalar yapmıştır. Kullandığı endüstriyel malzemelere tekstillerin yumuşaklığını ve esnekliğini vermek için yeni dokuma yöntemleri geliştirmiştir. Mallebranche, çalışmalarını uluslararası alanda tanıtmak için Evelyne Skorochod ile birlikte Eh Oui şirketini kurmuş ve 2009 yılında bu şirketten ayrılıp tasarladığı metal dokumaların üretim sürecini sanayileştirmek ve iç mimarlardan gelen artan talebe cevap verebilmek için 2010 yılında Guillaume Danset ile Material Design Group'u kurmuştur. Material Design Group'un benzersiz mühendislik dokuma tezgâhları sayesinde Mallebranche tasarımlarını endüstriyel dokuma tezgâhlarında el dokuması görünümünü koruyarak üretebilmiş ve katı metalleri lüks tekstillere dönüştürmüştür.¹³

Mallebranche'ın özel sipariş üzerine üretilen bu eşsiz tekstil benzeri metal dokumaları, çok özel iç mekanlarda duvar panelleri, lamine cam bölmeler, çerçeveler ve pencere uygulamaları olarak kullanılmaktadır.¹⁴

Metali tekstile dönüştüren Fransız tasarımcı Sophie Mallebranche, endüstriyel malzemeler ve bu malzemelerin yapısal özellikleriyle oynayarak mekânları yeniden

¹² <https://www.sophiemallebranche.com/about-the-designer>

¹³ https://en.wikipedia.org/wiki/Sophie_Mallebranche

¹⁴ <https://www.sophiemallebranche.com/about-the-designer>

tasarlamış, ışıkları şekillendirmiş ve olağanüstü renk olasılıklarının ortaya çıkmasını sağlamıştır.¹⁵

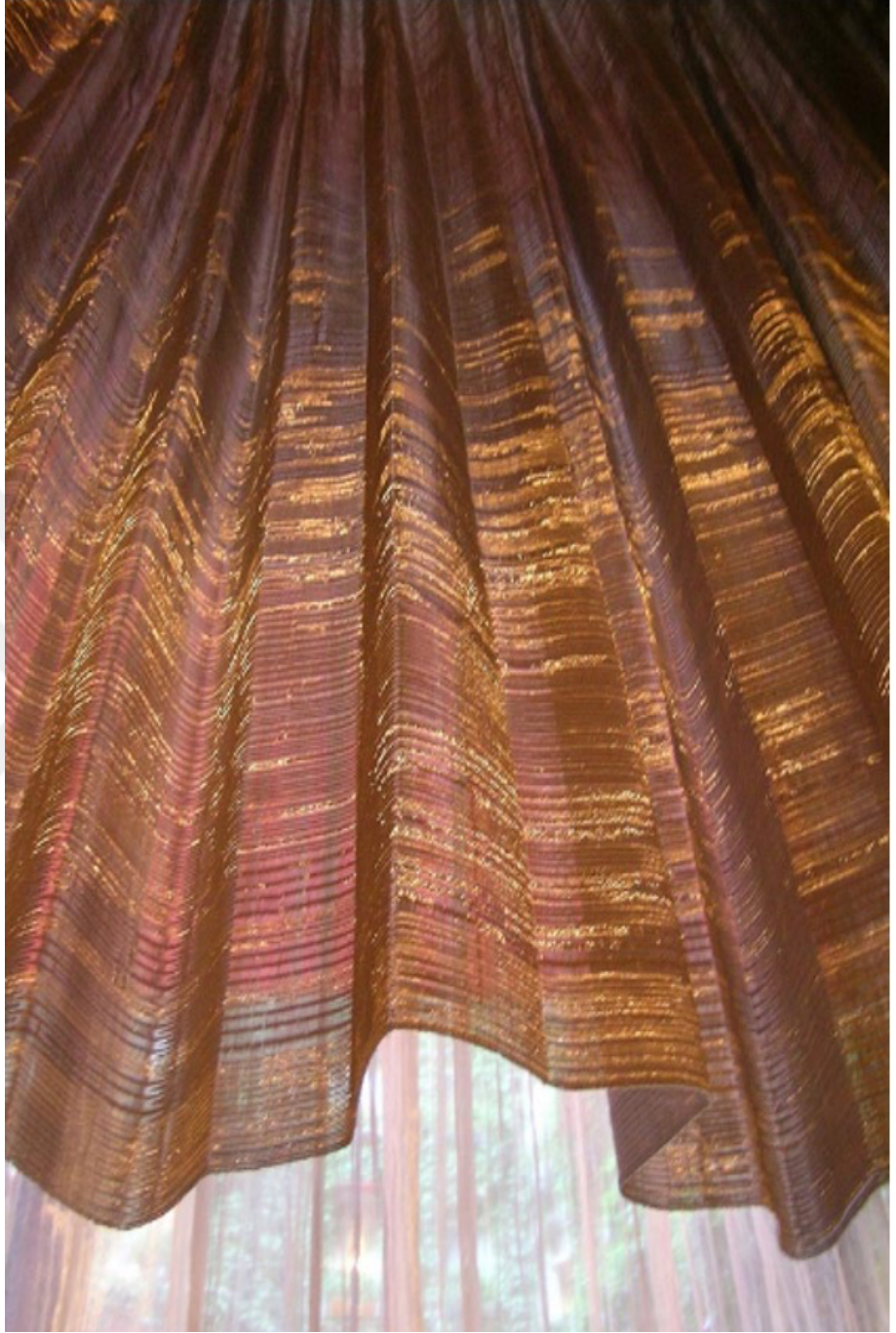

Resim 22- Sophie Mallebranche, Chasse and Nature Müzesi, Paris
(<https://decanteddesign.com/2014/09/27/sophie-mallebranche-transforms-metal-into-beautiful-polished-woven-textiles-see-blogroll-for-a-link/>)

¹⁵ <https://www.downtowndesign.com/news/sophie-mallebranche-design-alchemist/>

Resim 23- Sophie Mallebranche, Altın tel ile el dokuması
(<https://sophiemallebranche.com/commissioned-art/>)

Resim 24- Sophie Mallebranche, Metal tel ile dokuma, Plaza Athenée Oteli, Paris
(Gün ışığında çekim) (<https://alchetron.com/Sophie-Mallebranche>)

Resim 25- Sophie Mallebranche, Metal tel ile dokuma, Plaza Athenée Oteli, Paris, (Yapay ışıkta çekim) (<https://alchetron.com/Sophie-Mallebranche>)

1.2.3. Nancy Koenigsberg

Nancy Koenigsberg New York'ta yaşayan ve çalışmalarına devam eden bir sanatçıdır. Koenigsberg, Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa ve Güney Amerika'da kapsamlı bir sergi geçmişine sahiptir ve çok sayıda komisyonu tamamlamıştır.

Çalışmaları, Cleveland Museum of Art, OH, Indianapolis Sanat Müzesi, IN; Sanat ve Tasarım Müzesi, NY; Güzel Sanatlar Müzesi, Houston, Teksas; Racine Sanat Müzesi, Racine, WI; Tekstil Müzesi, Washington, DC; Sara ve David Lieberman Koleksiyonu, Tempe, AZ; gibi çeşitli müzelerde koleksiyonları yer almaktadır.

Koenigsberg, tekstille ilgili her konuda zengin bir çalışma ve çalışma geçmişine sahiptir. Bakır, çelik ve alüminyum gibi farklı kalınlıklarda ve renk teller ile dokuma, düğümlleme, tığ gibi tekstil tekniklerini kullanarak iki ve üç boyutlu yapılar, heykeller, duvar panoları ve enstalasyonlar tasarlamaktadır. Dokuma veya düğümlleme tekniği ile tasarladığı kafes tel görünümlü çalışmalarını şekillendirip katmanlar oluşturmaktadır. Çalışmalarında parlak, donuk, kırılğan ve dayanıklı endüstriyel malzemeler kullanmaktadır. Koenigsberg, çalışmalarının çoğunda yer alan kafes telin çok iyi bildiği şehir sokaklarını yansıttığını ve "DNA'sının bir parçası" olduğunu söylemektedir.

Hayatının çoğunu kentsel bir ortamda yaşadığı söyleyen Koenigsberg, New York şehrinin sokaklarının ve bina cephelerinin düzenliliğini ve tekrarlılığını çalışmalarını tasarlarken ilham kaynağı olarak kullandığını belirtmektedir.

Resim 26- Nancy Koenigsberg, Light, 2011, 122 x 122 x 20 cm
(<https://www.tapestry.dk/artapestry6-1>)

Işık isimli çalışmasında sanatçı, ışığın bir yüzeye çarptığında oluşan etkilerden esinlenmiş ve oluşan bu etkileri ve efektleri kendisi yorumlamıştır. Bu çalışması bakır kaplamalı teller ile açık ızgara deseninde dokunmuş 7 katmandan oluşmaktadır. Her bir katman ayrı ayrı dokunmuş olup hem gerçek hem de görsel bir derinliğe sahip olacak şekilde birleştirilmiştir. Üstte bir birbirine sıkıca bağlı olan her katman, bağlı oldukları çubuktan aşağıya doğru hafifçe kaymakta ve çeşitli katmanlar üzerinde ışık oynadıkça karmaşık etkileşimler sağlamaktadır. Metalik çözgü ve atkının her bir bükümü ve birleşim yeri, aydınlatma ve kişinin bakış açısı ile değişen gölgeler ve ışıltılar

üretmektedir. Sanatçının bu parçası, Koenigsberg'in imza stilinin bir örneğidir- sadelik içinde karmaşıklığa dönüşen basitliği karmaşıklığa dönüştürüyor.¹⁶

Resim 27- Nancy Koenigsberg, Twelve Hours, Bakır kaplama tel, 60 x 121 x 20 cm (<https://www.nancykoenigsberg.com/portfolio/wall-pieces/1>)

Sanatçı çalışmalarını; “Dantel benzeri katmanlar şeffaflığa, ışığın geçişine ve gölge oluşumuna izin verir. Bazı çalışmalarımda kullandığım çoklu katmanlar ise neredeyse opak hale gelir. Çizgiler kesişerek ve tekrar kesişerek, karmaşık kumaşlar ve karışık ışık ve gölgeler yaratır” şeklinde ifade etmiştir.

1.2.4. Nesrin Önlü

Nesrin Önlü, 1989 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Bölümü Tekstil Tasarımı Anasanat Dalından mezun olduktan sonra, aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisans ve sanatta yeterlik

¹⁶ <https://www.tapestry.dk/artapestry6-1>

yapmış, kariyerine üniversitede akademisyen olarak devam etmiştir. Halen, Moda Giyim tasarımı olarak ismi değişen bölümün 2011 yılından bugüne başkanlığını yapmaktadır. Lif Sanatı, Tekstil Sanatı ve Tekstil ve Moda Tasarımı alanında kişisel sergiler açmış, ulusal ve uluslararası grup ve karma sergilere katılmıştır.

Çalışmalarında pamuk, keten, yün ve benzeri doğal malzemeler ile paslanmaz çelik tel, bakır tel, gümüş ve bakır tel kırma kullanan Önlü'nün, adı geçen malzemeleri hem giysilik kumaş amaçlı dokuma çalışmalarında hem sanatsal çalışmalarında kullandığı görülmektedir. Önlü'nün, paslanmaz çelik ve bakır teli çalışmalarında özellikle üç boyutlu hacim vermek için kullandığı görülmektedir.

Sanatsal çalışmalarında ağırlıklı olarak dokuma tekniğini ve dokuma tekniği kapsamında geliştirdiği kişisel teknikleri kullanan, hayatın içinden bir kesit seçip konulara kavramsal yaklaştığını dile getiren Önlü ile yapılan söyleşide, dokuma yapmanın kendisi için bir tutku olduğunu ifade etmiş, dokuma yaparken kendisini farklı bir boyutta hissettiğini dile getirmiştir.

Yaşamı sorgulayan isimlendirmelere sahip çalışmalarında, bunun nedeni Önlü'ye sorulduğunda, 'Yaşam pamuk ipliğine bağlıdır. İplik farklı nedenlere bağlı olarak zayıfladığı bir anda kopar ve yaşam biter. Yaşama sımsıkı sarılmak istiyorsanız eğer, onu çelik ağlarla sımsıkı dokumanız gerekir. Zaman zaman dalgalanmalar, iniş çıkışlar olur. Bir amacınız varsa eğer yaşama dair, o amaç için mücadele eder, ipliğin kopmasına engel olursunuz.' diye yanıt vermiştir.

Nesrin ÖNLÜ, 2010 yılında ürettiği 'Hayatın Dalgalanmaları' isimli çalışmasında (Resim 28), yaşamın iniş ve çıkışlarla dolu dalgalanmalardan oluştuğunu, düzlüklerin arasında engellerin çok olduğunu, bu engellerin de insanı olgunlaştırdığını ifade etmektedir. Çalışmasında çözgüde paslanmaz çelik tel, atkıda pamuk ipliği ve Hint Keneviri kullanan Önlü, çözgüde kullandığı farklı kalınlıklardaki paslanmaz çelik telleri bu iniş çıkışların şiddetini belirlemede kullanmanın yanı sıra, hayatın dalgalanmalarına direnmek gerektiğini vurgulamak için de kullandığını dile getirmektedir. Atkıda kullandığı pamuk ipliği ve Hint Keneviri ile birlikte, basit dokuma teknikleri ve

geliştirdiği kişisel dokuma tekniği ile ise, yaşamdaki yalınlık ve karmaşayı dile getirmeye çalıştığını belirtmektedir.

Önlü'nün kavramsal boyutta ele aldığı çalışmalarında biçimle birlikte malzemeye de anlam yüklediği görülmektedir.

Resim 28- Nesrin ÖNLÜ, Hayatın Dalgalanmaları, 2007, Kişisel Koleksiyon, 80x50 cm, Paslanmaz Çelik Tel, Pamuk ve Sisal İplik, El Dokuması, Kişisel Teknik (Nesrin Önlü Röportaj,2014)

Resim 29- Nesrin ÖNLÜ, Yazılmamış Mektup, 2010, 80 x100 cm, Paslanmaz Çelik ve Bakır Tel, Pamuk İpliği ve Kâğıt İplik, Yün, El Dokuması, (Nesrin ÖNLÜ Röportaj 2014)

Nesrin Önlü'nün Yazılmamış Mektup adlı çalışmasında (Resim 29) paslanmaz çelik ve bakır tel ile birlikte pamuk ipliği ve kâğıt iplik kullandığı görülmektedir. Önlü, paslanmaz çelik ve bakır teli hacim vermek amaçlı kullanmanın yanısıra, iki farklı kişilik olan kadın ve erkeği ifade etmek için de kullandığını ifade etmektedir. Kullanılan pamuk ipliği ve kâğıt iplikler ile farklı düşüncelere gönderme yaptığını dile getiren Önlü, kendi kişisel örgü denemelerini kadın ve erkeğin farklı düşünce yapısı doğrultusunda şekillendirdiğini ifade etmiştir. Harfler ise, söylenmek istenip de söylenmemiş sözcüklerin göndermesidir.

1.2.5. Joanna Louca

Joanna Louca, 1990 yılında İngiltere Middlesex Üniversitesi'nde Dokuma Tekstil Tasarımı okuduktan sonra ve 1996 yılında Goldsmiths Üniversitesi'nde Tekstil alanında Yüksek Lisansını tamamlamıştır.

Daha sonrasında Londra’da tekstil tasarımcısı ve danışmanı olarak çalışmaya başlamıştır. 1999-2016 yılları arasında Paris, Londra ve New York moda haftalarında, fuarlar ve showroomlar aracılığıyla dokuma aksesuar koleksiyonlarını sergilemiştir. Çalışmaları çeşitli karma sergilerde ve sergilerde sergilendi.

2012 yılında beri Joanna Louca, Londra, Paris ve şu anda yaşadığı ve çalıştığı Lefkoşa’da sipariş üzerine özel konutlar ve ticari alanlarda kullanılmak üzere dokuma mobilyalar ve duvar panoları tasarlamaktadır.

Zanaatkar dokumacı Joanna Louca, çeşitli malzemeleri, karmaşık dokuma teknikleri ile birleştirerek el tezgahlarında dokuma kumaşlar tasarlamaktadır. Ayrıca çalışmalarında ince zanaatkarlık, el boyama ve zanaat tekniklerini birleştiren Louca her zaman ayrıntılara titizlikle dikkat çekmiş ve yerel geleneksel dokuma tekniklerine önem vermektedir. Dokuma çalışmalarında geleneksel dokumanın sınırlarını aşarak farklı ve eşsiz koleksiyonlar tasarlamayı hedeflemiştir.¹⁷

¹⁷ <https://www.joannalouca.com/info>

Resim 30- Joanna Louca, % 50 Emaye bakır tel ve %50 elde boyanmış monofilaman, 102x265 cm

(<https://www.joannalouca.com/content/enamelled-copper-wallpieces>)

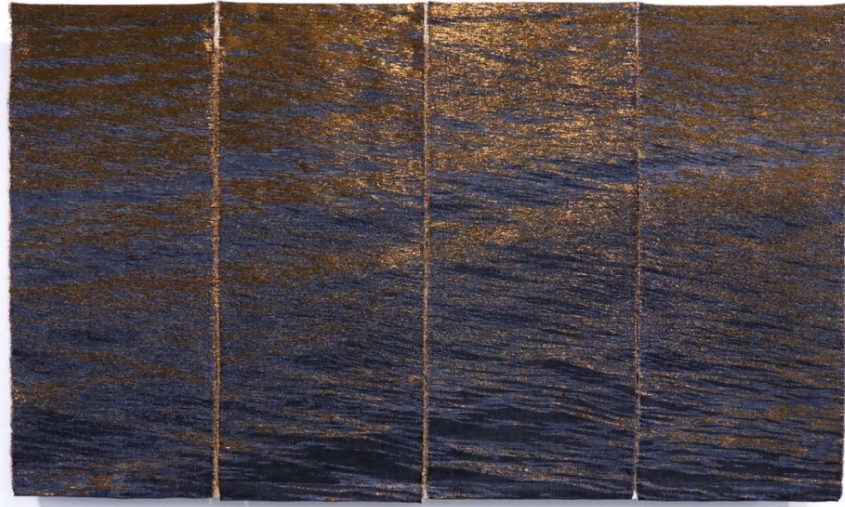
Resim 31- Joanna Louca, Üç parçadan oluşan emaye bakır tel ve elde boyanmış monofilaman duvar panoları koleksiyonu 102x265 cm

(<https://www.joannalouca.com/content/enamelled-copper-wallpieces>)

1.2.6. Ruth Beer

Ruth Beer, kültürel uygulamalara disiplinler arası yaklaşımlarla ilgilenen Vancouver, Kanada merkezli bir sanatçıdır. Ayrıca Ruth Beer, Emily Carr Sanat ve Tasarım Üniversitesi, Sanat ve Lisansüstü Çalışmalar Fakültesi'nde Sanat Profesörü ve ACE (Sanat/Kültür/Ekoloji) Araştırmanın direktörüdür. Heykel, Disiplinler arası Görsel Sanatlar ve Lisansüstü Çalışmaları stüdyo dersleri vermektedir. Heykel, video, fotoğraf, etkileşimli projeksiyonlar, ses ve dokuma çalışmaları içeren eserleri, Kanada, ABD, Japonya, Norveç, Avustralya, İzlanda ve Finlandiya'daki müze ve galerilerdeki sergilenmiştir.¹⁸

Sanatçı, çalışmalarının birçoğunu Kanada'daki petrol ve gaz endüstrilerini çevreleyen çevre ve sorunlarından etkilenerek tasarlamıştır. Bu çevre sorunlarını işlerine yansıtmak için dokumalarında bakır, ses bandı gibi malzemeler kullanmıştır.

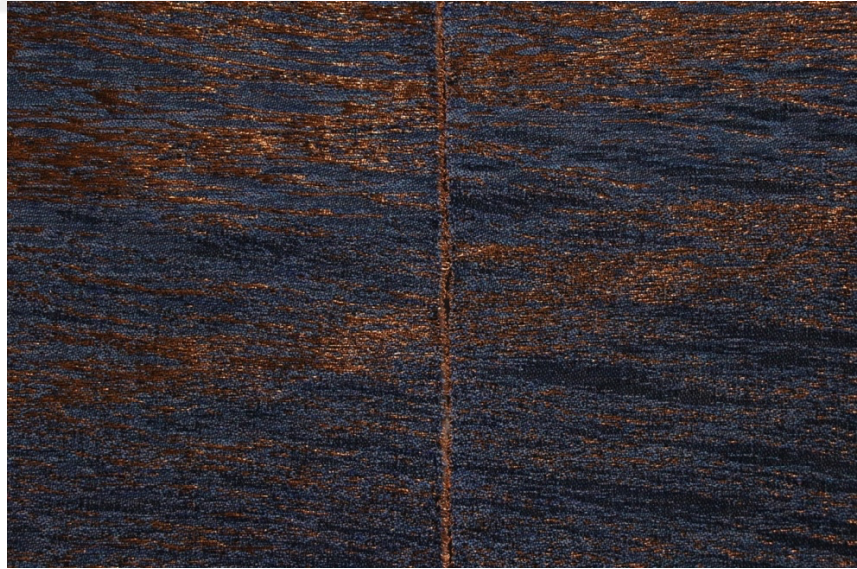

Resim 32- Ruth Beer, Su (Mavi), 2018, Jakarlı resimli dokuma: bakır mıknatıs teli, pamuk, sentetik elyaf, 50 x 86 inç. (<https://ruthbeer.com/Water-Blue>)

¹⁸ <https://www.connect.ecuad.ca/people/profile/14242>

Resim 33- Ruth Beer, Su (Mavi), 2018, Jakarlı resimli dokuma: bakır mıknatıs teli, pamuk, sentetik elyaf, 127x 218 cm, Detay, (<https://ruthbeer.com/Water-Blue>)

Resim 34- Ruth Beer, Su (Mavi), 2018, Jakarlı resimli dokuma: bakır mıknatıs teli, pamuk, sentetik elyaf, 127x 218 cm, Detay (Birleşim yerleri) (<https://ruthbeer.com/Water-Blue>)

Resim 35- Neptune, 2014, Bakır mıknatıs teli, 101 x 304 x 30 cm
(<https://ruthbeer.com/Neptune>)

Resim 36- Neptune, 2014, Bakır mıknatıs teli, 101 x 304 x 30 cm Detay
(<https://ruthbeer.com/Neptune>)

1.2.7. Elise Vazelakis

Elise Vazelakis, şu anda Los Angeles'ta yaşayan ve alışan Amerikalı bir sanatçıdır. New York, Chicago, San Francisco, Los Angeles ve Dubai'de kişisel ve karma sergiler açmıştır. alışmaları ayrıca dünya çapında birçok özel ve kamu koleksiyonlarında yer almaktadır.¹⁹

Sanatçı çalışmalarından bahsederken; “Tezgâh dokuma sürecim esasen uzun süredir devam eden bir geleneği takip etse de metal tel ve boyalı elemanlarını kullanarak tekniklerim dokumanın geleneksel sınırlarını zorluyor. Gevşek bir şekilde örülmüş kabloları manipüle ederek dalgalı hareketler ve noktalı desenler oluşturuyorum, bu da dokumanın statik şablonlarını bozan dinamik formlarla sonuçlanıyor. Bu şekilde, çalışmalarım tekstil ve heykel arasında rahatlık ve karmaşıklık, metanet ve kırılganlığın yan yana gelmesini araştıran bir denge kuruyor” demektedir.²⁰

¹⁹ <https://www.textileartist.org/elise-vazelakis-pushing-limits/>

²⁰ <http://elisevazelakis.com/#/large-scale-wall-works/>

Resim 37- Elise Vazelakis, Tekrarlanan Durağanlık II, Dokuma, Çelik ve Bakır Tel, 243 x 213cm, 2018 (<http://elisevazelakis.com/#/large-scale-wall-works/>)

Resim 38- Elise Vazelakis, Ruth Asawa ya Saygı, Çelik, Pirinç, Bakır, Akrilik
Boya, Boru ve Pamuk, her biri 30 x 30 cm,
2017/2018(<http://elisevazelakis.com/#/wire-sculptures/>)

Sanatçı, tel heykellerinde de büyük ölçekli duvar panolarında kullandığı dokuma tekniğiyle çalışmaya başlamaktadır. Daha sonrasında dokunmuş parçalarını bükerek ve katlayarak organik formlar yaratmıştır. Tek ya da kümeler halinde, tavana asılarak sergilenen bu parçalar, duvara bağlı çalışmalardan farklı olarak insanları gezmeye davet etmektedir. Işık ve gölge ile daha belirgin bir etkileşime sahip olan bu

seferler ve amorf şekilleri ile izleyicileri her bir formun içine ve ötesine bakmaya davet etmektedir.²¹

1.2.8. Gali Cnaani

Gali Cnaani-Sherman, Tel Aviv'deki Shenkar Mühendislik ve Tasarım Okulu'nda mücevher, tekstil ve moda tasarımı bölümünde ders veren, çeşitli dokuma, keçeleme, kumaş boyama ve baskı tekniklerinde uzmanlaşmış bir tekstil sanatçısı ve tasarımcısıdır.

Knaani, şu an ders verdiği Shenkar Tasarım okulunun Tekstil Tasarımı Bölümü'nden onur derecesiyle mezun olmuş, eğitimini tamamladıktan sonra Japonya'daki Kanazawa Sanat Okulun'da sürekli bir eğitim programına katılmıştır. İki sene burada eğitim alan sanatçı Kasuri tekniği ve İkat boyama ve dokuma gibi karmaşık teknikleri öğrenmiştir. Cnaani “Japon estetiğinden, doğasından, yaşamın ritminden ve gelenek ile teknolojinin muhteşem birleşiminden etkilendiğini ve ana ilham kaynağının geleneksel Japon dokuma tekniklerinin olduğunu söylemektedir. Bu teknikleri kendisi yeniden uyarlayarak yeni tasarımlar yaratmaktadır

Eserlerini İsrail'de ve yurtdışında, Tel Aviv Çağdaş Sanat Müzesi, Tel Aviv'deki Periscope Galerisi, Kyoto'daki Gallery'de (Japonya), Kudüs'teki Eretz İsrail Müzesi'nde ve 11. ve Lodz'daki 14. Goblen Trienalinde sergilemiştir.

Sanatçı çalışmalarına ilk önce görsel olarak ilgisini çeken ikinci el giysiler seçerek başlamaktadır. İkinci el bu kıyafetleri ve malzemeleri, yaşadığı kuzey şehri Tivon'daki pazarlardan ve ikinci el dükkanlarından ve Tel Aviv'den elde etmektedir. Malzeme olarak genelde olarak ordu, mavi yaka kıyafetler, gömlekler ve çocuk giyimi ait kumaşlara sahip kıyafetler kullanmaktadır. Çalışmalarına seçtiği kıyafetlerin ilk önce dikiş yerlerini ve dokuma kumaşlarını sökmekte ve daha sonrasında geliştirdiği

²¹ <http://elisevazelakis.com/#/wire-sculptures/>

karmaşık bir teknikle Cnaani, giysileri yeniden dokuyarak yeni bir kumaş haline getirmektedir. Sanatçı bu ikinci el kumaşlar ile yeniden dokuma yaparken atkıda, dokumaya hafif bir sertlik kazandırması için bakır iplikler kullanmaktadır. Ayrıca bakır iplikleri kullanmasının bir diğer nedeni ise bu bakır ipliklerin üzerinde ışık ile oluşan etkileri araştırmaktır.²²

Resim 39- Gali Cnaani, Çizgili Gömlek, Pamuk, Bakır ipler, Polyester, 70 x 85 cm/ Tekstilleri Hatırlamak' Sergisi, 2013

(<https://blog.bernina.com/de/2016/03/textile-erinnerungen-remembering-textiles/>)

²² <https://www.premierevision.com/fr/magazine/gali-cnaani-detissage-re-tissage-et-metissage/>

Resim 40- Gali Cnaani, Çizgili gömlek, pamuk, bakır ipler, polyester, 70 x 85 cm / Tekstilleri Hatırlamak' Sergisi, 2013, Detay
(<https://blog.bernina.com/de/2016/03/textile-erinnerungen-remembering-textiles/>)

Resim 41- Gali Cnaani, Oslo XXL, 2011
(https://www.shenkar.ac.il/ckeditor_assets/attachments/898/.pdf)

Cnaani'nin bazı çalışmaları tamamen çözülmüş ve yeniden yapılandırılmış giysilerden oluşmakta iken, bazı çalışmaları da giysinin kol, manşet veya cep gibi belirli kısımlarına odaklanmaktadır. Bu şekilde, bir giysiyi oluşturan belirli ayrıntıları vurgulamaktadır.

Resim 42- Gali Cnaani, Kollar, 2011

(https://www.jessicahemmings.com/wordpress/wp-content/uploads/2013/01/Gali_Cnanni_SDJ.png)

Kollar adlı çalışmasında parlak çiçek desenli bir kadın gömleğinin manşetini ve mavi çizgili bir erkek gömleğinin manşetini bir araya getirerek kullanmıştır. Parlak baskılı desenlerin olduğu kısımlardaki atkı ipliklerini sökölmesiyle kumaştaki orijinal parlaklık yok edilmiş ve birleşim yerlerinde yeni bir desen ortaya çıkmıştır.²³

²³ <https://blog.bernina.com/de/2016/03/textile-erinnerungen-remembering-textiles/>

İKİNCİ BÖLÜM

METAL MALZEMELER İLE DENEYSEL DOKUMALAR VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI

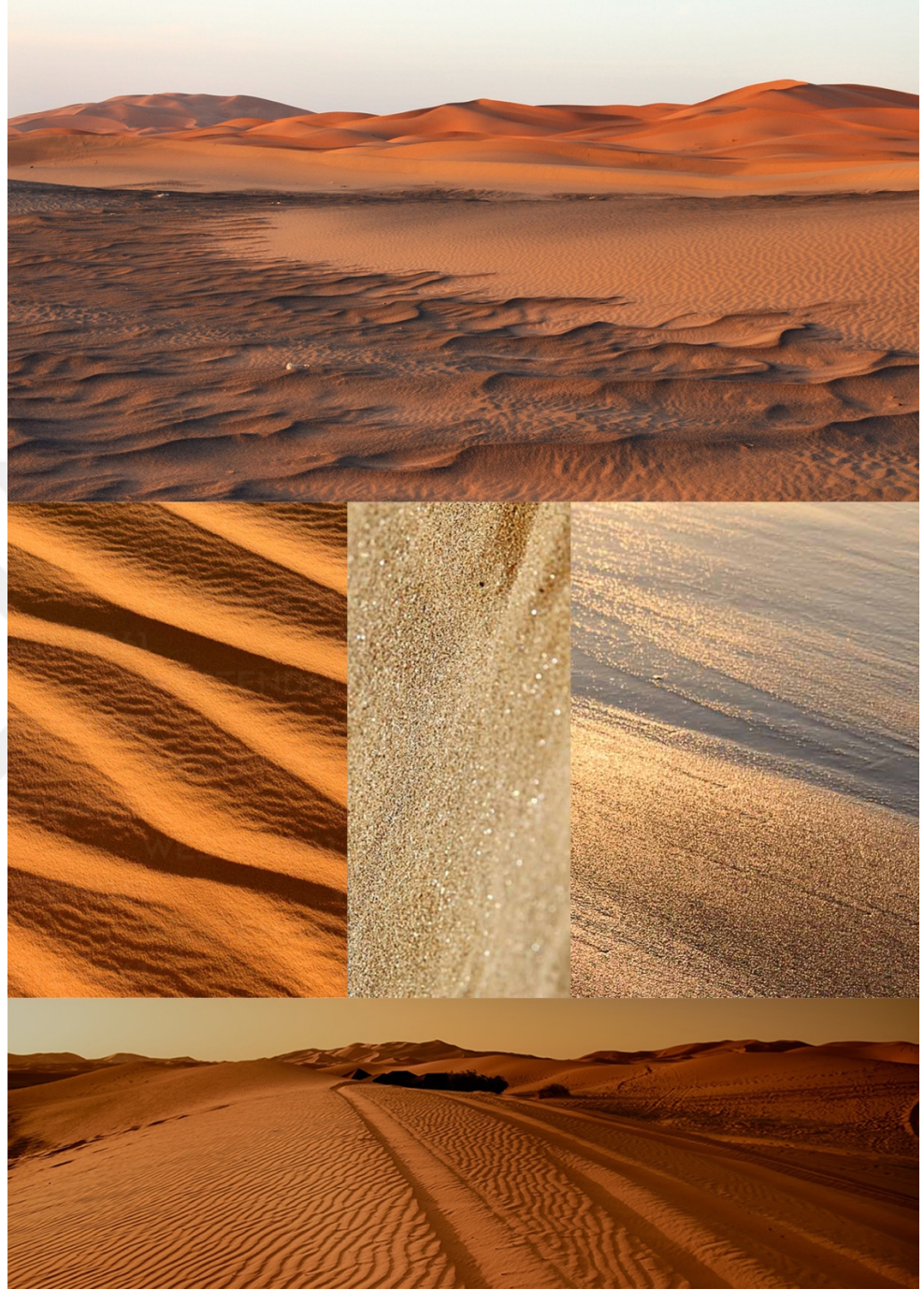
2. BÖLÜM METAL MALZEMELER İLE DENEYSEL DOKUMALAR VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI

2.1. Metal Malzemeler Kullanılarak Üretilen Deneysel Dokumalarda Malzeme, Yöntem ve Teknik

2.1.1. Yöntem

Tez kapsamında üretilen çalışmaların çıkış noktası malzeme olarak belirlenmiştir. Uygulanan araştırma yöntemi, kontrollü bir ortam yerine, deneysel uygulamaların öne çıktığı, araştırmacı ve deneme-yanılma odaklıdır. Bu yöntem, araştırmacının kişisel deneyimlerinin öne çıkmasına, pratiğe dayalı araştırmaya ve genel anlamda sezgilerle ilerleyen bir çalışmaya imkân vermektedir.

İnsanoğlunun yaşam süreci boyunca doğayı taklit ettiği, doğada gördüğü ayrıntıları, biçimleri yeniden yorumladığı görülmektedir. Doğada oluşan farklı dokular, farklı yüzeyler sanatın birçok alanında ilham kaynağı olmuştur. Tez çalışmasında, amaç kapsamında, sanatsal uygulamalar aşamasında çıkış noktası olarak çöl seçilmiştir. Uygulama çalışmalarına rehberlik etmesi için ilham panosu oluşturulmuştur. (Resim 43) Çöl temalı çıkış noktasına bağlı olarak, kumul bölgelerde oluşan rölyefli dokular ve kumun yüzeyinde oluşmuş üç boyutlu formlardan esinlenilerek, 8 adet ön araştırma dokuma çalışması, 17 adet sanatsal nitelikte ana uygulama yapılmıştır. Tez kapsamında metal malzemeye ve metal malzeme ile dokuma çalışmalarında elde edilebilecek üç boyutlu etkilere odaklanılmıştır. Bu kapsamda; metal malzemenin çift katlı yapılarda kullanımına odaklanılarak üç boyutlu dokumaların ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Tasarlanan ön araştırma ve ana dokumalar 24 çerçeveli numune metal el dokuma tezgahında tasarlanmıştır. 17 adet sanatsal uygulama çalışması dört farklı ışık ile fotoğraflanmış, her ışık için dokuma çalışmaları değerlendirilmiştir.

Resim 43- “Çöl” İlham Panosu, Tasarım: Selin Dartar, 2013

2.1.2. Malzeme

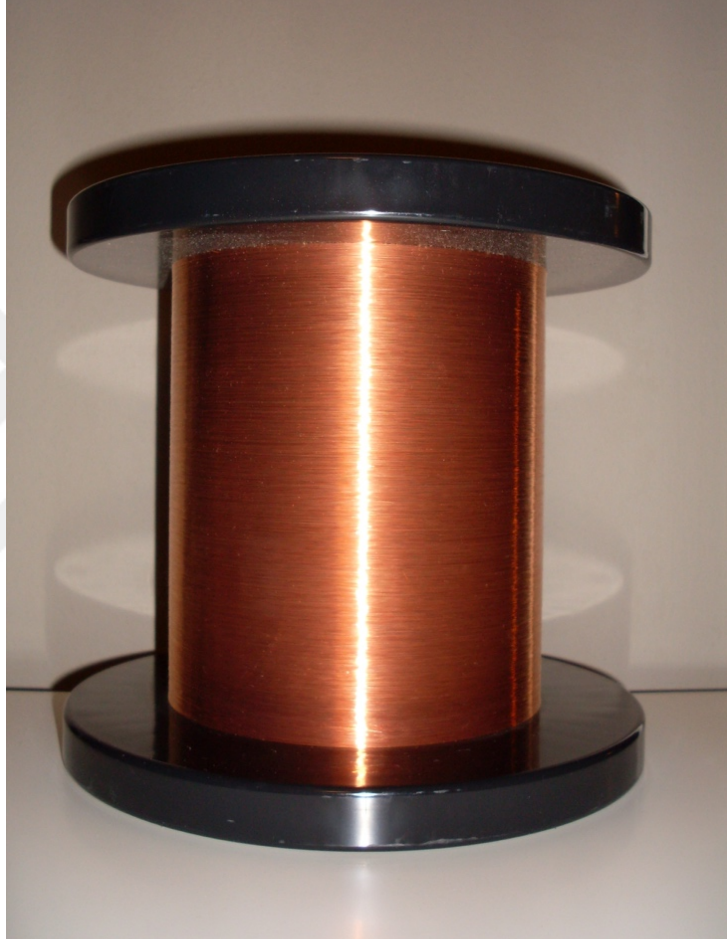
Tez kapsamında metal malzemeler ile çalışmaya karar verilmesinin en büyük nedenlerinden biri geleneksel dokuma tekniklerinin ve malzemelerinin sınırlarını zorlayarak deneysel yaklaşım ile hacimli ve rölyef etkili tekstil sanatı uygulamaları ortaya koymaktır. Metal malzeme seçimini etkileyen faktörlerden biri metalin biçim alma özelliği diğeri de metalin benzersiz parlaklığa sahip olması ve bu metal malzemelerin ortam ışığına göre renk değiştirerek farklı etkiler yaratmasıdır.

Metal malzemeleri araştırıp incelediğimiz zaman, karşımıza tel, sac levhalar gibi farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. Tel çok büyük bir potansiyele sahip basit bir malzemedir. Tel malzeme olarak farklı kalınlıklarda ve bakır, altın, paslanmaz çelik gibi çeşitli metallerden yapılmış pek çok malzeme vardır. Tel, dokuma tekniği ile birlikte üç boyutlu biçimler oluşturmak için kullanılabilecek en ideal malzeme şeklidir. Telin şeklini koruma özelliği üç boyutlu biçimler oluşturmada büyük avantajlar sağlamaktadır. Telin dokuma tekniği ile kullanımında karşılaşılan zorluk, seçilen kalınlığa bağlı olup tel ne kadar kalın ise dokunması daha zorlu olmaktadır. Bu nedenle doğru kalınlıktaki telin seçimi çok önemlidir.

Dokuma tekniği ile kullanılan diğeri bir metal malzeme ise sac levhalardır. Genellikle haddelenmiş bu sac levhalara folyo denmekte ve şeritler halinde kesilerek kullanılabilmektedir.

Tez kapsamında metal malzemeler ile oluşturulan deneysel dokumaların tasarımı ve üretiminde ana malzeme olarak özellikle bakır tercih edilmiştir. Bu tercihin sebebi, diğeri metal malzemelere kıyasla farklı inceliklere ve sertliklere sahip olması nedeniyle, el ile müdahale edilmesi, farklı biçime sokulması daha kolay olmasıdır. Tasarımları yapılan ve dokunan deneysel dokumalarda ışığa duyarlılıklarının yanısıra özellikle hacimli dokular ve biçimler oluşturmak amacıyla ana malzeme olarak 0.25 mm bakır tel kullanılmıştır. Hacim etkilerini artırmak için bakır tel ile birlikte çeşitli metal teller, metal levhalar ve neopren kauçuk gibi yardımcı malzemeler kullanılmıştır.

Tasarımları yapılan ve dokunan deneysel dokumalarda çözgü ve atkı ipliği olarak kullanılmaya elverişli olması nedeniyle ve de hacimli dokular ve biçimler formlar oluşturmak amacıyla ana malzeme olarak 0.25 mm bakır tel kullanılmıştır.

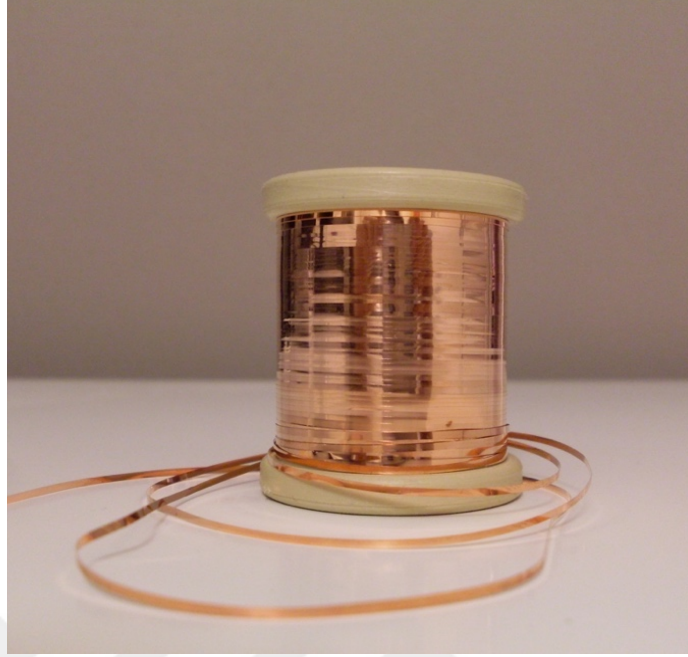
Resim 44- Er-Bakır 0.25mm Bakır tel bobinleri (Selin Dartar, 2014)

Tez kapsamında dokunan uygulama çalışmalarında atkıda kullanılan metal tellerden bir tanesi de,0.6 mm siyah emaye kaplı bakır tel malzemedir.

Resim 45- 0.6 mm Siyah Bakır Tel (Selin Dartar, 2014)

Atkıda kullanılan malzemelerden bir diğeri de 1 mm tel kırmadır. Tel kırma, madensel tellerin makinelerden geçirilerek şerit haline gelmesi ile elde edilmektedir. Tez kapsamında kullanılan bakır renkteki tel kırma rengi gerçek bakır kaplama, tel kırmanın gümüş rengi ise gerçek gümüş kaplamadır. Dokuma çalışmalarında bakır ve gümüş renkteki tel kırmalar sadece atkıda kullanılmıştır. Malzemenin tel malzemeye göre daha geniş bir yüzeye sahip olmasından dolayı uygulamaların yüzeylerinde farklı doku etkilerinin yanı sıra, daha yoğun parlaklıklar ve ışık etkileri oluşmuştur.

Resim 46- Bakır Tel Kırma (Selin Dartar, 2014)

Resim 47- Gümüş Tel Kırma (Selin Dartar, 2014)

Tez kapsamında kullanılan tel kırmalardan bir tanesi de bronz renkteki tel kırmadır ve gerçek bronz kaplama bir malzemedir. Kullanılan bronz tel kırma oksitlenmiş bronz rengine sahiptir. Dokuma çalışmalarında sadece atkı olarak kullanılmış olan bu malzeme, oksitlenmiş olmasından dolayı, diğer tel kırma renkleri ile dokunan uygulamalarda görülen güçlü ışık yansıma etkilerine nazaran, daha az parlama ve farklı ışık etkilerinin oluşmasına neden olmuştur.

Resim 48- Bronz Tel kırma (Selin Dartar, 2014)

Kullanılan diğer metal malzemelerden biri de metal sac levhalardır. Bu levhalarda yumuşak, orta sert ve sert olmak üzere üç farklı sertlikte bulunabilmektedir. Tez kapsamında dokunan uygulama çalışmalarında 0.05mm bakır ve 0.1mm paslanmaz çelik sac levhalar şeritler halinde kesilerek atkıda kullanılmıştır. Pürüzsüz bir yüzeye sahip olan bu malzeme ile dokunan çalışmalarda güçlü ışık yansımaları elde edilmiştir.

Resim 49- Bakır Sac Metal Folyo Rulo (Selin Dartar, 2014)

Resim 50- Bakır Sac Metal Şeritler (Selin Dartar, 2014)

Resim 51- Paslanmaz Çelik Sac Metal Folyo Rulo (Selin Dartar, 2014)

Resim 52- Paslanmaz Çelik Sac Metal Şeritler (Selin Dartar, 2014)

Dokuma uygulamalarında kullanılan malzemelerden bir tanesi de neopren kauçuk sicimdir. Bir izolasyon malzemesi olarak kullanılan neopren kauçuk sicim yumuşak, orta veya sert yoğunlukta üç farklı sertlikte olabilmektedir. Tez kapsamında dokunan uygulama çalışmalarında 0.6 mm kalınlığında yumuşak sertlikte kullanılan

neopren kauçuk sicim, yoğun ve güçlü üç boyutlu etkiler yakalanmasında destekleyici malzeme olarak atkıda kullanılmıştır. Bu malzemenin silindirik yapıya sahip olması nedeniyle dokuma çalışmalarının yüzeylerinde bombeli ve dalgalı formlar oluşmuş, güçlü üç boyutlu etkiler elde edilmiştir.

Resim 53- 0.6mm Neopren Kauçuk Sicim (Selin Dartar, 2014)

Resim 54- 0.6mm Neopren Kauçuk Sicim (Selin Dartar, 2014)

Tablo 1- Ön Araştırma Dokuma Çalışmalarında Kullanılan Atkı ve Çözümlü İplikleri

Ön Araştırma Dokuma Çalışması	Çözümlü İpliği	Atkı İplikleri
1	0.25 mm Bakır Tel	Bronz Tel kırma
2	0.25 mm Bakır Tel	0.25 mm Bakır Tel
3	0.25 mm Bakır Tel	0.25 mm Bakır Tel
4	0.25 mm Bakır Tel	Siyah Bakır Tel
5	0.25 mm Bakır Tel	Neopren Kauçuk Sicim 0.25 mm Bakır Tel
6	0.25 mm Bakır Tel	0.25 mm Bakır Tel
7	0.25 mm Bakır Tel	0.25 mm Bakır Tel
8	0.25 mm Bakır Tel	0.25 mm Bakır Tel Bakır Tel kırma

Tablo 2- Ana Dokuma Çalışmalarında Kullanılan Atkı ve Çözümlü İplikleri

Deneysel Dokuma Çalışması	Çözümlü İpliği	Atkı İplikleri
1	0.25 mm Bakır Tel	Neopren Kauçuk Sicim
2	0.25 mm Bakır Tel	0.25 mm Bakır Tel
3	0.25 mm Bakır Tel	Siyah Bakır Tel
4	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel
5	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel
6	0.25 mm Bakır Tel	Siyah Bakır Tel
7	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel 2.3cm Bakır Sac Şerit
8	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel
9	0.25 mm Bakır Tel	Gümüş Tel kırma
10	0.25 mm Bakır Tel	Bronz Tel kırma
11	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel

		0.6 cm Bakır Sac Şerit
12	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel
13	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel 0.2cm Bakır Tel Kırma
14	0.25 mm Bakır Tel	Neopren Kauçuk Sicim
15	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel
16	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel 0.6 cm Bakır Sac Şerit
17	0.25 mm Bakır Tel	0.25mm Bakır Tel

2.1.3. Teknik

Tez kapsamında üretilen sanatsal dokuma çalışmaları 24 çerçeveli ARM marka armürlü el dokuma tezgahında dokunmuştur. (Resim 55) Bu çalışmalarda çözgüde 0.25 mm bakır tel, atkıda bakır tel ile birlikte çeşitli metal teller, metal levhalar ve neopren kauçuk gibi malzemeler kullanılmıştır. Bu malzemeler tasarlanan dokuma çalışmalarında hacimli ve rölyef yüzeyler oluşturmak için farklı teknikler ile çalışılmıştır. Kumaş yapısı olarak tek ve çift katlı yapılar kullanılarak rölyef etkiler oluşturulmuştur. Takviyeli atkı teknikleri ile daha belirgin hacimli yüzeyler elde edilmiş, bununla beraber bazı dokuma çalışmalarında atkı iplikleri ile yüzmeler yapılarak güçlü dokusal etkiler oluşturulmuştur. Birçok dokuma çalışmasında çift katlı dokuma tekniği kullanımı sayesinde malzemesi, örgüsü, birbirinden farklı olabilen

dokuma yapılar dokunmuş ve dokuma yüzeylerde çeşitli desen ve doku kombinasyonu sağlanmıştır. Çift katlı yapılarda dolgu atkı tekniği ve kumaş katları arasında atkı iplikleri yüzdürülerek kuvvetli hacimli görünümler ortaya çıkmıştır. Dokuma tezgahında tarak geçişlerinde farklı sıklıklar ile çalışılarak kumaş yüzeyinde farklı dokular elde edilmiştir. Bazı dokuma çalışmalarında bitim işlemi olarak plise tekniği uygulanarak boyutsal formlar yaratılmıştır.

Resim 55- 24 Çerçevesi Arm marka armürlü dokuma tezgâhı

2.2. Üretilen Deneysel Dokuma Çalışmalarının Teknik ve Tasarım Kapsamında Değerlendirilmesi

2.2.1. Ön Araştırma Dokuma Çalışmaları

Tez kapsamında yapılan dokuma çalışmalarında metal malzemeler ile rölyef etkilerinin araştırılması amacıyla 8 adet ön araştırma kumaşı üretilmiştir. Dokumada kullanmaya uygun metal malzemeler araştırılıp temin edildikten sonra 0.25 mm bakır telin sertlik derecesi ve inceliği açısından çözgü olarak kullanılmaya uygun olduğuna

karar verilmiştir. Metal çalışması zor ve zahmetli bir malzeme olduğu için ön dokuma çalışmaları tek katlı olarak dokunmuştur. Yapılan dokumalardan elde edilen veriler ve deneyimler doğrultusunda ana uygulama çalışmalarında tek katlı dokumalara ilave çift katlı yapıda dokunmuş çalışmalar ilave edilmiştir. Farklı örgüler ve desenler oluşturmak için iki farklı tahar planı ile dokumalar yapılmıştır. 1-2-4 ve 6 numaralı dokumalar zikzak tahar planında 3-5-7 ve 8 numaralı dokumalar ise grup tahar planında dokunmuştur. Ön çalışmalarda farklı malzemeler bal peteği, krep, farklı yönlü dimi örgüler ile denenmiş hacimli ve rölyef etkileri oluşturulmaya çalışılmıştır. Tablo 3'te ön araştırma kumaşı olarak tasarlanan ve üretilen dokuma çalışmalarının teknik özellikleri verilmiştir.

Ön araştırma dokumalarının rölyef etkiler açısından sonuçları değerlendirildikten sonra ana uygulama çalışmalarının tasarım ve üretimine geçilmiştir.

Tablo 3- Ön Araştırma Dokuma Çalışmalarının Teknik Özellikleri

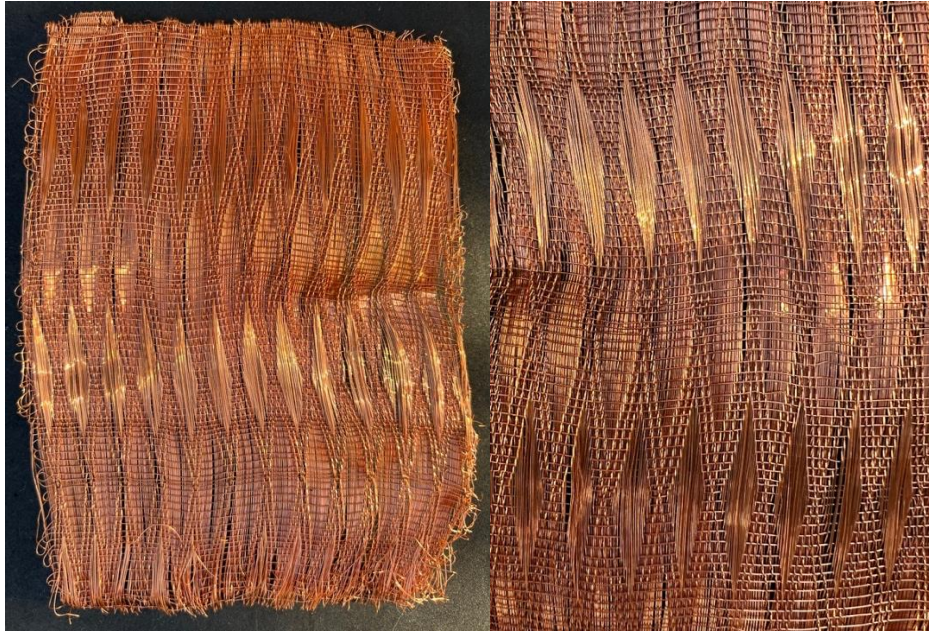
Ön Araştırma Dokumaları	Teknik	Kumaş Yapısı	Malzeme	Sıklık	Tarak No	Tarak Geçişi
1	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)	Tek katlı	Çözüğü: 0.25mm Bakır Tel Atkı: Bronz Tel kırma	32	8	4
2	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)	Tek katlı	Çözüğü: 0.25mm Bakır Tel Atkı: 0.25 mm Bakır Tel	32	8	4
3	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)	Tek katlı	Çözüğü: 0.25mm Bakır Tel Atkı: 0.25 mm Bakır Tel	32	8	4

4	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)	Tek katlı	Çözüğü: 0.25mm Bakır Tel Atkı: Siyah Bakır Tel	32	8	4
5	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)	Tek katlı	Çözüğü: 0.25mm Bakır Tel Atkı: Neopren Kauçuk Sicim 0.25 mm Bakır Tel	32	8	4
6	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)	Tek katlı	Çözüğü: 0.25mm Bakır Tel Atkı: 0.25mm Bakır Tel	32	8	4
7	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)	Tek katlı	Çözüğü: 0.25mm Bakır Tel Atkı: 0.25mm Bakır Tel	32	8	4
8	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)	Tek katlı	Çözüğü: 0.25mm Bakır Tel Atkı: 0.25 mm Bakır Tel Kırma	32	8	4

Tüm bu çalışmaların görünümüleri doku ve rölyef etkinin gözlemlenebilmesi sebebi ile gün ışığında fotoğraflanmıştır. (Resim:56-63)

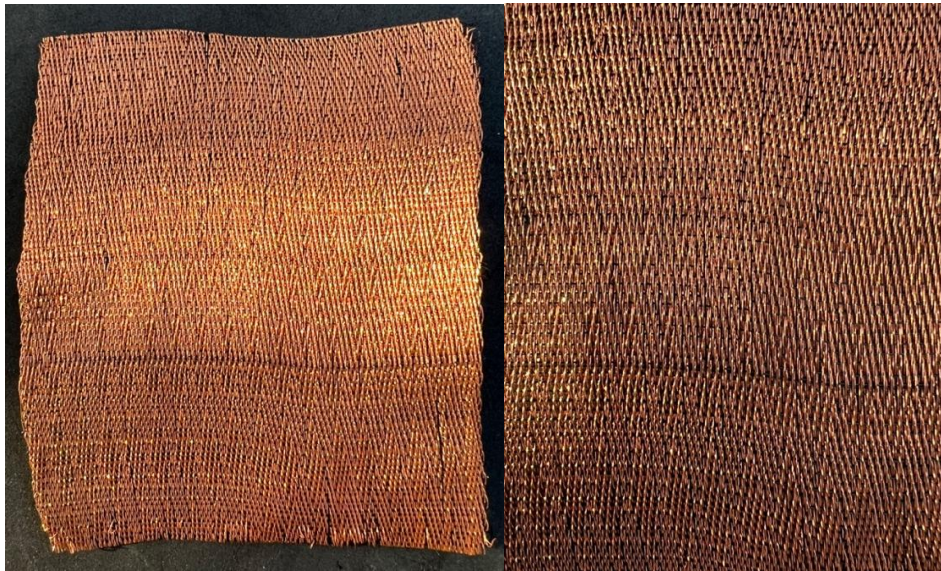
Resim 56- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-1'e ait üretim görüntüleri

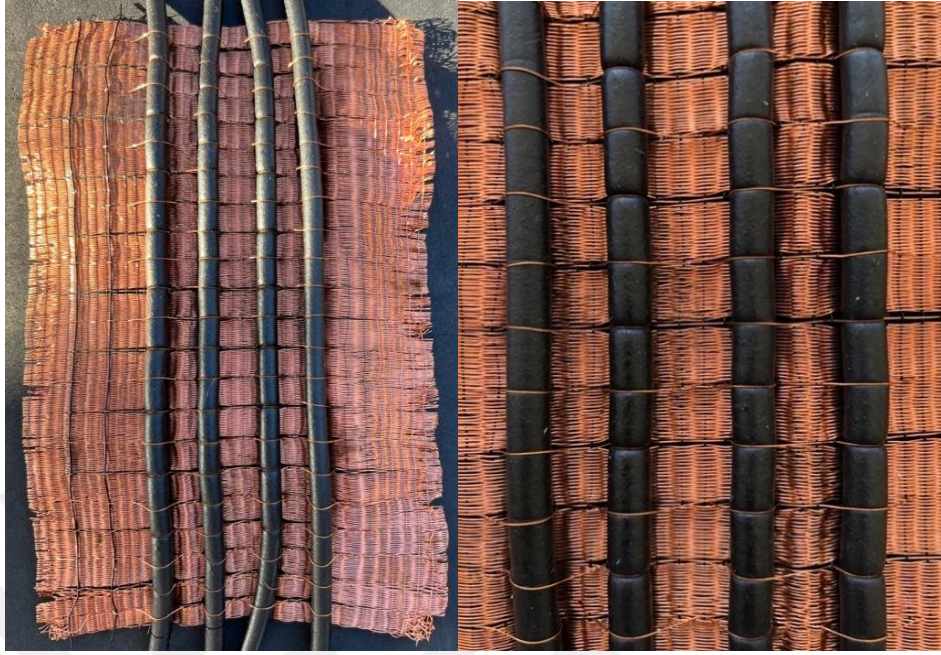
Resim 57- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-2'ye ait üretim görüntüleri

Resim 58- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-3'e ait üretim görüntüleri

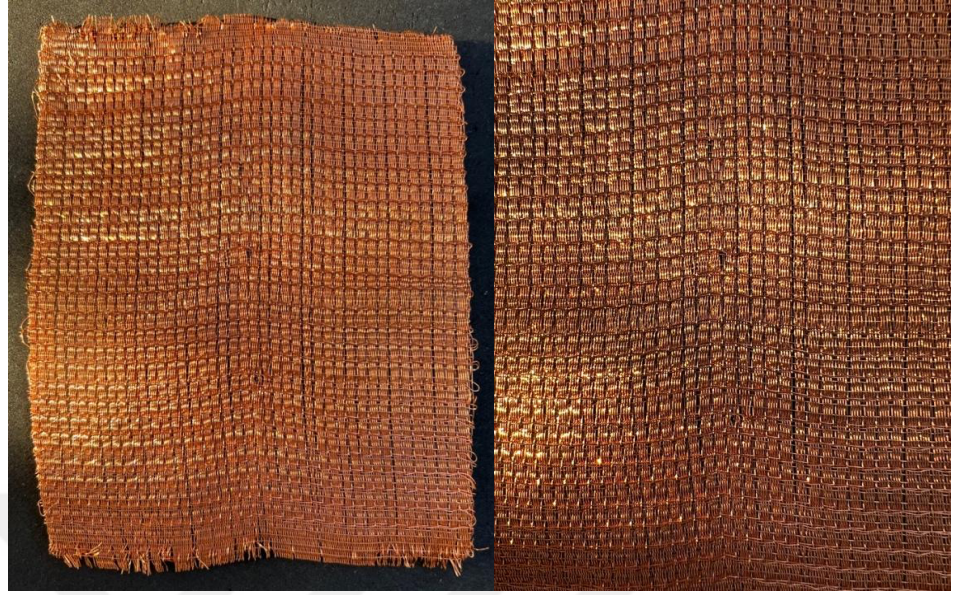
Resim 59- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-4'e ait üretim görüntüleri

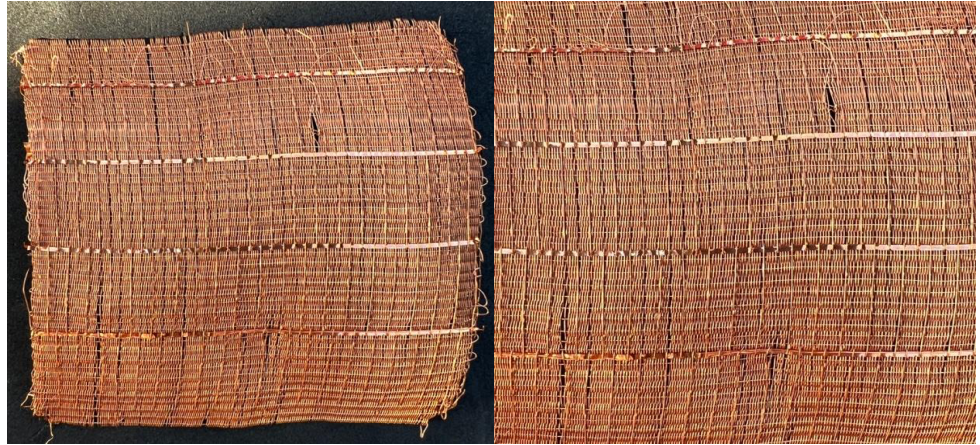
Resim 60- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-5'e ait üretim görüntüleri

Resim 61- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-6'ya ait üretim görüntüleri

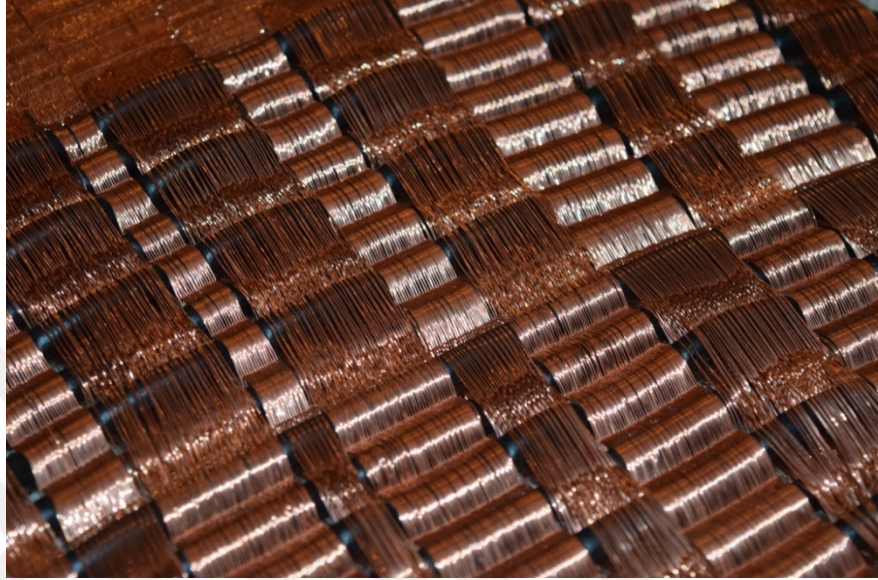
Resim 62- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-7'ye ait üretim görüntüleri

Resim 63- Ön Araştırma Dokuma Çalışması-8'e ait üretim görüntüleri

2.2.2. Deneysel Dokuma Çalışmaları

2.2.2.1. Deneysel Dokuma Çalışması 1

Resim 64- Çift Katlı Deneysel Çalışma 1, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 4- Deneysel Dokuma Çalışması 1 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 1 (22 x 30 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçevesli el dokuma tezgâhı)
Kumaş Yapısı	Değişen yüzlü çift katlı dokuma
Çözü:	0.25 mm Bakır Tel
Atkı:	Neopren Kauçuk Sicim

Çözü sıklığı	32 tel/cm (Tek kat için)
Atkı sıklığı	1 tel /cm (Tek kat için)
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf'da görülen 1 numaralı deneysel dokuma örneği, armürlü el dokuma tezgahında, bezayağı örgüde, çift katlı dokuma tekniği ile dokunmuştur. Çözgüde kullanılan bakır telin eğilebilme ve bükülebilme özelliği, atkıda kullanılan neoprene kauçuk siciminin kalınlığı ve hacimli yapısı nedeniyle; görsel ve dokunsal olarak üç boyutlu, dalgalı bir etkiye sahiptir. Atkıda kullanılan kauçuk kordon, malzemenin hacimli yapısına bağlı olarak dokumanın üç boyut ve etkisinin derecesini arttırmaktadır. Çözgüde kullanılan bakır tel ise, ışığa duyarlı parlak yapısı nedeniyle, bu üç boyutlu etkinin derecesinde artışa neden olmaktadır. Bakırın ışığa duyarlılığı dokumanın üç boyut özelliği ile birleştiği zaman, farklı ışık yansımalarına ve dokuma üzerinde farklı parlaklıklara neden olmaktadır. Işığın şiddetine ve gün ışığı, yapay ışık, karanlıkta ışık kaynağı karşısındaki konumuna göre parlaklık dereceleri azalıp artmakla birlikte, hacimli, üç boyutlu yapısında da farklılıklar oluşturmaktadır. Malzeme, dokuma yapısı, ışık birlikteliğinde hacimli yapıların etkileri, hacimli, az hacimli, çukurluklar, yükseltmeler benzeri etkiler şeklinde ortaya çıkmaktadır. Dokuma; örgü, teknik ve iplik özellikleri nedeniyle aynı zamanda tok bir yapıdadır.

Dış mekânda gün ışığı ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının üç boyutlu hacimli yapısı net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Yine aynı ışıkla yapılmış çekimde ışığın geliş açısına bağlı olarak dokumanın üst kısmının yüzeyi parlak ve ısıtılı görünmektedir. Oluşan parıltılar nedeniyle dokumanın yüzeyi daha pürüzlü ve dokulu

hissedilmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar daha az oluşmuş, daha mat bir görüntü meydana gelmiştir. Işıltıların oluşmamasından dolayı, deneysel çalışmanın yüzeyinde kaygan bir görüntü ortaya çıkmaktadır. Çalışmanın yüzeyinde gölgelerin çok az oluşmasından dolayı direk gün ışığı ile yapılan çekimde olduğu kadar güçlü bir hacim etkisi yoktur.

Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde kuvvetli yansımalar meydana gelmiştir. Dokumada kullanılan bakır teller, karşıdan gelen yapay ışık, yüzeyde güçlü yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Ayrıca dokumanın yapısından dolayı dokuma çalışmasının yüzeyinde çizgili yansımalar oluşmuştur. Dokumanın renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha kahverengimsi bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

Dokuma çalışmasının hacimli yapıdaki üç boyut rölyef etkisini en iyi, dokumanın yan tarafından gelen yapay ışık vermiştir. Bu çekimde ışığın geliş biçimine bağlı olarak, özellikle, dokuma çalışmasının dalgalı yerlerinde yoğun gölgeler oluşmuş ve bu gölgeler çalışmanın rölyef etkisini arttırmıştır. Yine bu çekimde de dokuma çalışmasının rengi kahverengi bakır tonlarına dönüşmüştür.

Resim 65- Deneysel Çalışma 1, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 66- Deneysel Çalışma 2, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

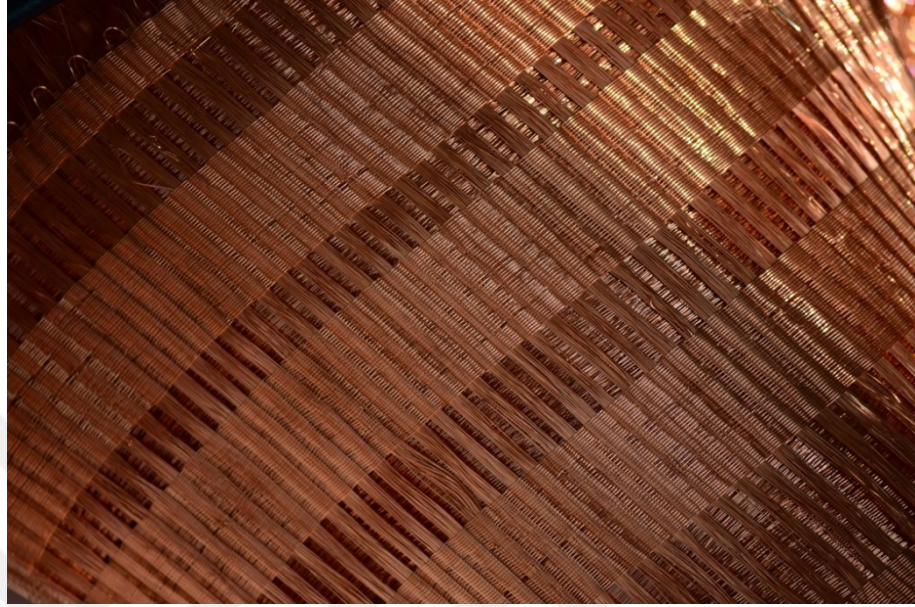

Resim 67- Deneysel Çalışma 1, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 68- Deneysel Çalışma 1, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.2. Deneysel Dokuma Çalışması 2

Resim 69- Çift katlı Deneysel Çalışma 2, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 5- Deneysel Dokuma Çalışması 2 Teknik Özellikleri

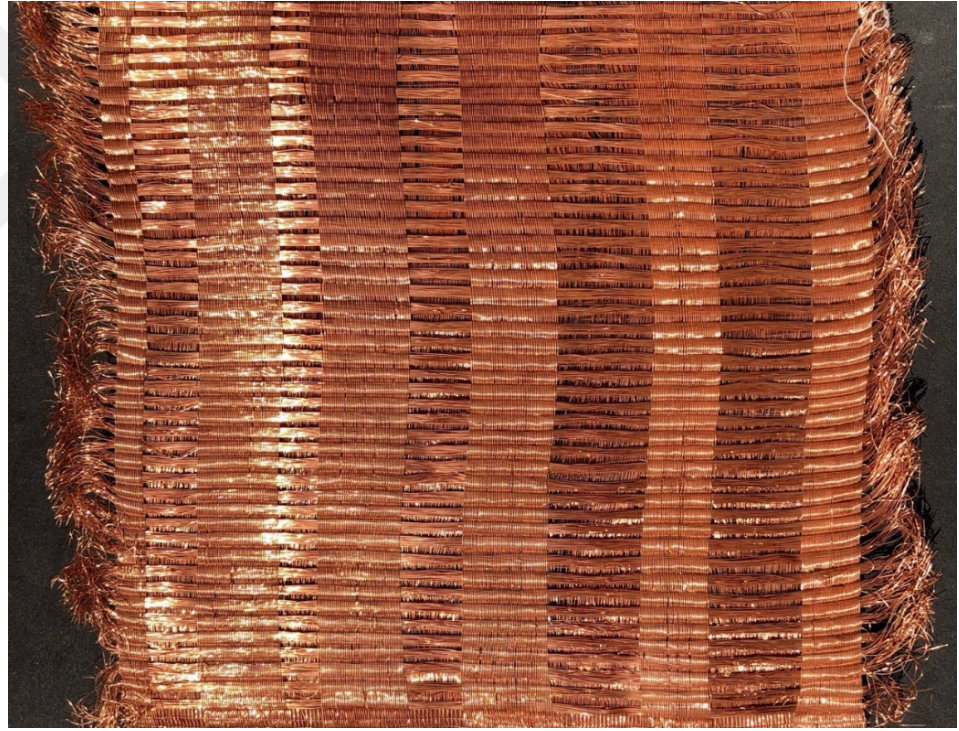
Deneysel Dokuma Çalışması 2 (25 x 27 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçevesi el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Değişen yüzlü çift katlı dokuma
Çözüğü:	0.25 mm Bakır Tel
Atkı:	0.25 mm Bakır Tel
Çözüğü sıklığı	32 tel/cm (Tek kat için)

Atkı sıklığı	24 tel /cm (12lik paket halinde)
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf 'da görülen 2 numaralı deneysel dokuma örneği dokumanın başlangıç ve bitişinde yer alan tek katlı yapı nedeniyle çift katlı torba yapıdadır. Alt kat düz dokuma olarak bezayağı örgüde dokunmuştur. Çözüğü de atkısı da bakır tel olan dokumada, alt katta çözgüde de atkıda da bakır teller bir bir kullanılmıştır. Dokumanın üst katı ise dokulu bir yapıya sahiptir. Çözgüde bakır tel bir bir kullanılmışken, atkıda her bir ağızlıktan aynı anda 12 tel bakır tel atılmıştır. 12 bakır tel bir iplikmiş gibi kullanılmıştır. 12 adet bakır tel 2.5 cm alanda üst katın çözgüsüyle bağlantı yaparken 1 cm, 2 cm ve 3 cmlik alanlarda çözgülerin üzerinden bağlantı yapmadan yüzmüştür. Katların birbirine başlangıç ve bitiş kısmında bezayağı örgüde tek kat yapıyla bağlanmış olması, üst ve alt katın dokuma yukarıda sözü edilen dokuma farklılıkları, bakır telin kullanılma biçimleri dokumanın yüzeyinde hafif rölyef görünümlü hacimli bir etki oluşturmaktadır. Dokumanın belirli yerlerinde üst çözgünün iplikleri dokunmamış, ve ara katmanda yer almış olması, çözgü ipliklerinin üzerinde dokunmadan serbest olarak hareket eden atkı iplikleri bloklar halinde dokumanın üzerinde geniş şerit desen oluşturması üç boyutlu etkinin derecesini arttırmaktadır. Atkıdan, aynı ağızlıktan 12 adet olarak grup halinde atılarak dokunması da üç boyutlu etkiyi daha da arttırmıştır.

Dış mekânda, gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde, ışık yansımaları ve ışıltılar oluşmuştur. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamış, tam tersi, mat bir görüntü meydana gelmiştir. Parlaklıkların ve gölgelerin oluşmamasından dolayı deneysel çalışmanın yüzeyindeki dokular daha belirgin ortaya çıkmaktadır. Dokuma çalışmasında atkı iplikleri ile edilen yatay çizgili dokular belirgin bir şekilde gözükmemektedir. Karanlık ortamda mekânda tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan çekimde ise, bu şerit bloklar

daha az belli olmaktadır. Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde kuvvetli yansımalar meydana gelmiştir. Yansımaların yoğun olduğu kısımlarda kullanılan örgü dokusunun belirginliğinin azaldığı gözlenmektedir. Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuştur. Bu yoğun gölgelere bağlı olarak, dokuma çalışmasının dikeyde oluşmuş şerit bloklar daha belirgin hale gelmiştir.

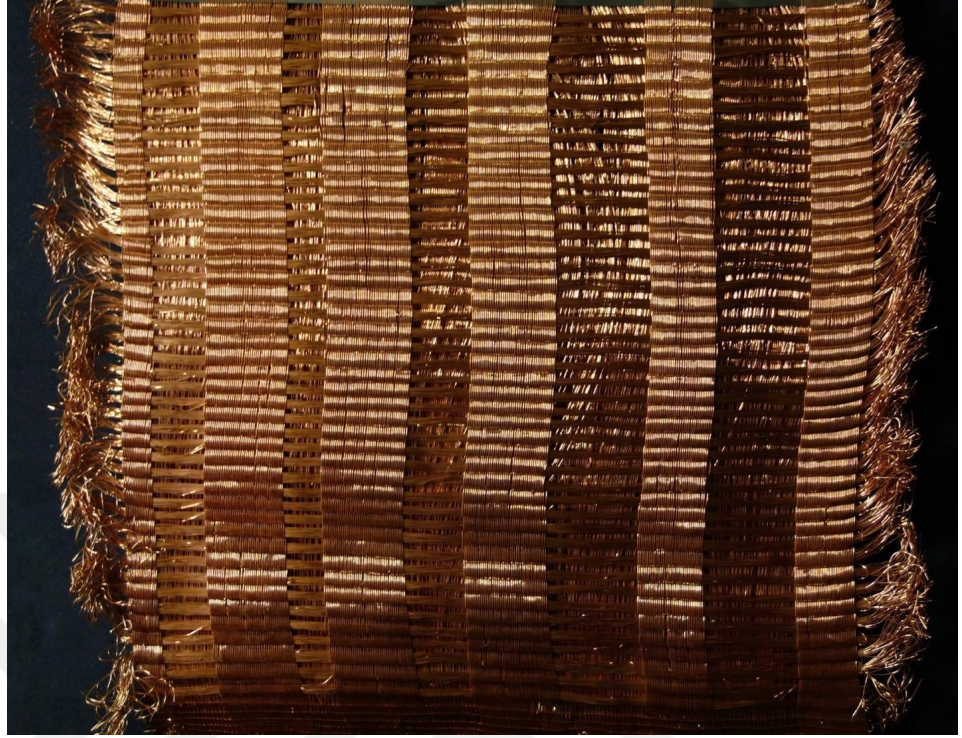
Resim 70- Deneysel Çalışma 2, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 71- Deneysel Çalışma 2, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

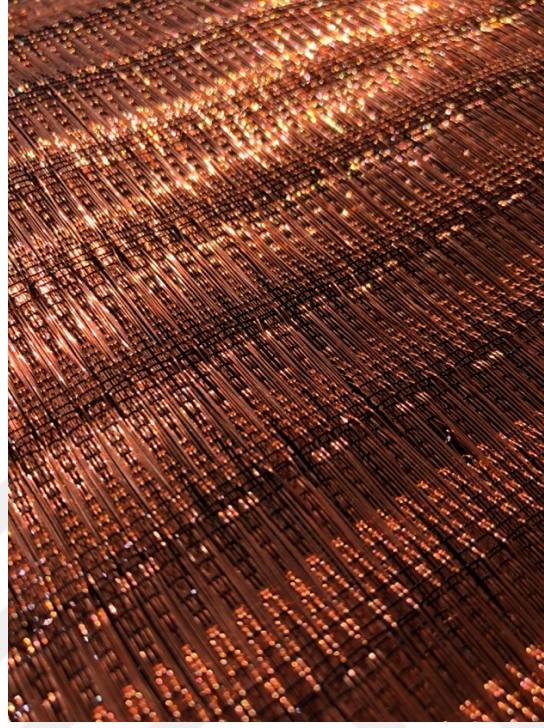

Resim 72- Deneysel Çalışma 2, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 73- Deneysel Çalışma 1, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.3. Deneysel Dokuma Çalışması 3

Resim 74- Tek katlı Deneysel Çalışma 3, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 6- Deneysel Dokuma Çalışması 3 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 3 (19,5 x 19 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	Siyah Tel

Çözü sıklığı	36 tel/cm
Atkı sıklığı	6tel /cm
Tarak No:	6
Tarak geçişi	6

Fotoğraf'da görülen 3 no lu deneysel dokuma çalışması, aynı çözgü planında, atkı da siyah tel ile tek katlı olarak dokunmuştur. Dokumada bal peteği örgüsü kullanılmıştır. Bal peteği örgüsü kullanımı nedeniyle uzun iplik yüzmeleri oluşmuş ve kumaş yüzeyinde bu iplik yüzmeleri üç boyutlu etkiler yaratmıştır. Ayrıca, yine örgüden kaynaklı olarak deneysel dokuma çalışması gözenekli bir yapıya sahiptir. Bu gözenekli yapı; çözgüde ve atkıda metal tel kullanımına, metal tellerin kalınlığı, inceliğine bağlı olarak daha da artmıştır. Kullanılan bal peteği örgüsü dokuma yüzeyinde zigzag desenine sahip dalgalanmalar (bombeler) oluşturmuştur. Atkıda kullanılan siyah metal tel, bal peteği örgüsü ile dokununca, telin inceliğine de bağlı olarak, bal peteği örgünün başlangıç/bitiş kısımlarında, dokumanın eni boyunca düz hat halinde ve belirgin bir biçimde, dokumanın tüm yüzeyinde örgüye bağlı olarak belli yerlerde kesikli çizgili desen oluşturmuştur. Yine bu dokuma çalışmasında da dokumaya gün ışığında farklı açılardan bakıldığında ve farklı açılardan ışık kaynağına maruz bırakıldığında, ışığın yüzeye farklı yansımaları ile dokumanın yüzeyinde farklı desenler ve dokular ortaya çıkmaktadır. Özellikle, dokumanın üzerine, karanlık ortamda yandan ışık tutulduğunda, yüzeyindeki dokular daha da fazla ortaya çıkmaktadır.

Dış mekânda gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde az oranda yansımalar oluşmuştur. Dokumanın renginin canlı ve orijinal rengine göre biraz daha turuncu rengine yakın ton değerlerine sahip olduğu

görülmektedir. Yine aynı ışıkla yapılmış çekimde dokumanın yüzeyine yansıyan güneş ışınları dokumanın yüzeyinde zigzag desenlerinden oluşan dalgalanmaları ortaya çıkarmıştır. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamış tam tersi mat bir görüntü ortaya çıkmıştır. Bu çekimde dokuma çalışmasının rengi orijinale daha yakın görülmektedir. Doku olarak ele aldığımızda, bal peteği örgüsü belirgin gözükmemekte ve dokusal hissi kuvvetli yapıdadır.

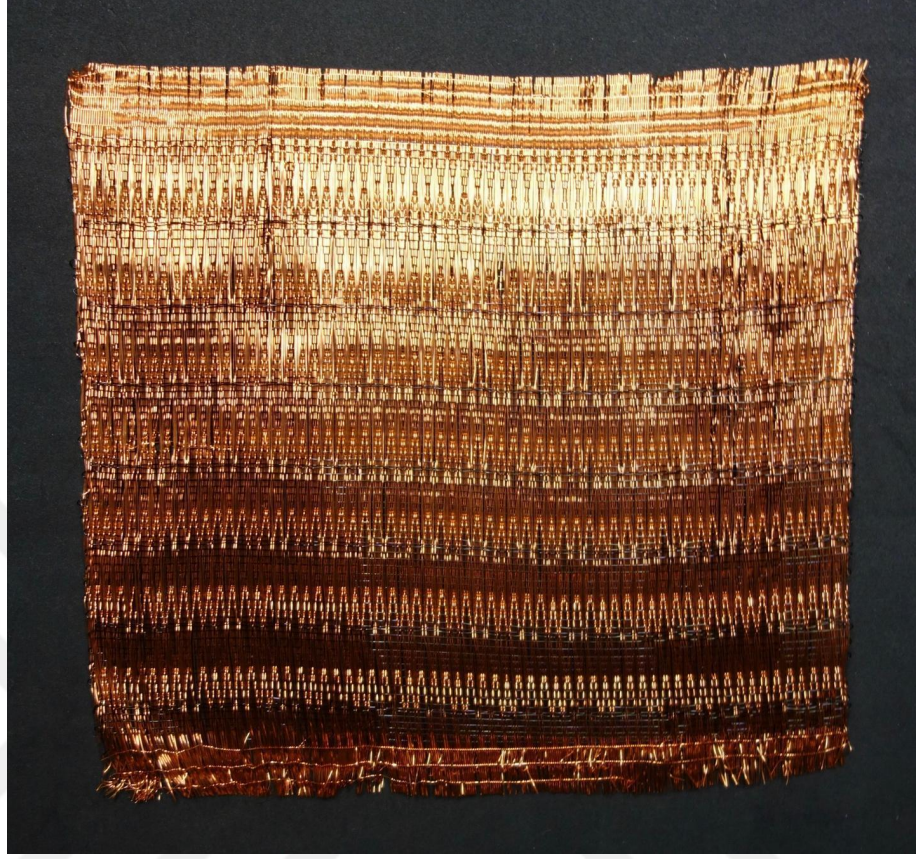
Karanlık ortamda yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının üç boyutunu ortaya çıkarmada ışık kaynağını en etkili kullanım, ışık kaynağının karşıdan gelmesiyle yapılmıştır. Bu çekimle çalışmanın aşağı bölümünde yoğun gölgeler oluşmuş, zikzak desenler ortaya çıkmıştır. Karanlık ortamda yapılan her iki çekimde de dokuma çalışmasının rengi kahverengi bakır tonlarına dönüşmüştür.

Resim 75- Deneysel Çalışma 3, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 76- Deneysel Çalışma 3, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

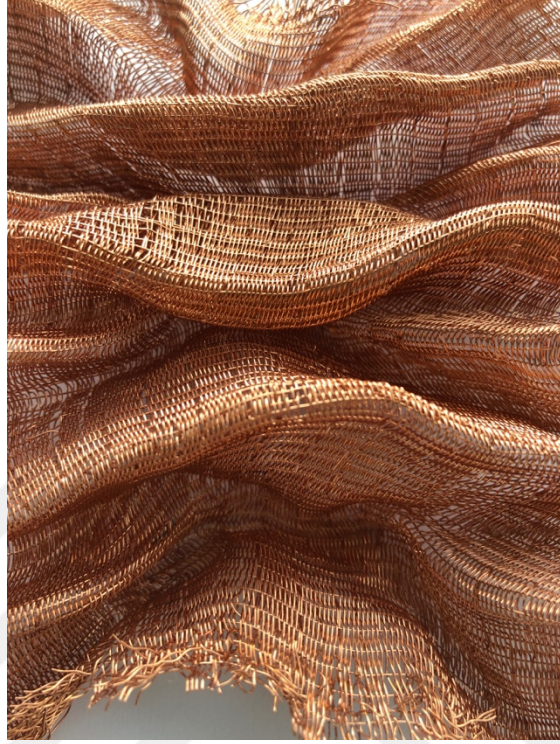

Resim 77- Deneysel Çalışma 3, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 78- Deneysel Çalışma 3, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.4. Deneysel Dokuma Çalışması 4

Resim 79- Tek katlı Deneysel Çalışma 4, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 7- Deneysel Dokuma Çalışması 4 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 4 (12 x13 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel

Atkı:	0.25mm Bakır Tel
Çözüğü sıklığı	32tel/cm
Atkı sıklığı	6tel /cm
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf’da görülen 4 no lu deneysel dokuma çalışması sıralı çözgü planında, atkı da bakır tel ile tek katlı olarak dokunmuştur. Dokumada örgü olarak, bezayağı ve rips örgü kullanılmıştır. Kullanılan örgü sayesinde, dokumanın yüzeyinde yüzme yapan çözgü iplikleri, dokuma yüzeyine işleme tekniğiyle işlenmiş etkisi uyandırmaktadır.

Deneysel dokuma çalışmasına, dokuma işlemi sonrasında origami katlama sanatından yola çıkılarak katlama işlemi uygulanmıştır. Uygulanan baklava katlama şekli sonrasında, dokumada organik biçimlerden oluşan üç boyutlu bir etki elde edilmiştir.

Deneysel dokuma çalışması, gün ışığında ve karanlık ortamda farklı ışık değerleri ve açıları ile fotoğraflanmıştır. Fotoğraflama sonrasında, deneysel dokumanın yüzeyinde oluşan rölyef etkilerin, ışığın değer farkı ve açısına bağlı olarak değişiklik gösterdiği gözlenmektedir.

Dış mekânda gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde, dokumanın üç boyutlu rölyef etkileri net ve yoğun bir şekilde ortaya çıkmaktadır. İç mekânda gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde çalışmanın yüzeyinde gölgelerin çok az oluşmasından

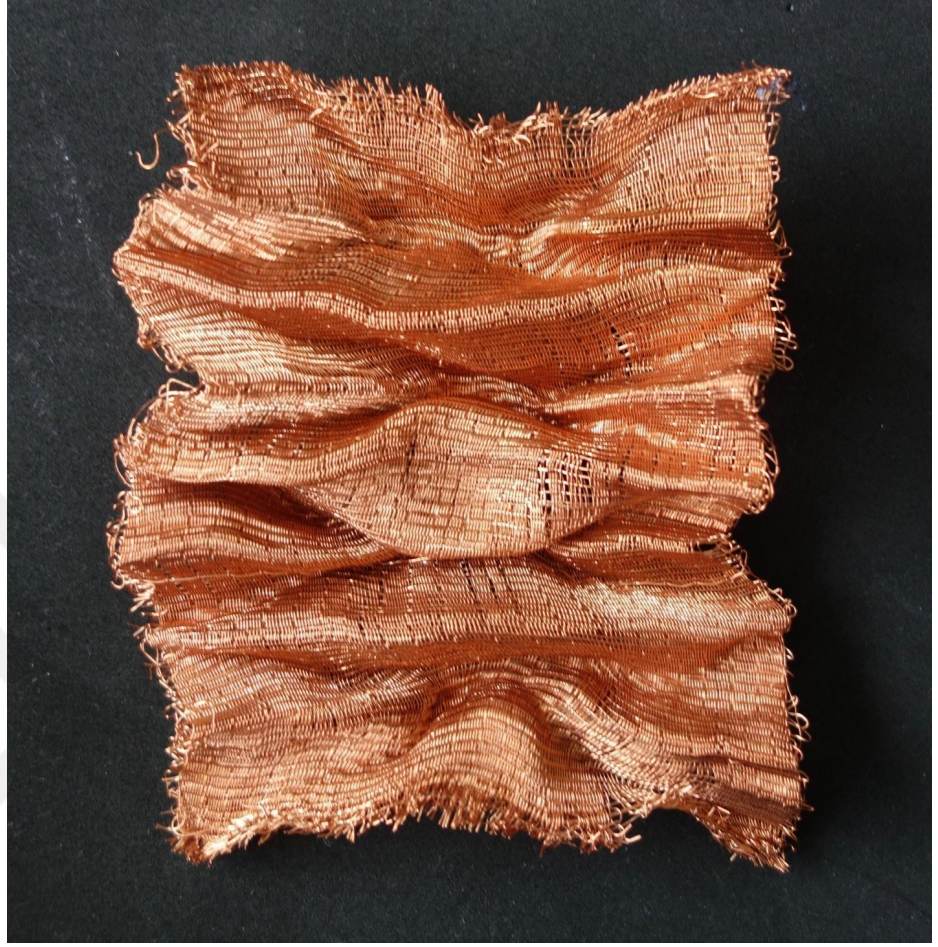
dolayı, dış mekanda, doğrudan gelen gün ışığı ile yapılan çekimde olduğu kadar güçlü bir hacim etkisi yoktur.

Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde ise, dokumanın yüzeyinde çok az miktarda gölgeler oluşmuştur. Buna bağlı olarak, dokuma çalışmasında derinlik ve hacim daha az hissedilmektedir. Dokumada kullanılan bakır teller, ışık kaynağından karşıdan gelen yapay ışık ile parlamış, yüzeyde güçlü parıltılar ve ışıltılar oluşmuştur. Bu ışıltılar dokumanın daha dokulu ve pürüzlü görünmesine neden olmuştur.

Karanlık ortamda yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının üç boyutunu ortaya çıkarmada ışık kaynağını en etkili kullanım, ışık kaynağının üst taraftan yandan gelmesiyle yapılmıştır. Bu çekimle çalışmanın yüzeyinde yoğun gölgeler oluşması nedeniyle, dokumanın hacimli etkisi net ve daha yoğun olarak algılanmaktadır. Gölgelelerin oluşturduğu zıtlık ise dokumadaki derinlik duygusu hissini artmıştır. Uygulanan katlama işlemi sonrasında dokumada oluşan organik biçimler ve hacimli yüzeyler çok net olarak algılanmaktadır.

Resim 80- Deneysel Çalışma 4, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 81- Deneysel Çalışma 4, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 82- Deneysel Çalışma 4, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 83- Deneysel Çalışma 4, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.5. Deneysel Dokuma Çalışması 5

Resim 84- Tek katlı Deneysel Çalışma 5, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 8- Deneysel Dokuma Çalışması 5 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 5 (9 x 11 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgâhı)
Kumaş Yapısı:	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel

Atkı:	0.25mm Bakır Tel
Çözümlü sıklığı	32tel/cm
Atkı sıklığı	7tel /cm
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf'da görülen 5 no lu deneysel dokuma çalışması grup tahar planında, çözgü ve atkı da bakır tel ile tek katlı olarak dokunmuştur. Dokumada dimi ve panama örgü kullanılmıştır. Deneysel dokuma çalışmasına dokuma işlemi sonrasında origami katlama sanatından yola çıkılarak katlama işlemi uygulanmıştır. Dokumanın grup tahar planında dokunmasından dolayı katlama işlemi daha kolaylık oluşturmıştır. Katlama sonrasında, deneysel dokuma çalışmasında, zikzak görünümlü üç boyutlu biçimler elde edilmiştir.

Dış mekânda gün ışığı ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının üç boyutlu hacimli yapısı net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Yine aynı ışıkla yapılmış çekimde dokumanın yüzeyi parlak ve ışıltılı görünmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamış, tam tersi, mat bir görüntü meydana gelmiştir. Parlaklıkların ve gölgelerin oluşmamasından dolayı deneysel çalışmanın yüzeyindeki dokular daha belirgin ortaya çıkmaktadır. Çalışmanın yüzeyinde gölgelerin çok az oluşmasından dolayı, dış mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde olduğu kadar güçlü bir hacim etkisi yoktur.

Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde çok az miktarda gölgeler oluşmuştur. Dolayısıyla,

dokuma çalışmasında derinlik ve hacim daha az hissedilmektedir. Dokumada kullanılan bakır teller, karşıdan gelen yapay ışık, yüzeyde güçlü parıltılar ve yansımaların oluşmasını sağlamıştır.

Dokuma çalışmasının hacimli yapıdaki üç boyut etkisini en iyi, dokumanın yan tarafından ve üstten gelen yapay ışık vermiştir. Bu çekimde ışığın geliş biçimine bağılı olarak, özellikle, dokuma çalışmasının katlama yerlerinde yoğun gölgeler oluşmuş ve bu gölgeler çalışmanın üç boyut etkisini arttırmıştır.

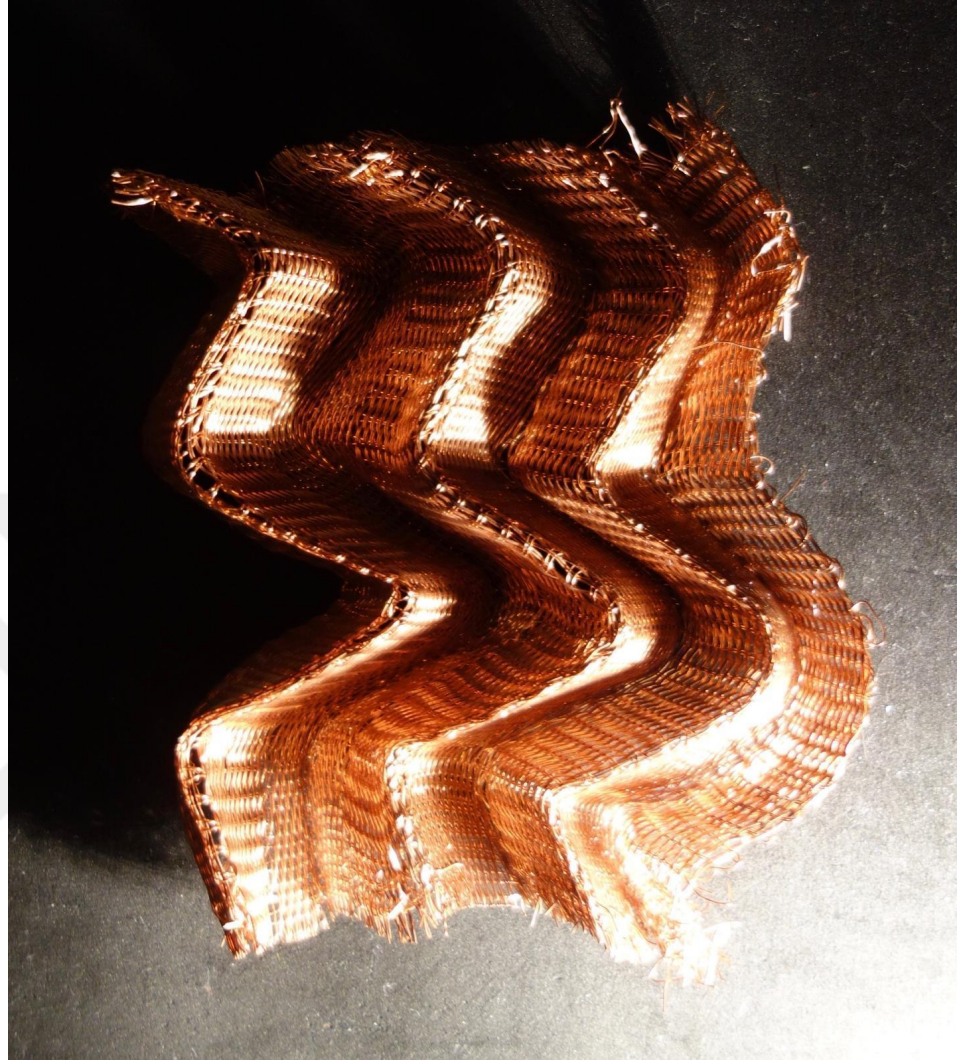
Resim 85- Deneysel alışma 4, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 86- Deneysel Çalışma 4, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

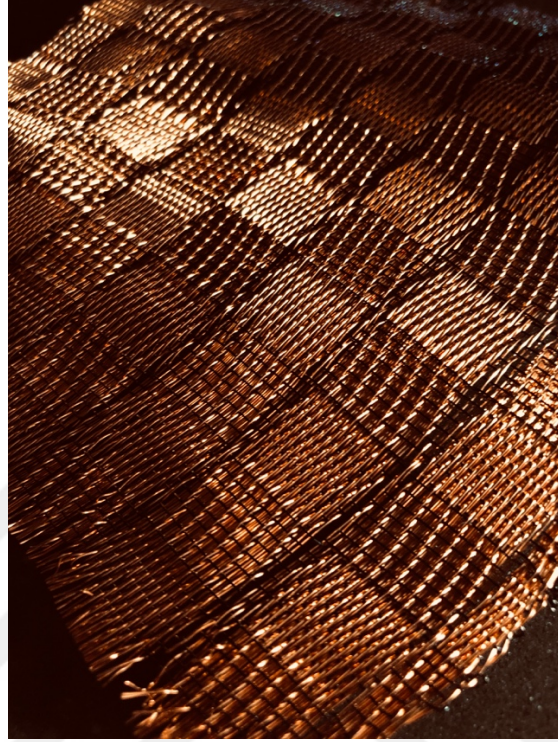

Resim 87- Deneysel Çalışma 5, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 88- Deneysel Çalışma 5, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.6. Deneysel Dokuma Çalışması 6

Resim 89- Tek katlı Deneysel Çalışma 6, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 9- Deneysel Dokuma Çalışması 6 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 6 (12 x 14 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	Siyah Bakır Tel

Çözü sıklığı	32tel/cm
Atkı sıklığı	8tel /cm
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf'da görülen 6 no lu deneysel dokuma çalışması, grup tahar planında, çözgü de bakır tel, atkıda siyah tel ile tek katlı olarak dokunmuştur. Dokumada, S ve Z yönlü dimi örgü kullanılmıştır. Deneysel dokuma çalışmasında farklı dimi örgüler ve grup tahar kullanımı ile dokumada kare desenler oluşturulmuştur. Kare desenlerde, farklı dimi kullanımı nedeniyle, görsel olarak üç boyutlu optik bir görüntü elde edilmiştir. Bu optik etki, ışığın geliş açısı ve dokuma çalışmasına bakılan açıya göre artıp azalmaktadır.

Dış mekânda gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde üç boyutlu optik görüntü net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Dokumanın yapısına bağlı olarak üç boyut etkisi diğer dokumalara oranla çok daha az olduğundan, üç boyut etkisi daha çok; örgü, çift katlı dokuma yapısı ve desene bağlı olarak ortaya çıkan dokulu etkide hissedilmektedir. Bu çekimde, dokumada kullanılan çözgü ve atkı yüzölçümlü S ve Z yönlü dimi örgü nedeniyle, dimi örgüdeki diyagonalliğin sağ ve sol yönlerde oluşuna bağlı olarak, bakır telin renginde oluşan ton farklılıkları belirgin bir şekilde görülmektedir. Örgü farklılıkları, yüzeyde üç boyut etkisi oluşturan önemli faktörlerden birisidir. Yine, çözgü yüzölçümlü ve atkı yüzölçümlü S ve Z yönlü dimi örgülerinin beraber kullanımından dolayı, dokumanın yüzeyinde farklı parlaklıklar ve ışıltılar da oluşmuştur. Bu değişimlere rağmen, deneysel çalışmanın canlı ve orijinal rengine yakın ton değerlerinin kaybolmadığı görülmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde

ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamış, tam tersi mat ve donuk bir görüntü meydana gelmiştir. Çalışmanın yüzeyindeki üç boyutlu optik görüntü, dış mekânda, direk gün ışığında yapılan çekimde olduğu kadar kuvvetli görünmemektedir. Bunun yanında, iç mekânda yapılan çekimde deneysel çalışmanın yüzeyindeki dokular daha belirgin ortaya çıkmıştır ve kullanılan örgü net bir şekilde algılanmaktadır.

Karanlık ortamda dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokumanın üst kısmında çok az miktarda gölge oluşmuştur. Buna bağlı olarak dokuma çalışmasında derinlik ve hacim daha az hissedilmektedir. Dokumada kullanılan bakır teller, karşıdan gelen yapay ışık, yüzeyde güçlü parıltılar ve yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Yansımaların yoğun olduğu kısımlarda kullanılan dimi örgü dokusunun belirginliği azaldığı gözlenmektedir.

Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının yüzeyinde farklı ışık etkileri oluşmuştur. Bu çekimde ışığın geliş biçimine bağlı olarak, özellikle, dokuma çalışmasının üst kısımlarında yoğun gölgeler oluşmuş ve bu gölgeler çalışmanın üç boyut etkisini arttırmıştır.

Resim 90- Deneysel Çalışma 6, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 91- Deneysel Çalışma 6, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 92- Deneysel Çalışma 6, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile

Resim 93- Deneysel Çalışma 6, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.7. Deneysel Dokuma Çalışması 7

Resim 94- Çift katlı Deneysel Çalışma 7, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 10- Deneysel Dokuma Çalışması 7 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 7 (22 x 22 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgâhı)
Kumaş Yapısı	Değişen yüzlü çift katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	0.25mm Bakır Tel

	2.3cm Bakır Sac Şerit
Çözümlü sıklığı	32 tel/cm (Tek kat için)
Atkı sıklığı	4 tel /cm (Tek kat için)
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf'da görülen 7 no lu deneysel dokuma çalışması, grup tahar planında, iki farklı atkı ile, el dokuma tezgahında, çift katlı ve tek katlı olarak dokunmuştur. Dokuma çalışmasında, her 3.5 cm de atkıda bakır plaka kullanılmıştır. Çift katlı ve tek katlı yapılarda bez ayağı örgü ile dokunan dokumada farklı dokular elde edilmiştir. Tek kat dokunan alanlar daha sık bir görünüme sahip iken, çift katlı yapının uygulandığı alanlarda dokuma sıklığı yarı yarıya azaldığından seyrek ve gözenekli bir görünüm oluşmuştur. Dokuma boyunca, atkı ipliklerine belli aralıklarla eklenen bakır plakanın parlak yapısına bağlı olarak, dokumada, enine şerit halinde farklı yansımalar ve parlaklıklar meydana gelmiştir.

Dış mekânda, gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde, özellikle üst kısımlarında ışık yansımaları ve ışıltılar oluşmuştur. Bakır plakaların dokunduğu yüzeylerde kuvvetli parlamalar ve yüzeyde farklı renk etkileri meydana gelmiştir. Dış mekân çekiminde deneysel çalışmanın renginin orijinal rengine yakın olduğu görülmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise dokumanın yüzeyinde yansımalar daha az oluşmuştur. Bu nedenle dokumanın soluk ve mat olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca, gelen ışığın kalitesinden dolayı, çalışmanın yüzeyinde renk açısından çok fazla zıtlık oluşmamıştır. Buna bağlı olarak da kullanılan malzemeler kendini göstermemiş ve deneysel çalışmanın yüzeyindeki doku hareketi azalmıştır.

Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde gölgeler dokumanın alt kısmında oluşmuş, alt yüzeyüst bölüme nazaran ışıltısı çok daha az ve karanlık etkide görünmüştür. Dolayısıyla, dokuma çalışmasında alt kısımda yer alan plaka ve kullanılan örgüler belli olmamaktadır. Üst kısımda dokumada kullanılan bakır plakalar, karşıdan gelen yapay ışık ile çok güçlü parlamış ve yüzeyde yoğun yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Yansımaların yoğun olduğu kısımlarda farklı renk etkileri meydana gelmiştir.

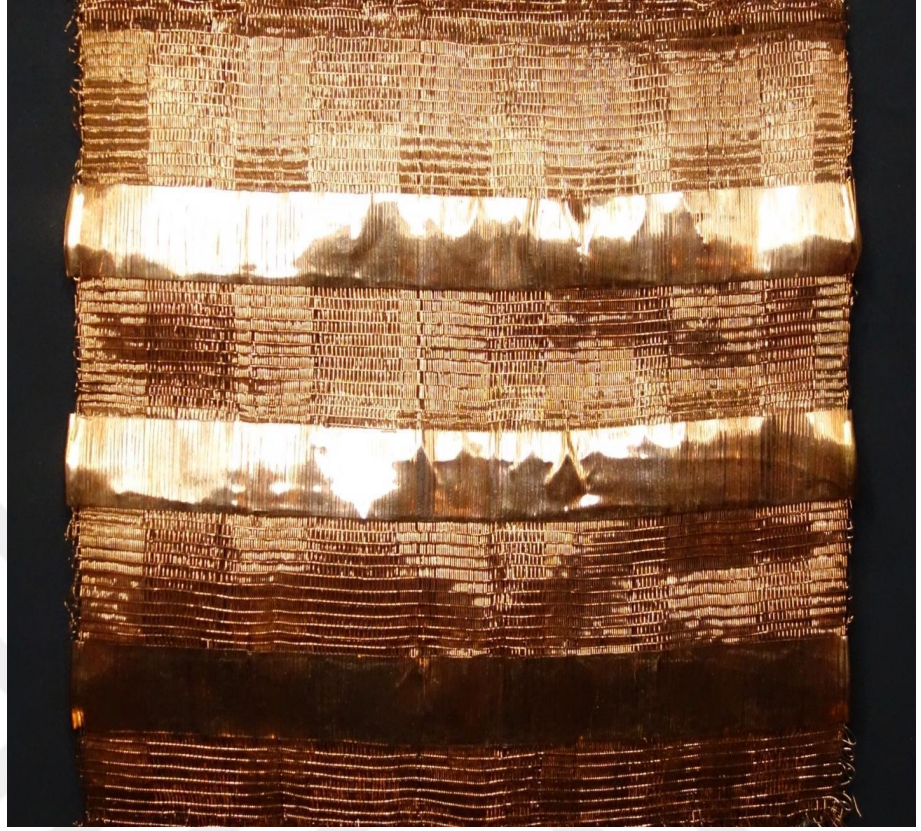
Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuştur. Bu yoğun gölgelere bağlı olarak, dokuma çalışmasında kullanılan örgüler ve yüzeyindeki dokular belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bunun yanında kullanılan bakır plakalar siyah şerit olarak gözükmüş, parlaklığını ve belirginliğini kaybetmiştir.

Resim 95- Deneysel Çalışma 7, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 96- Deneysel Çalışma 7, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 97- Deneysel Çalışma 7, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 98- Deneysel Çalışma 7, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.9. Deneysel Dokuma Çalışması 8

Resim 99- Çift katlı Deneysel Çalışma 8, katlama işlem öncesi ve sonrası, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 11- Deneysel Dokuma Çalışması 8 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 8 (21 x 27 cm / 19 x 27 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Değişen yüzlü çift katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	0.25mm Bakır Tel

Çözüğü sıklığı	32 tel/cm (Tek kat için)
Atkı sıklığı	8tel /cm (Tek kat için)
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

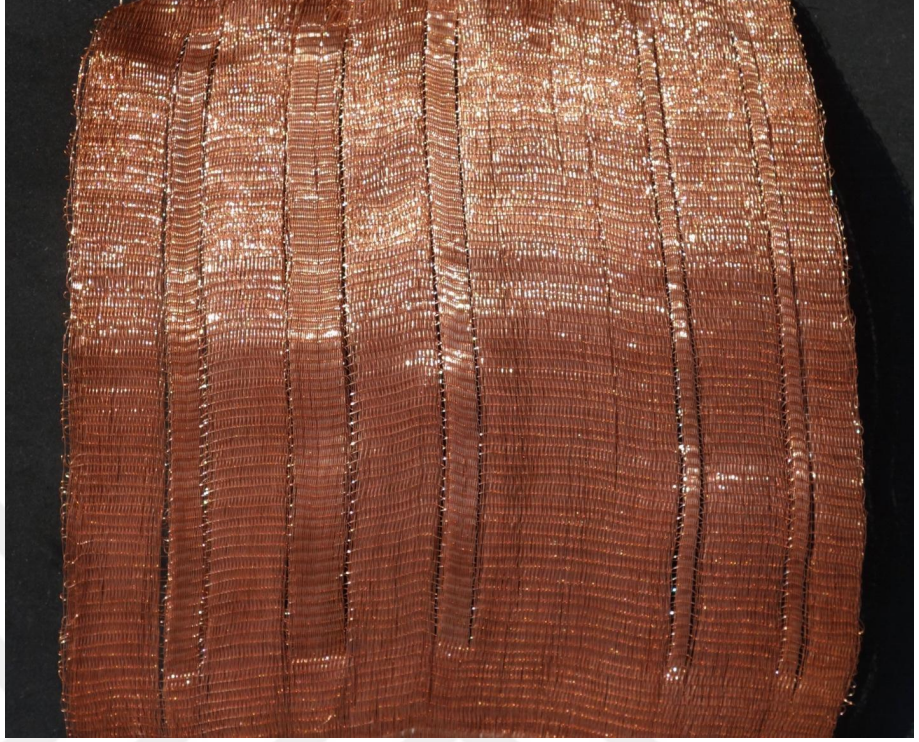
Fotoğraf'da görülen 8 no lu deneysel dokuma çalışması, grup tahar planında, çözgü ve atkı da bakır tel ile, çift kat torba yapılı dokunmuştur. Çift katlı yapıda, bezayağı örgüde dokunan deneysel çalışma, çözgü yönünde çizgili desenlidir. Dokumanın çift katlı torba yapılı dokunmasından dolayı, çizgili desenlerin arasında boşluklar oluşmuş ve bu boşluklar kumaşta rölyef etkisi yaratmıştır. Deneysel dokuma çalışmasına dokuma işlemi sonrasında katlama işlemi uygulanmıştır. Katlama işlemi dokuma çalışmasında hacimli yapıların oluşmasını sağlamıştır.

Dış mekânda gün ışığı ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyi parlak ve ışıltılı görünmektedir. Dokumanın yapısında bulunan dikey şerit bloklar belirgin bir şekilde gözükmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, bu şerit bloklar daha az belli olmaktadır. Aynı çekimde, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamış, tam tersi, mat bir görüntü meydana gelmiştir. Parlaklıkların ve gölgelerin oluşmamasından dolayı deneysel çalışmanın yüzeyi düz gözükmektedir.

Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde gölgeler çok az oluşmuştur. Gölgeler yoğun olarak dokumanın alt kısmında oluşmuş ve yüzeyde çizgili bir etki meydana gelmiştir. Çalışmanın üst kısmında ise aydınlanma gözlenmektedir.

Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuştur. Bu yoğun gölgelere bağlı olarak, dokuma çalışmasının rengi farklılık göstermiş ve kahverengi tonlarının olduğu bir renk almıştır.

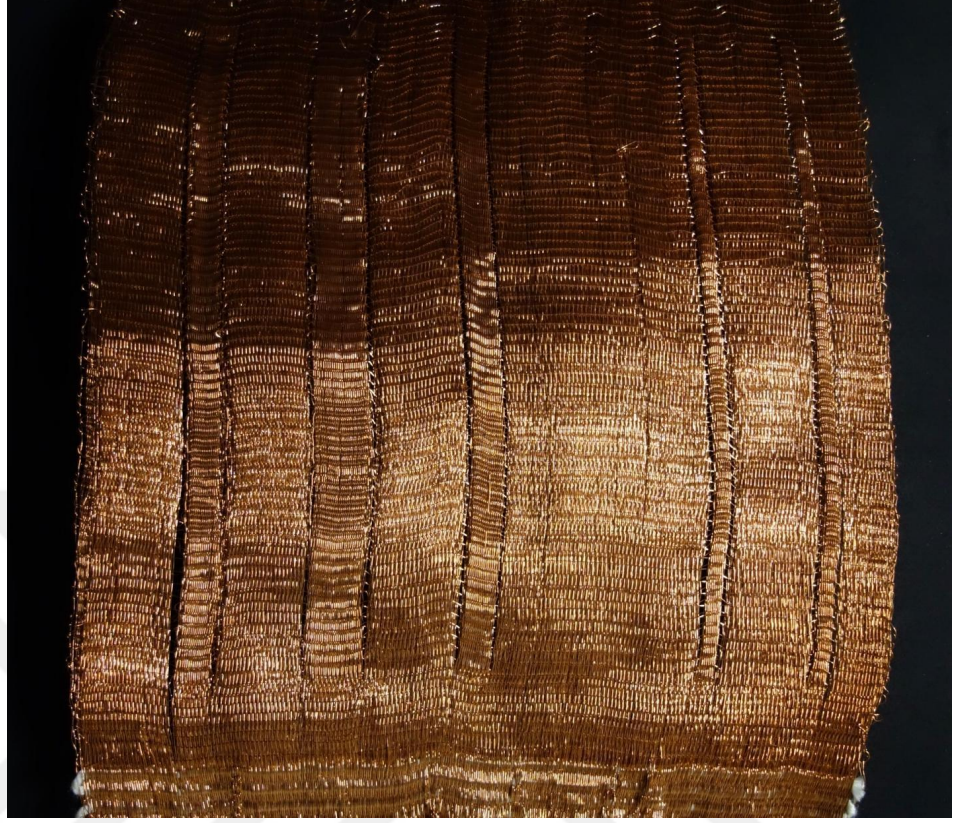
Resim 100- Deneysel Çalışma 8, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 101- Deneysel Çalışma 8, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 102- Deneysel Çalışma 8, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 103- Deneysel Çalışma 8, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

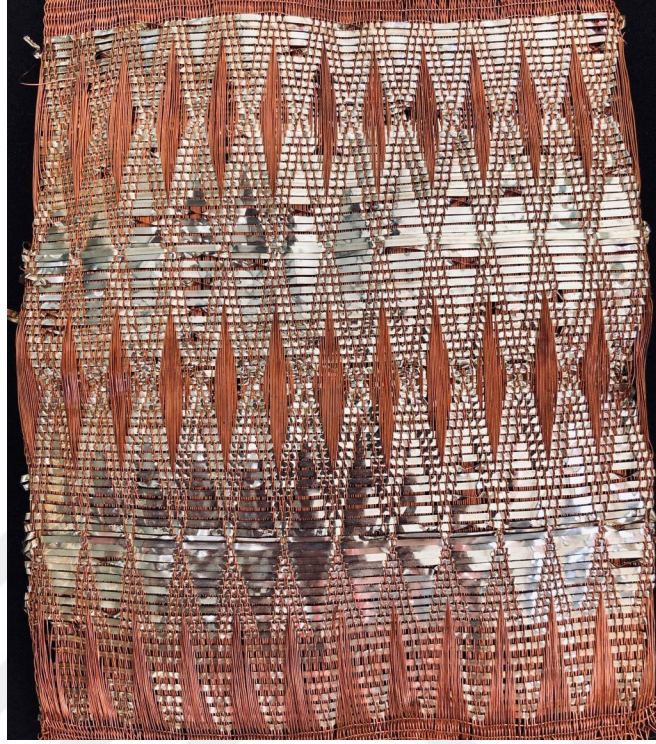

Resim 104- Deneysel Çalışma 8, katlama işlemi sonrası, iç mekânda gün ışığı ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 105- Deneysel Çalışma 8, katlama işlemi sonrası, dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.10. Deneysel Dokuma Çalışması 9

Resim 106- Tek katlı Deneysel Çalışma 9, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 12- Deneysel Dokuma Çalışması 9 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 9 (11 x 15 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel

Atkı:	1mm Gümüş tel kırma
Çözü sıklığı	32tel/cm
Atkı sıklığı	7tel /cm
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

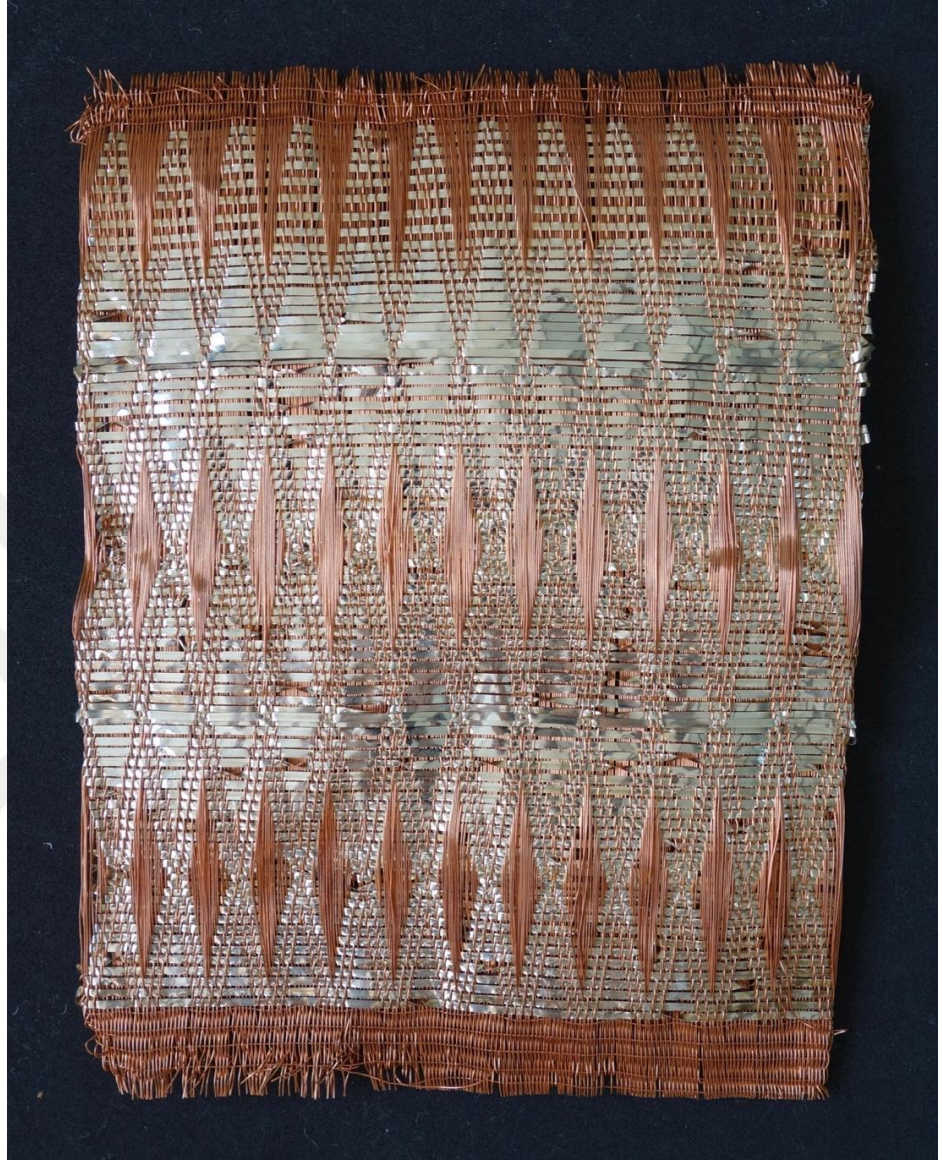
Fotoğraf da görülen 9 no lu deneysel dokuma çalışması, zikzak tahar planında, atkı da gümüş tel kırma ile tek katlı olarak dokunmuştur. Dokumada bal peteği örgüsü kullanılmıştır. Bal peteği örgüsünün gümüş tel kırma ile kullanımı nedeniyle, uzun çözgü iplik yüzmeleri oluşmuş ve kumaş yüzeyinde bu iplik yüzmeleri rölyef etkiler yaratmıştır. Kullanılan bal peteği örgüsündeki uzun çözgü iplik yüzmeleri baklava desenini oluşturmuştur. Ayrıca, atkıda kullanılan gümüş tel kırma bal peteği örgüsü ile dokununca, dokumanın yüzeyinde belirgin gümüş renginde baklava desenler de meydana gelmiştir.

Dış mekânda gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde atkıda kullanılan gümüş kırmadan dolayı yoğun yansımalar oluşmuştur. Bu yansımalar dokumada kullanılan örgünün ve baklava desenlerin net görünmemesine neden olmaktadır. Yine, oluşan yansılardan dolayı, deneysel çalışmanın renginin orijinal rengine göre daha soluk ve açık renkte olduğu görülmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamıştır ve dokumanın canlı ve orijinal rengine yakın ton değerlerine sahip olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca, kullanılan bal peteği örgü ve baklava desenleri ise, belirgin ve net görünmektedir.

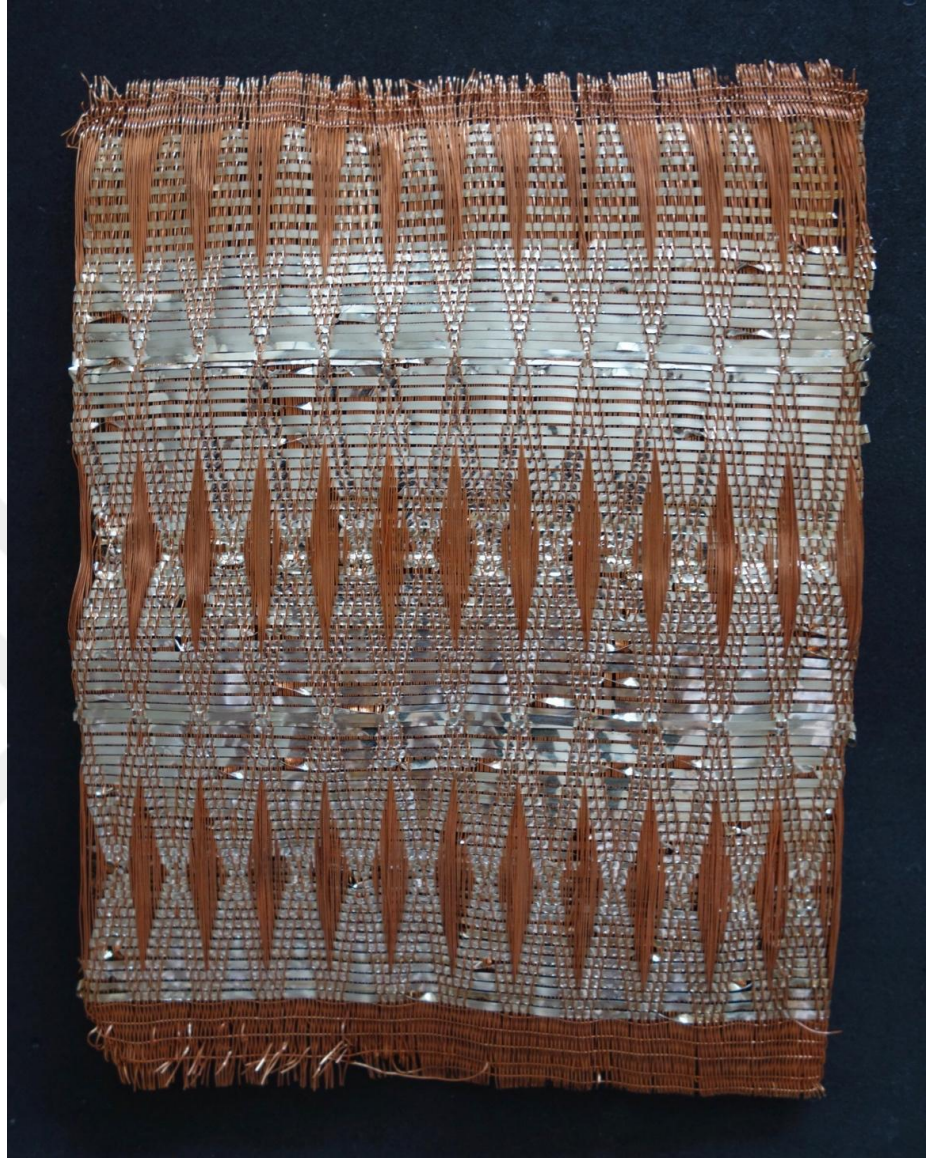
Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde kuvvetli yansımalar meydana gelmiştir. Dokumada kullanılan gümüş tel kırmalar, karşıdan gelen yapay ışık ile yüzeyde güçlü yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Bu yansımalar çalışmanın yüzeyinde aynamsı bir etki yaratmıştır. Dokumanın renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha kahverengimsi bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

Dokuma çalışmasının hacimli yapıdaki üç boyut rölyef etkisini en iyi, dokumanın yan tarafından gelen yapay ışık vermiştir. Bu çekimde ışığın geliş biçimine bağlı olarak, dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuş ve bu gölgeler çalışmanın rölyef etkisini arttırmıştır. Bunun yanında, aynı çekimde deneysel çalışmanın yüzeyindeki dokular daha belirgin ortaya çıkmıştır ve kullanılan örgü net bir şekilde algılanmaktadır.

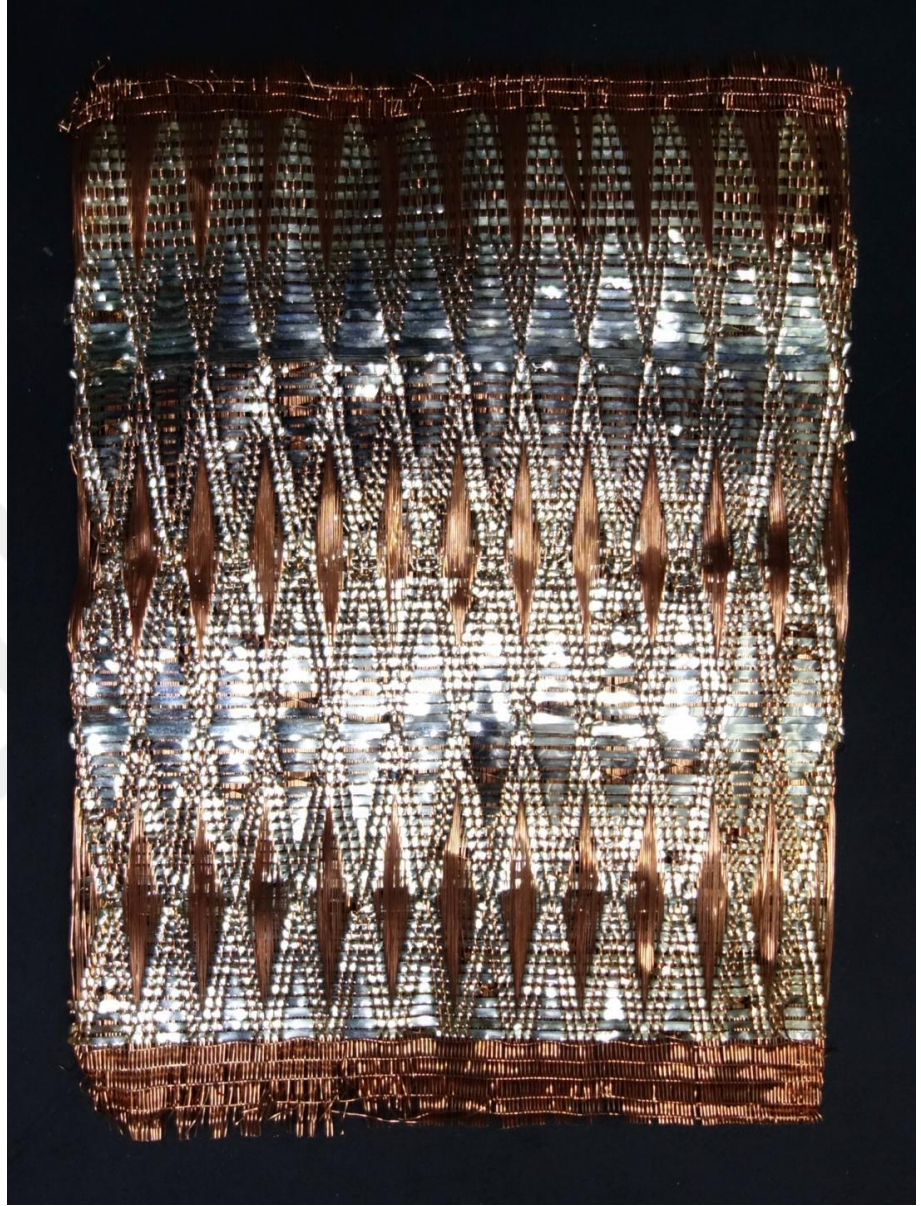
Karanlık ortamda yapılan iki çekimde de dokumanın renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha kahverengimsi bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir

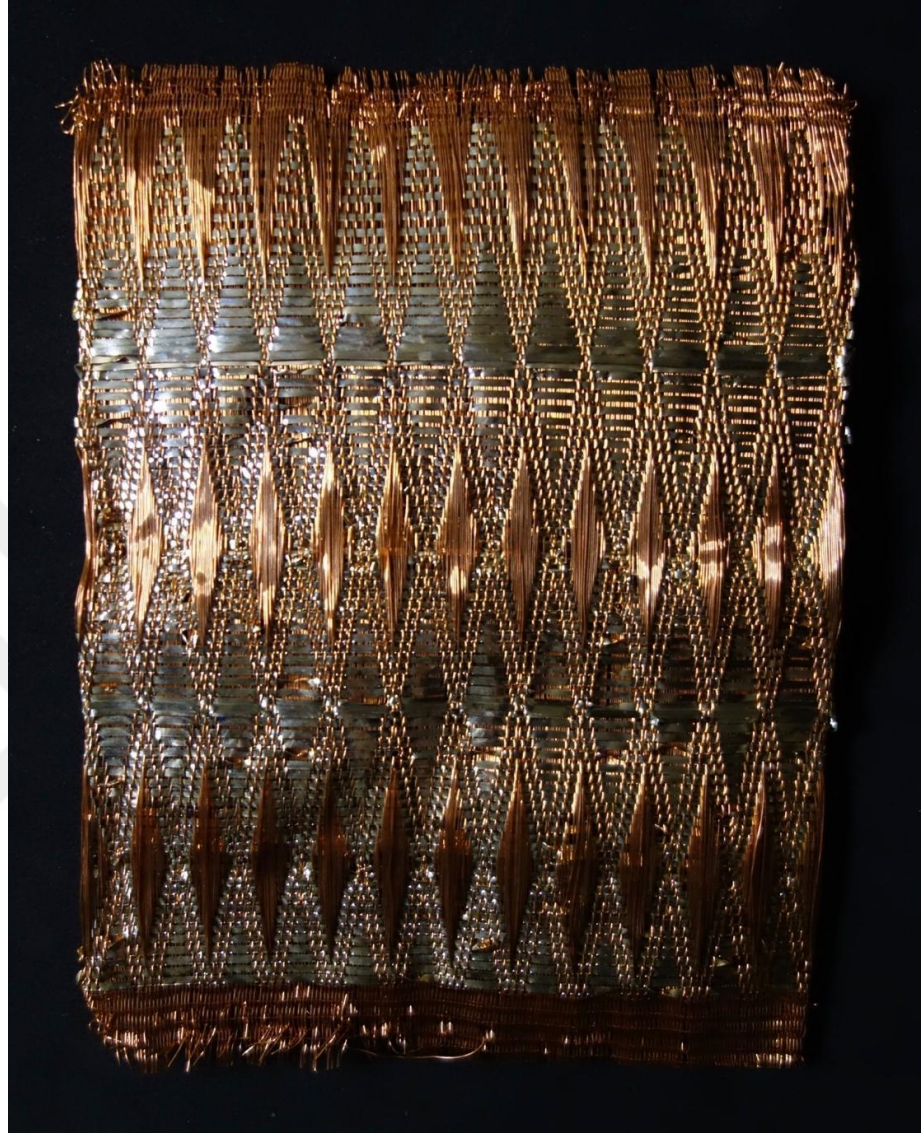
Resim 107- Deneysel Çalışma 9, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 108- Deneysel Çalışma 9, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

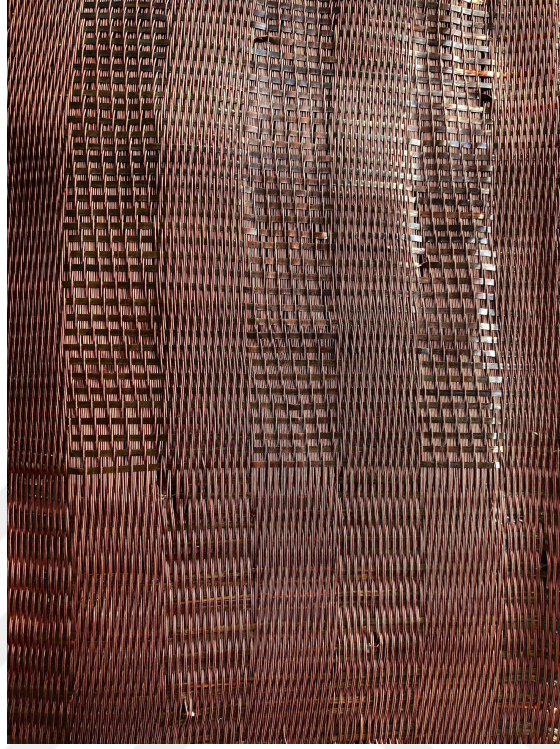

Resim 109- Deneysel Çalışma 9, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 110- Deneysel Çalışma 9, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.11. Deneysel Dokuma Çalışması 10

Resim 111- Tek katlı Deneysel Çalışma 10, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 13- Deneysel Dokuma Çalışması 10 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 10 (12 x 16 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel

Atkı:	1mm Bronz tel kırma
Çözümlü sıklığı	32tel/cm
Atkı sıklığı	5tel /cm
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf da görülen 10 no lu deneysel dokuma çalışması, çalışmanın hacim verilmeden önceki görüntüsüdür. Çalışma, grup tahar planında, çözgüde bakır tel, atkıda bronz tel kırma ile tek katlı olarak dokunmuştur. Çözgüde kullanılan bakır telin sıklığı, atkıda kullanılan bronz tel kırmadan daha fazladır. Atkıda kullanılan bronz tel seyrek olarak atılmıştır. Grup 1 olarak nitelendirilen, 1,5 cm genişliğindeki boyuna çizgili alan S yönlü atkı yüzü dimi örgü ile, Grup 2 olarak nitelendirilen 1,5 cm genişliğindeki çizgili alan Z yönlü çözgü yüzü dimi örgü ile dokunmuştur. Deneysel dokuma çalışmasında farklı dimi örgüler ve grup tahar kullanımı ile dokumada, boyuna çizgi etkisi verecek şekilde dikdörtgen desenler oluşturulmuştur. Dikdörtgen desenlerde, farklı dimi kullanımı nedeniyle görsel olarak optik bir görüntü elde edilmiştir. Bu optik etki, ışığın geliş açısı ve dokuma çalışmasına bakılan açıya göre artıp azalmaktadır.

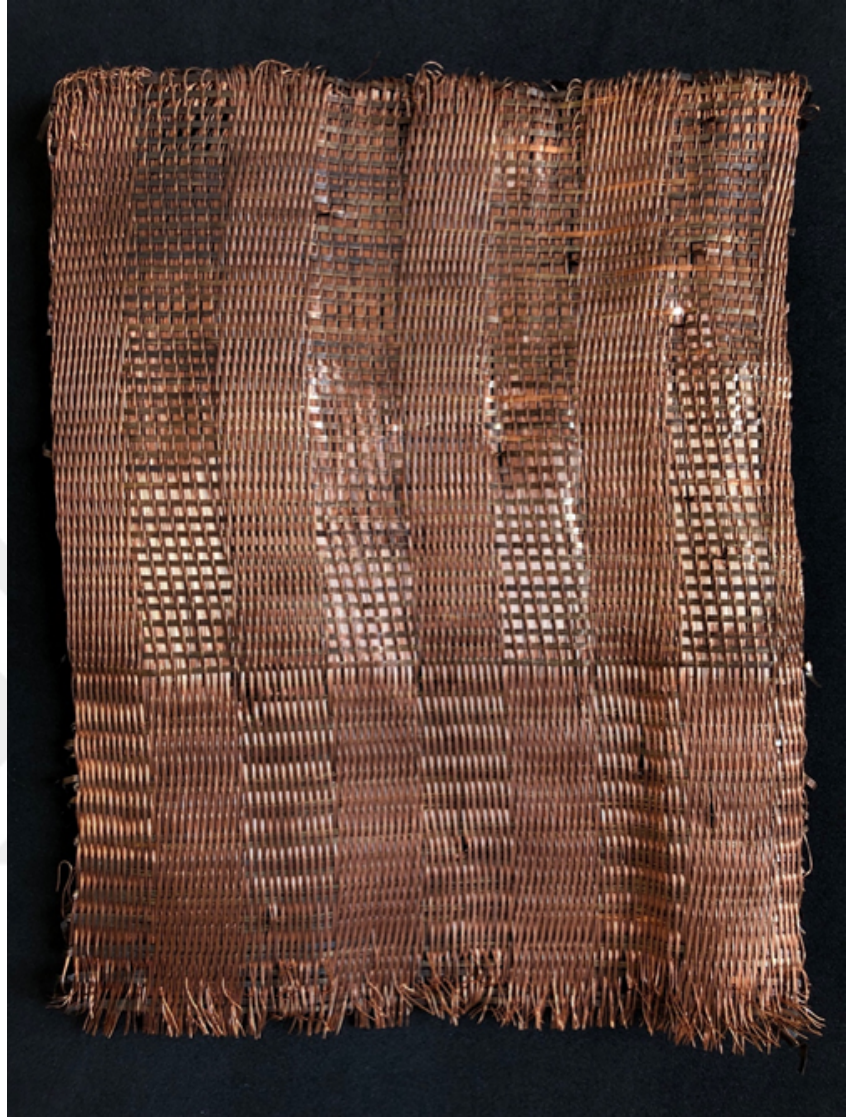
Dış mekanda gün ışığı ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde atkıda kullanılan bronz tel kırmanın seyrek olmasından dolayı, çözgüde yer alan sık yapıdaki bakır telli alanda yoğun parlaklıklar ve ışıltılar oluşmuştur. Nedeni ise, dış mekandaki çekim nedeniyle, dokumanın sık yapılı çözgüsü ışığı geri yansıtmıştır. Oluşan ışıltılar nedeniyle, deneysel çalışmanın bakır tellerinin renginin orijinal rengine göre daha farklı bakır tonlarında ve açık tonlarda olduğu görülmektedir. İç mekânda gün

ışığı ile yapılan çekimde, dokumanın yüzeyinde, ışığın net gelmesine karşın, çekimin iç mekânda olmasına bağlı olarak, dokuma ışığı emmiş ve geri yansıtmamış, parlaklıklar oluşmamıştır. Yüzeyde mat ve donuk bir görüntü gözlemlenmektedir. Deneysel çalışmanın renginin ise, orijinal rengine yakın ton değerlerine sahip olduğu görölmektedir. Dokumanın yüzeyindeki dokular belirgin bir biçimde ortaya çıkmıştır ve kullanılan örgü net bir şekilde algılanmaktadır.

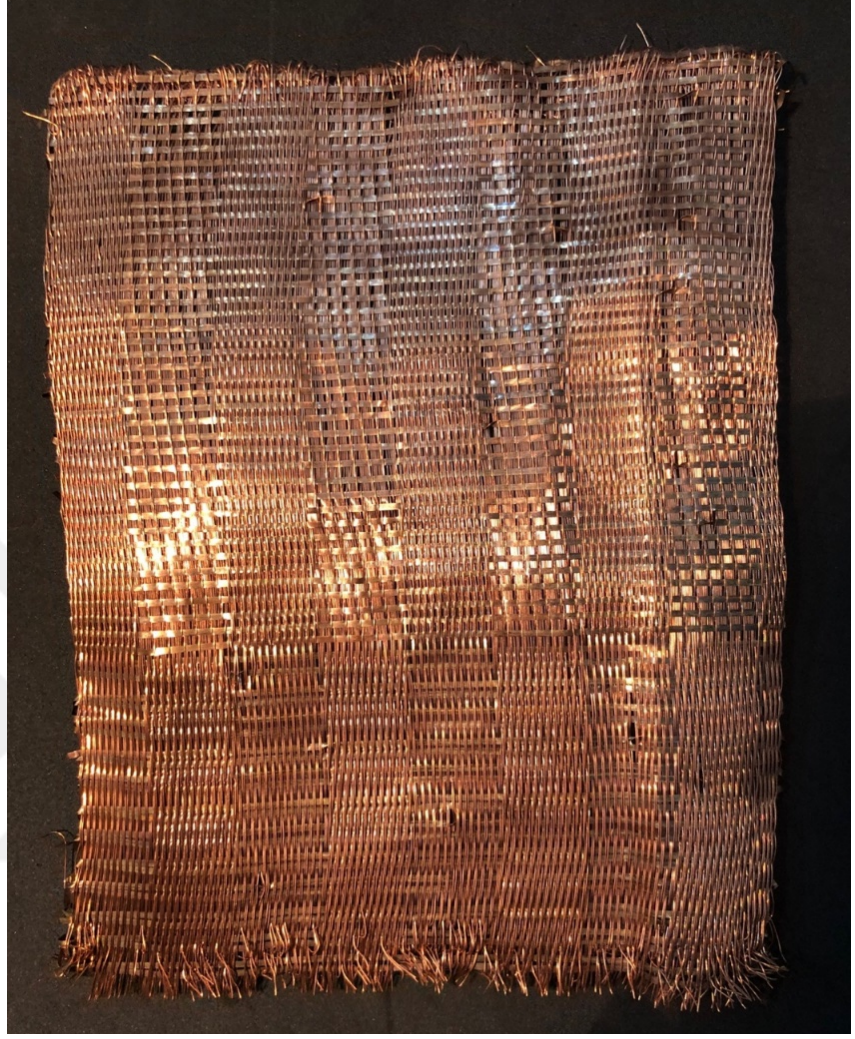
Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde hafif yansımalar oluşmuştur. Aynı anda dokuma çalışmasının yüzeyinde farklı renk etkileri meydana gelmiştir. Karanlık ortamda yapılan her iki çekimde de çok fazla rölyef etkiler oluşmamıştır. Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha kahverengimsi bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

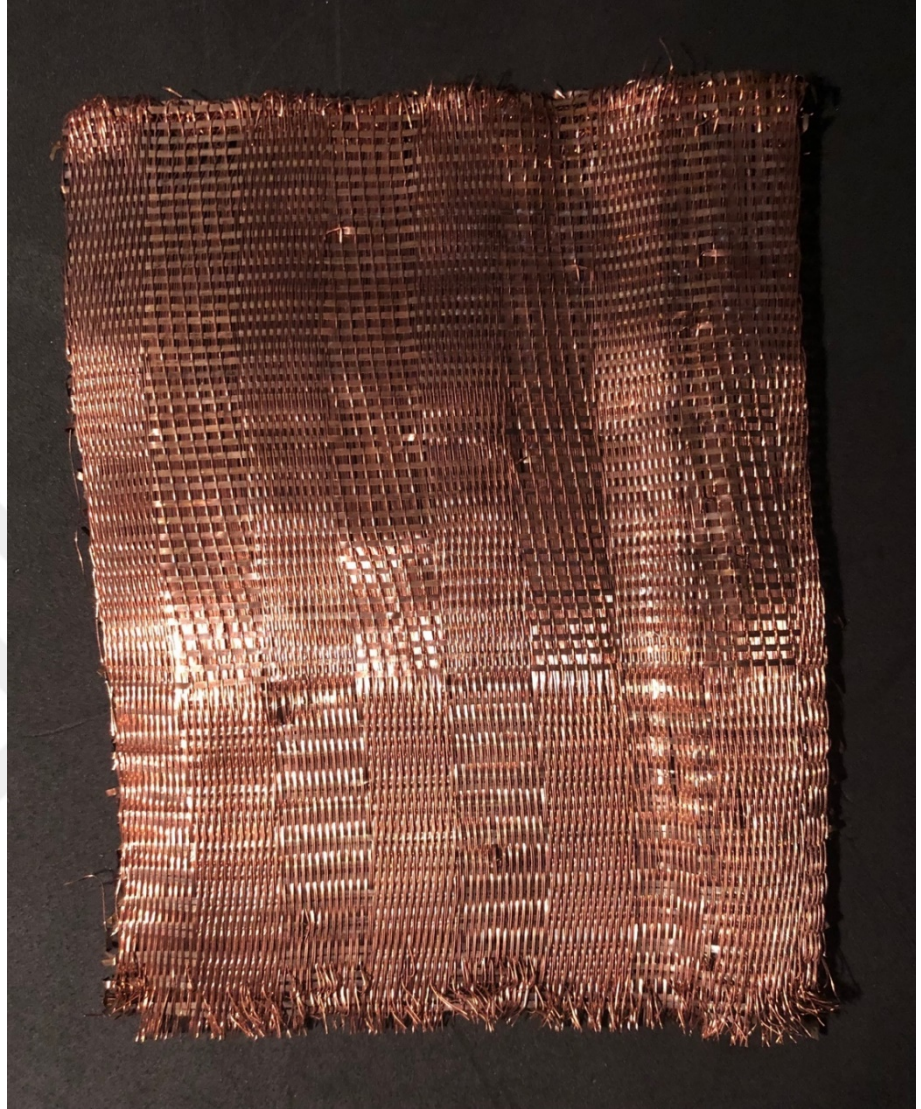
Resim 112- Deneysel Çalışma 10, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi
(Selin Dartar, 2014)

Resim 113- Deneysel Çalışma 10, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

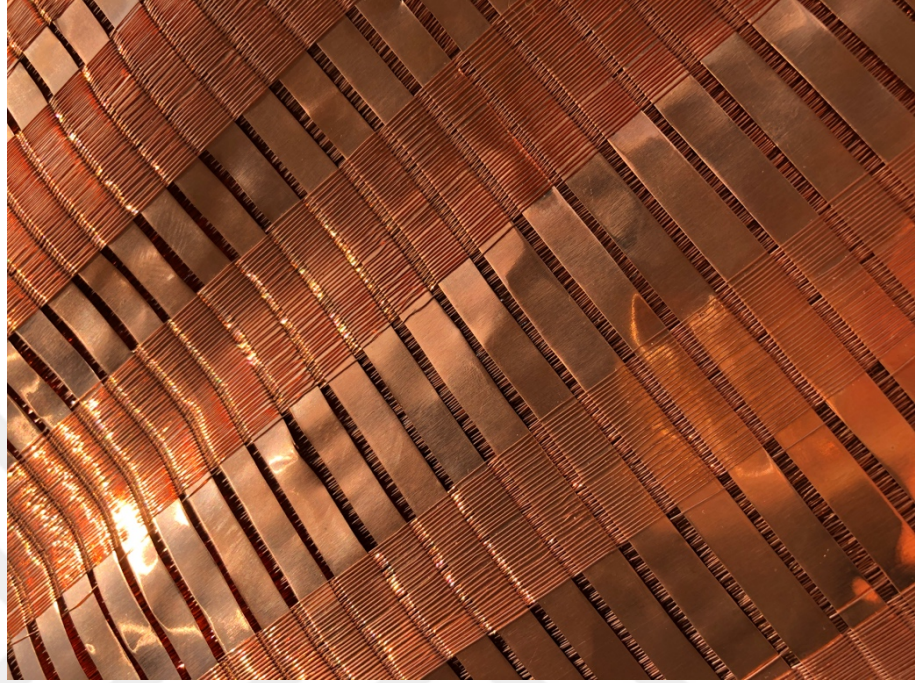

Resim 114- Deneysel Çalışma 10, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 115- Deneysel Çalışma 10, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.12. Deneysel Dokuma Çalışması 11

Resim 116- Çift katlı Deneysel Çalışma 11, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 14- Deneysel Dokuma Çalışması 11 Teknik Özellikleri

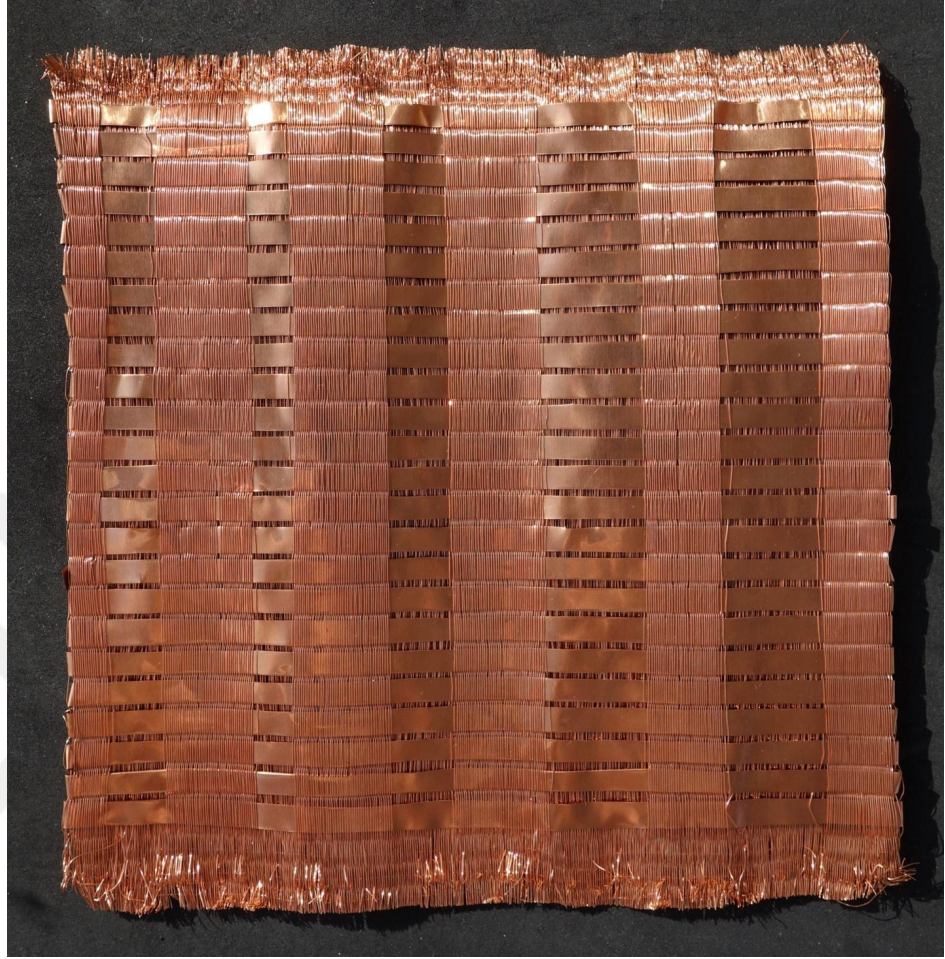
Deneysel Dokuma Çalışması 11 (21 x 23 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Çift katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	0.25mm Bakır Tel 0.6cm Bakır Sac Şerit

Çözü sıklığı	32 tel/cm (Tek kat için)
Atkı sıklığı	4 tel /cm (Tek kat için)
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf'da görülen 11 numaralı deneysel dokuma örneği, çift katlı yapıdadır ve üç boyutlu özelliklere sahip bir dokumadır. Dokumanın ön yüzünde, atkıda bakır plakalar, arka yüzünde bakır tel kullanılmıştır. Çift katlı dokuma olması ve bakır plakaların dokumanın ön yüzeyinde yoğun olarak kullanılmasından dolayı ağır bir dokuma elde edilmiştir. Dokumanın ön yüzünün belirli yerlerinde üst çözgünün iplikleri dokunmamış ve bakır plakalar uzun atkı atlamaları oluşturmuştur. Bu uzun atkı atlamaları dokumaya hacim ve hareket kazandırmıştır. Dokuma boyunca atkı ipliklerine belli aralıklarla eklenen bakır plakanın parlak yapısına bağlı olarak dokumada yansımalar ve parlaklıklar oluşmuştur.

Dış mekânda, gün ışığında ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde, özellikle bakır plakaların atlamalar yaptığı yerlerde ışık yansımaları oluşmuştur. Bu yansımalar sayesinde, yüzeyde zıtlık oluşturan renk etkileri meydana gelmiştir. Dış mekân çekiminde, deneysel çalışmanın renginin orijinal rengine yakın olduğu görülmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde yansımalar daha az oluşmuştur ve dokumanın soluk ve orijinal renginden daha açık ton değerlerine sahip olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca, gelen ışığın kalitesinden dolayı, çalışmanın yüzeyinde renk açısından çok fazla zıtlık oluşmamıştır. Buna bağlı olarak da, kullanılan malzemeler kendini göstermemiş ve deneysel çalışmanın yüzeyindeki doku ve hacim hareketi azalmıştır.

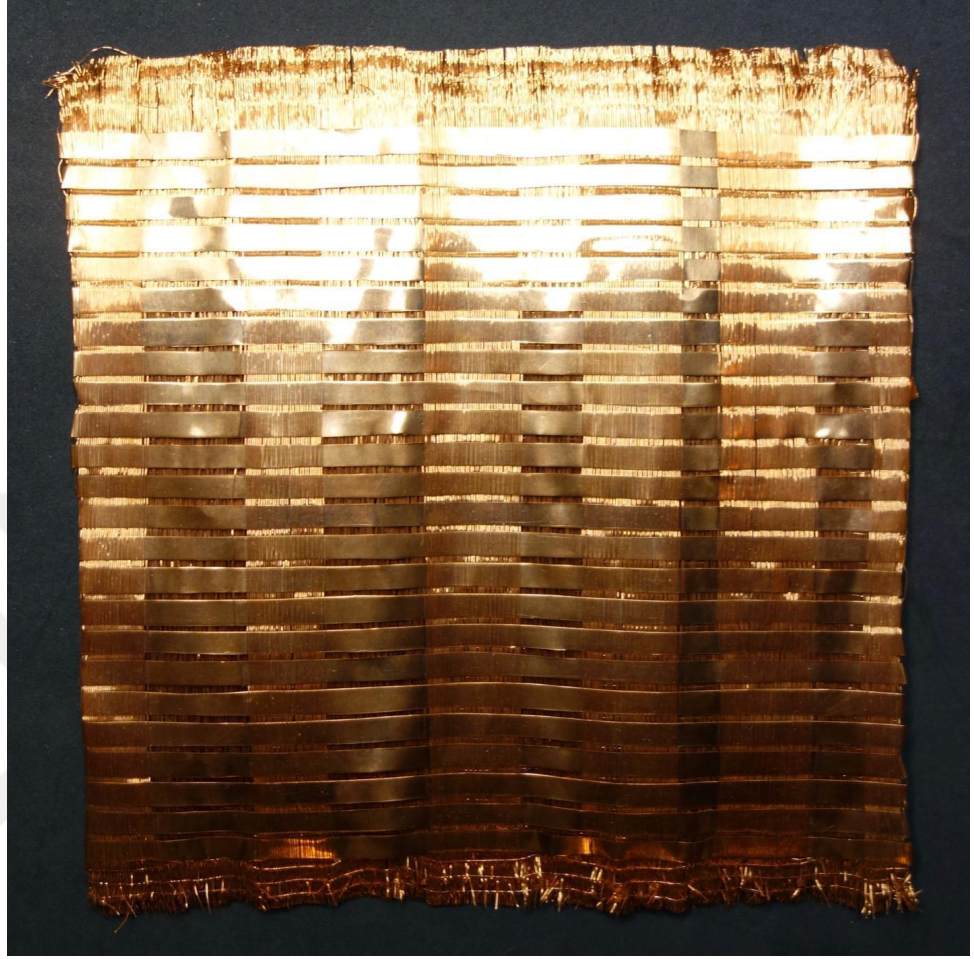
Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokumada kullanılan bakır plakalar, karşıdan gelen yapay ışık ile çok güçlü parlamış ve yüzeyde yoğun yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Yansımaların yoğun olduğu kısımlarda farklı renk etkileri meydana gelmiştir. Bu renk etkilerinden en yoğun olduğu üst kısımda bakır plakalar çok yoğun yansımadan dolayı neredeyse gözükmemektedir. Ayrıca oluşan kuvvetli yansımalar yüzeydeki dokuların yok olmasına neden olmuştur. Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuştur. Bu yoğun gölgelere bağlı olarak, dokuma çalışmasında kullanılan örgüler ve yüzeyindeki dokular belirgin bir şekilde ortaya çıkmış ve çalışmanın üç boyutlu rölyef etkisi artmıştır. Dokumanın renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha kahverengimsi bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

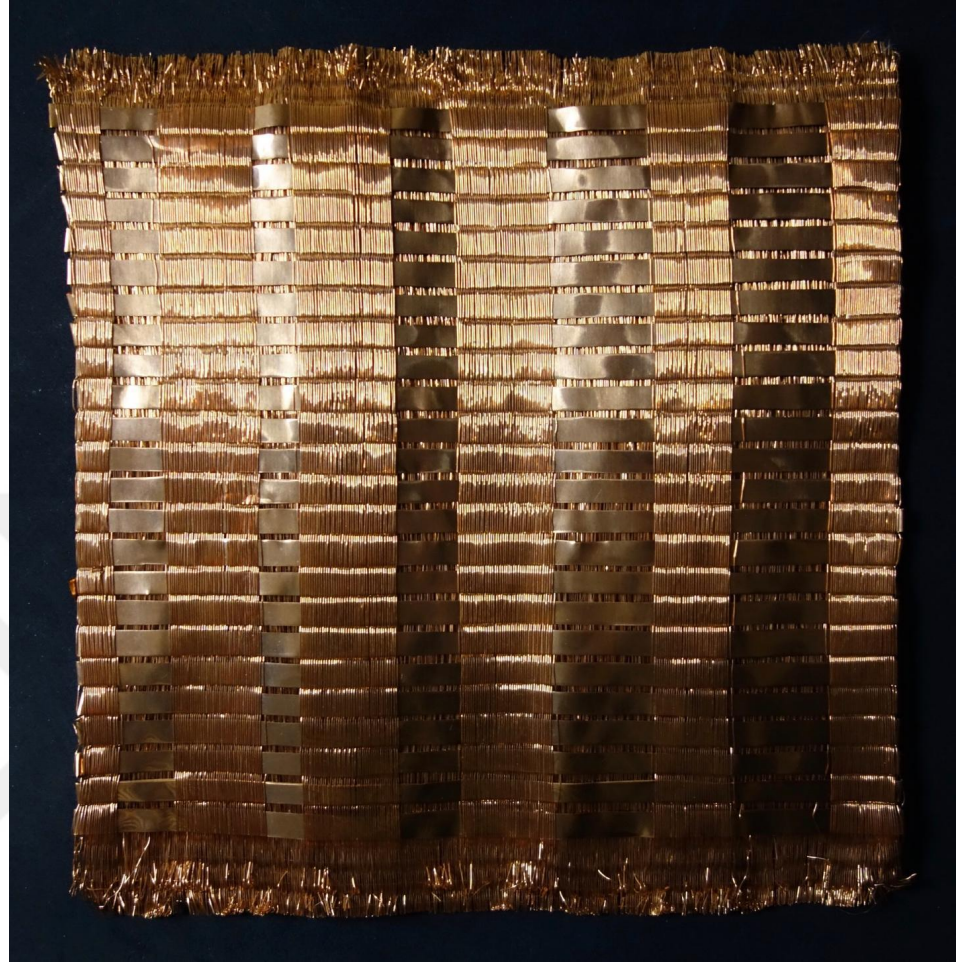
Resim 117- Deneysel Çalışma 11, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi
(Selin Dartar, 2014)

Resim 118- Deneysel Çalışma 11, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

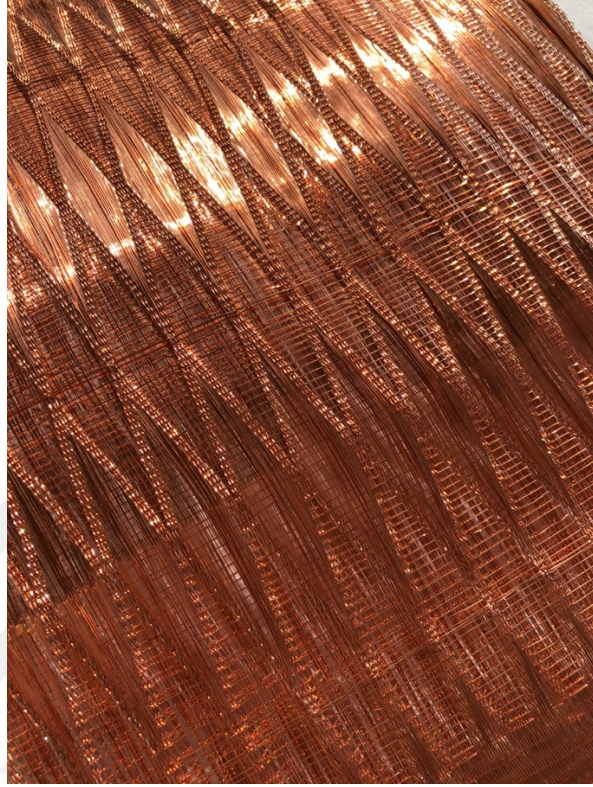

Resim 119- Deneysel Çalışma 11, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 120- Deneysel Çalışma 11, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.13. Deneysel Dokuma Çalışması 12

Resim 121- Tek katlı Deneysel Çalışma 12, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 15- Deneysel Dokuma Çalışması 12 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 12 (20 x 29 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel

Atkı:	0.25mm Bakır Tel
Çözümlü sıklığı	32tel/cm
Atkı sıklığı	7tel /cm
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf da görülen 12 no lu deneysel dokuma çalışması 24 çerçevede, zikzak sivri uçlu tahar planında, atkıda bakır tel ile tek katlı olarak dokunmuştur. Dokumada bal peteği örgüsü kullanılmıştır. Hem atkıda hem çözgüde, aynı numara bakır tel kullanılmasına karşın, çözgü sıklığının atkı sıklığından çok daha fazla olması nedeniyle uzun çözgü yüzmeleri oluşmuştur. Dokumanın yüzeyinde baklava deseni şeklinde oluşan bal peteği yapı, bakır tel kullanımına da bağlı olarak, dokumada üç boyutlu etki yaratmıştır. Baklava biçimli desenlerden oluşan dokuma iç ve dış mekânda gözlemlendiğinde, farklı açılardan bakıldığında, ışığın geliş açısına bağlı olarak değişen rölyef etkilere sahip olduğu görülmektedir. Bu rölyef etkiler ışığın geliş açısı değiştikçe daha da farklılaşmaktadır.

Dış mekânda gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının üst kısımlarında yüzeyde ışıltılar meydana gelmiştir. Oluşan bu ışıltılar dokuma çalışmasının üç boyutlu hacimli yapısını net bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, kullanılan bal peteği örgü ve baklava desenleri belirgin ve net görünmektedir. Deneysel çalışmanın alt kısımları karanlık gözükmüş ve bundan dolayı baklava desenleri net bir şekilde görünmemektedir. Dokumanın canlı ve orijinal rengine yakın ton değerlerine sahip olduğu gözlemlenmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise,

dokumanın yüzeyinde ışıltılar oluşmamış, sadece ve deneysel çalışmanın orta kısımlarında yansımalar meydana gelmiştir. Yansımaların olduğu kısımlarda uzun çözümlü yüzmelemleri net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Karanlık olan kısımlarda ise kullanılan bal peteği örgü ve baklava desenleri, belirgin ve net görünmemektedir. Dokuma çalışmasının renginin orijinal rengine göre daha mat ve açık renkte olduğu görölmektedir.

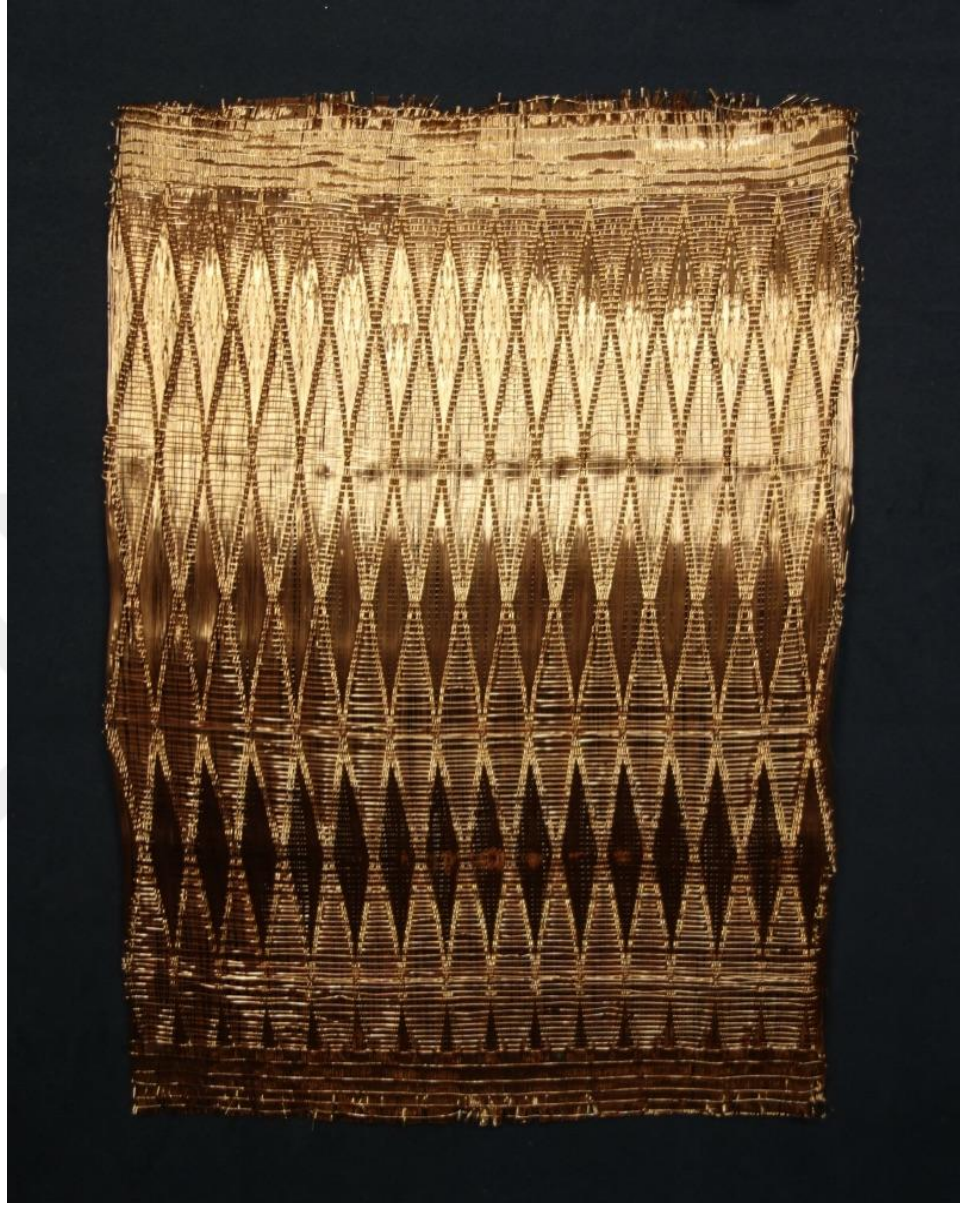
Karanlık ortamda dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde kuvvetli yansımalar meydana gelmiştir. Dokumada kullanılan bal peteği örgü den dolayı oluşan uzun çözümlü yüzmelemleri, karşıdan gelen yapay ışık ile yüzeyde güçlü yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Bu çekimde ışığın geliş biçimine bağlı olarak, dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuş ve bu gölgeler çalışmanın rölyef etkisini arttırmıştır. Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde gölgeler dokumanın alt kısmında oluşmuş, neredeyse alt yüzey üst bölüme nazaran ışıltısı çok daha az ve karanlık etkide gözükmiştir. Dolayısıyla, dokuma çalışmasında alt kısımda kullanılan örgü etkileri daha az belli olmaktadır. Üst kısımda dokumada kullanılan bakır teller, yapay ışık ile çok güçlü parlamış ve yüzeyde yoğun yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Yansımaların yoğun olduğu kısımlarda farklı renk etkileri meydana gelmiştir. Karanlık ortamda yapılan iki çekimde de dokumanın renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha kahverengimsi bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

Resim 122- Deneysel Çalışma 12, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi
(Selin Dartar, 2014)

Resim 123- Deneysel Çalışma 12, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

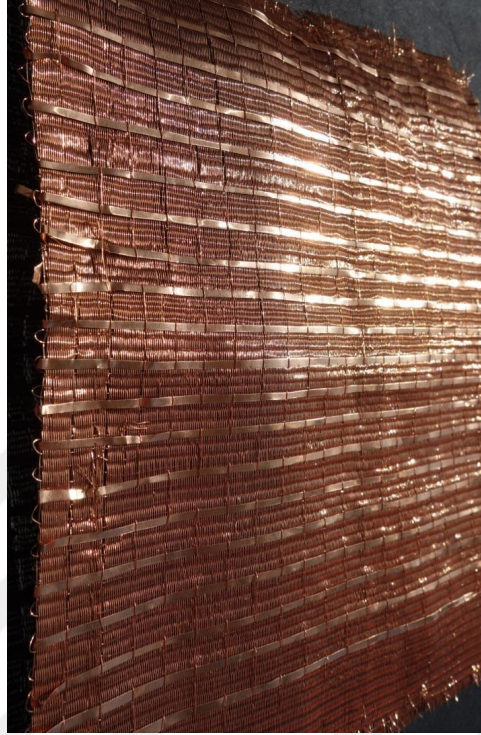

Resim 124- Deneysel Çalışma 12, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 125- Deneysel Çalışma 12, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.14. Deneysel Dokuma Çalışması 13

Resim 126- Tek katlı Deneysel Çalışma 13, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 16- Deneysel Dokuma Çalışması 13 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 13 (20 x 26 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	0.25mm Bakır Tel

	0.2 cm Bakır Tel kırma
Çözümlü sıklığı	32tel/cm
Atkı sıklığı	4tel /cm
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

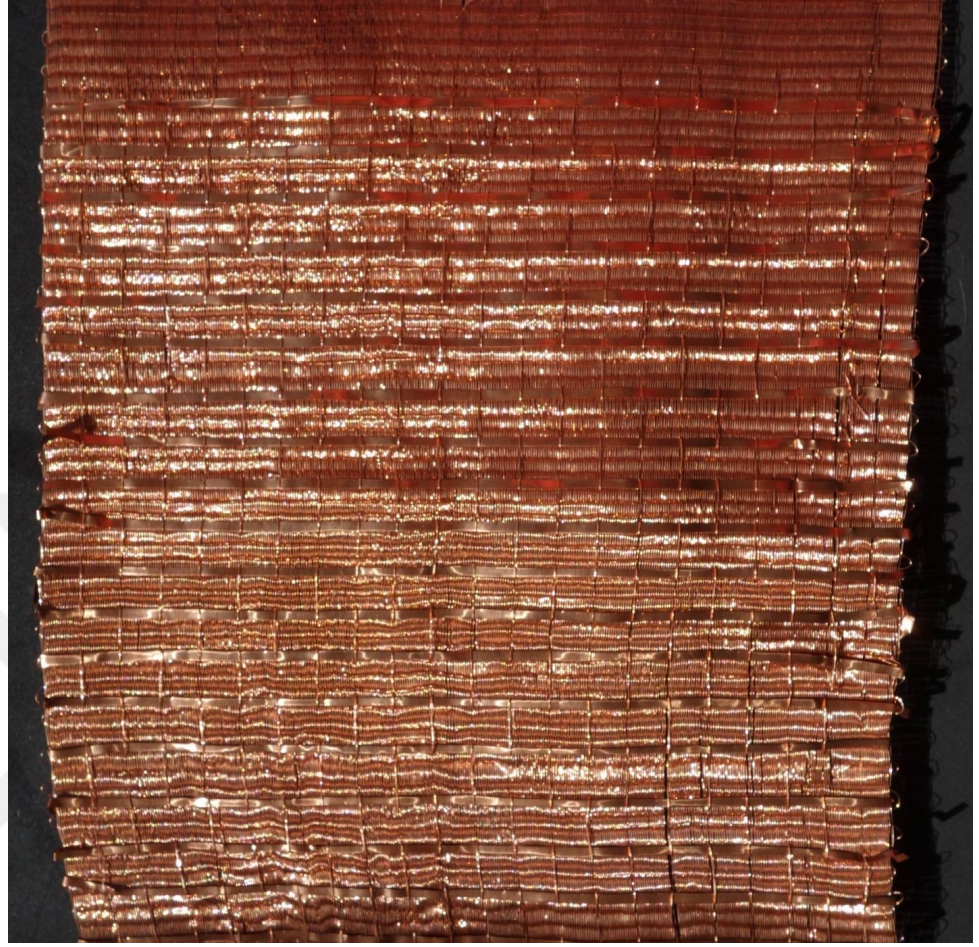
Fotoğraf'da görülen 13 no lu deneysel dokuma çalışması düzensiz sivri uçlu tahar planında, iki farklı numarada atkı ile el dokuma tezgahında tek katlı olarak dokunmuştur. Bez ayağı örgü ile dokunan çalışmada, atkıdan belli aralıklarla kullanılan bakır tel kırma, dokumaya dinamik bir görüntü kazandırmıştır. Bakır tel kırma dokumanın sadece ön yüzünde görülmekte ve belirli aralıklarla seyrek çözgü iplikleri arasında dokunmuştur. Dokumanın yüzeyinde belirgin olan seyrek çözgü iplikleri dokumaya dikiş etkisi vermiştir. Bu dikiş etkileri dokuma çalışmanın yüzeyinde hafif rölyef görünümlü hacimli bir etki oluşturmaktadır.

Dış mekânda gün ışığı ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde atkıda kullanılan bakır tel kırma ve dokumada yoğun olarak kullanılan bakır telden dolayı, yoğun parlaklıklar ve ışıltılar oluşmuştur. Nedeni ise, dış mekandaki çekim nedeniyle, dokumanın sık yapılı çözgüsü ışığı geri yansıtmıştır. Bu ışıltılar dokumanın adeta mücevher gibi gözükmelerini sağlamıştır. Bir yandan da oluşan ışıltılar nedeniyle, deneysel çalışmanın üst kısımlarındaki bakır tel kırmaları neredeyse gözükmemektedir. Bu kuvvetli ışıltılar dokumanın örgüsünün ve dokusunun net görünmemesine neden olmaktadır.

İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde, dokumanın yüzeyinde, ışığın net gelmesine karşın, çekimin iç mekânda olmasına bağlı olarak, dokuma ışığı emmiş ve geri yansıtmamış, parlaklıklar oluşmamıştır. Yüzeyde, mat ve donuk bir görüntü gözlemlenmektedir. Deneysel çalışmanın renginin ise, orijinal rengine yakın ton değerlerine sahip olduğu görülmektedir.

Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde gölgeler dokumanın aşağı kısmında oluşmuş, yukarı kısmında ise kuvvetli yansımalar meydana gelmiştir. Aynı anda dokuma çalışmasının yüzeyinde farklı etkiler gözükmemektedir. Aşağı kısımda dokumada oluşan gölgelere bağlı olarak rölyef etkiler, karşıdan gelen yapay ışık ile çok güçlü parlamış ve yüzeyde yoğun yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Yansımaların yoğun olduğu kısımlarda farklı renk etkileri meydana gelmiştir.

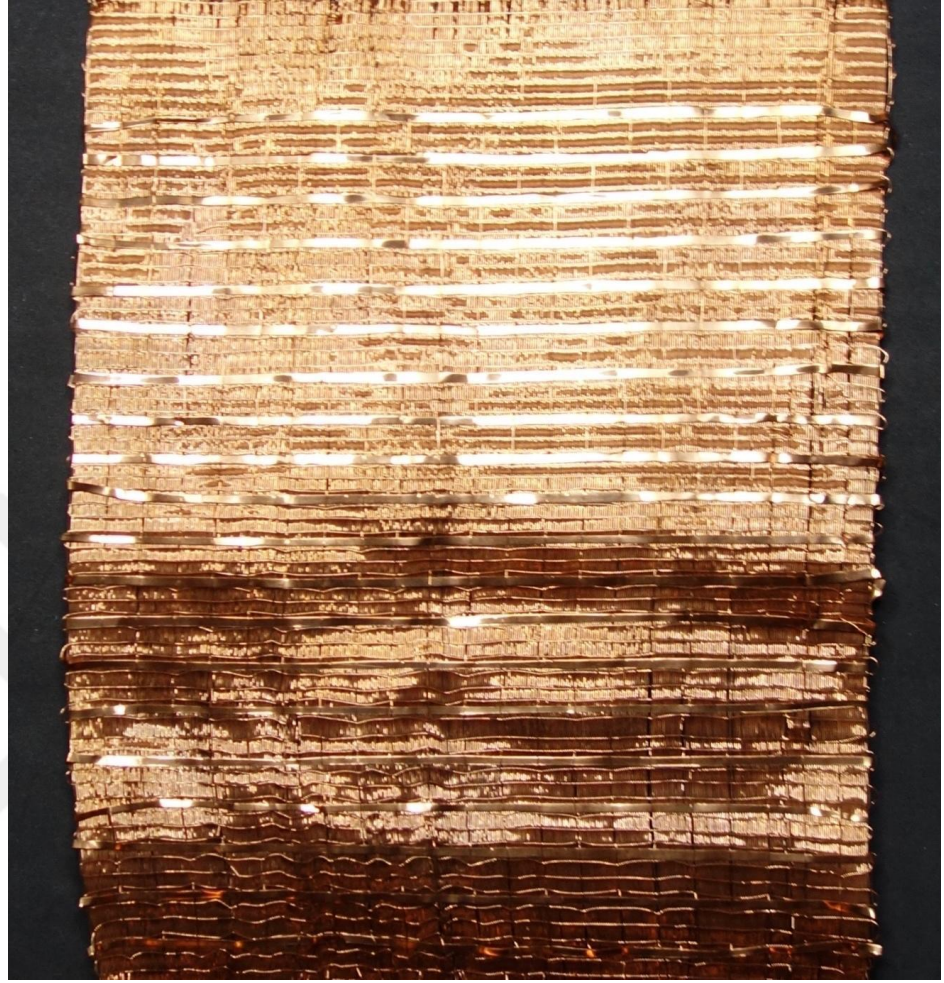
Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuştur. Bu yoğun gölgelere bağlı olarak, dokuma çalışmasında kullanılan örgüler ve yüzeyindeki dokular belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Dokumanın yüzeyindeki dikiş etkisi en fazla bu çekimde ortaya çıkmıştır. Yine bu çekimde de dokuma çalışmasının renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha kahverengimsi bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

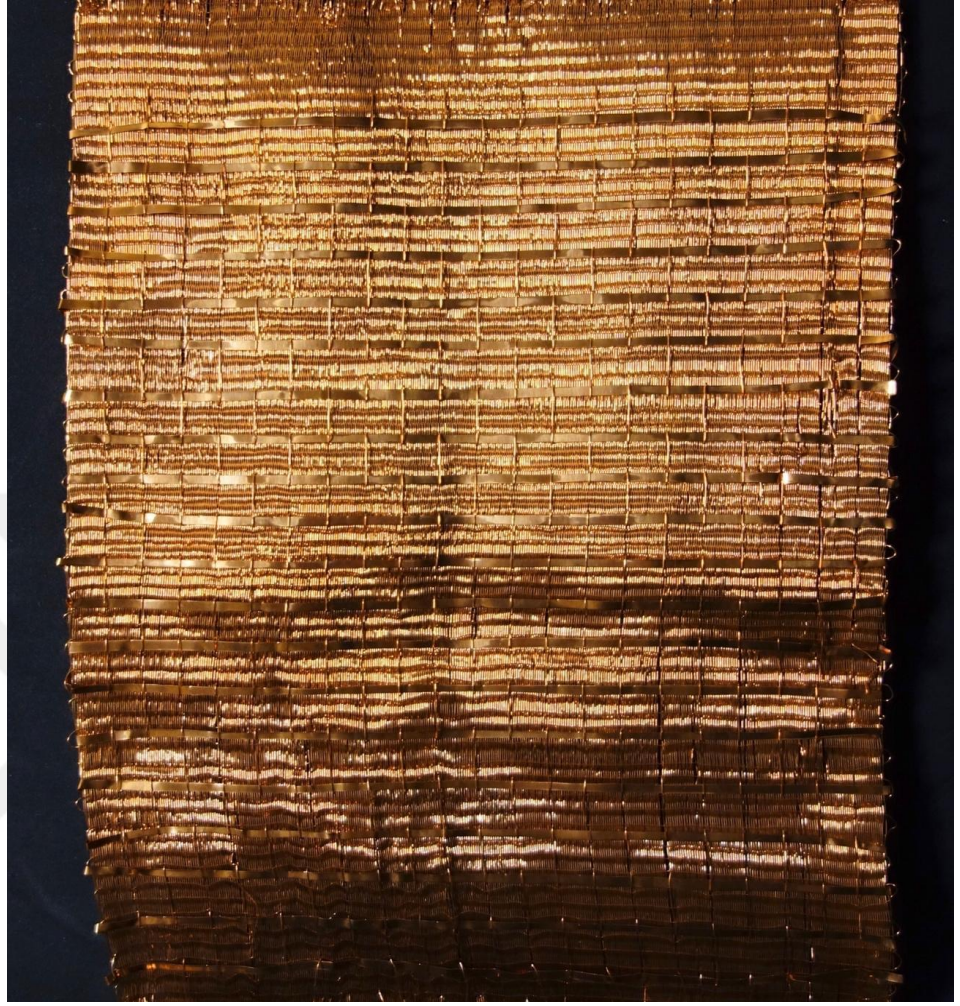
Resim 127- Deneysel Çalışma 13, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi
(Selin Dartar, 2014)

Resim 128- Deneysel Çalışma 13, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

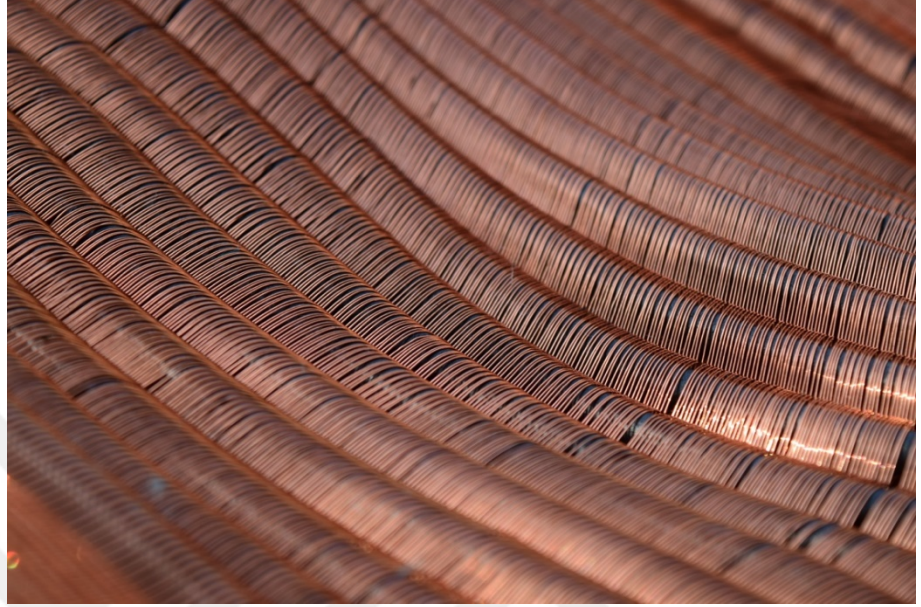

Resim 129- Deneysel Çalışma 13, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 130- Deneysel Çalışma 13, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.15. Deneysel Dokuma Çalışması 14

Resim 131- Çift katlı Deneysel Çalışma 14, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 17- Deneysel Dokuma Çalışması 14 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 14 (24 x 28 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Çift katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	Neopren Kauçuk Kordon

Çözü sıklığı	32 tel/cm (Tek kat için)
Atkı sıklığı	1 tel /cm (Tek kat için)
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

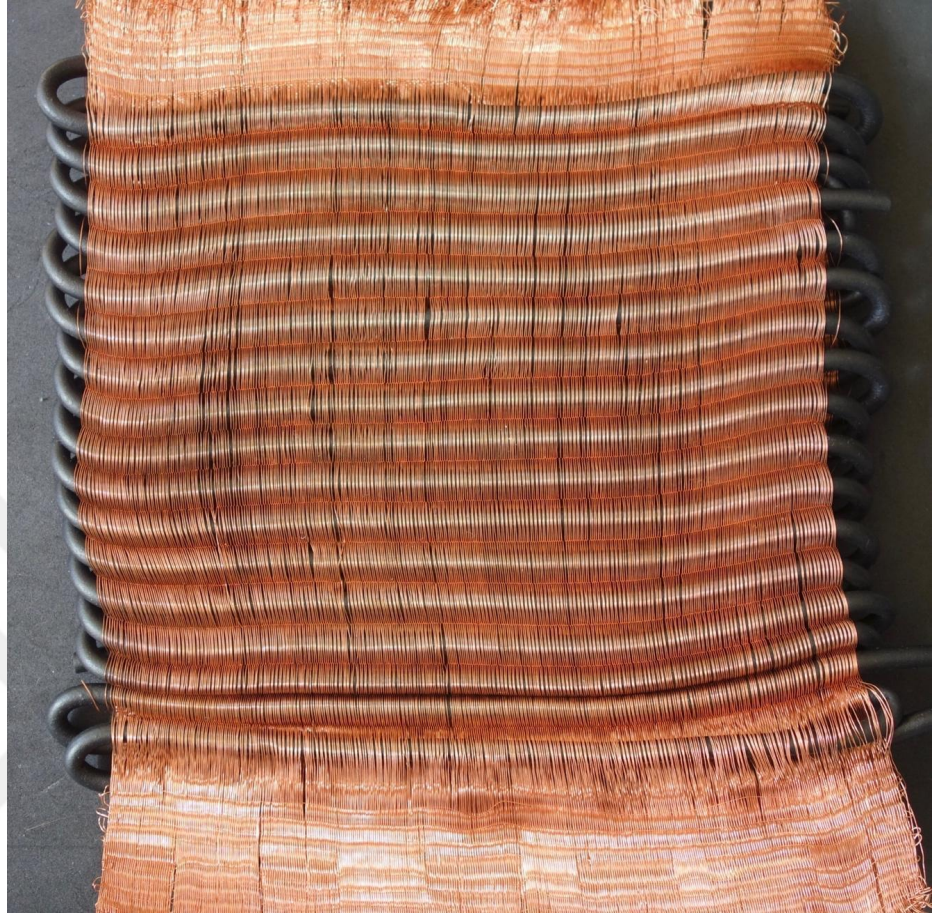
Fotoğraf'da görülen 14 numaralı deneysel dokuma örneği, armürlü el dokuma tezgahında, bezayağı örgüde, çift katlı torba dokuma tekniği ile dokunmuştur. Dokuma çalışmasının ön ve arka yüzü çözgüde kullanılan bakır telin eğilebilme ve bükülebilme özelliği, atkı ipliğinin kalınlığı ve hacimli yapısı nedeniyle; görsel ve dokunsal olarak üç boyutlu, dalgalı bir etkiye sahiptir. Atkıda kullanılan kauçuk kordon, malzemenin hacimli yapısına bağlı olarak dokumanın üç boyut ve etkisinin derecesini arttırmaktadır. Çözgüde kullanılan bakır tel ise, ışığa duyarlı parlak yapısı nedeniyle, bu üç boyutlu etkinin derecesinde artışa neden olmaktadır. Bakırın ışığa duyarlılığı dokumanın üç boyut özelliği ile birleştiği zaman, farklı ışık yansımalarına ve dokuma üzerinde farklı parlaklıklara neden olmaktadır. Işığın şiddetine ve gün ışığı, yapay ışık, karanlıkta ışık kaynağı karşısındaki konumuna göre parlaklık dereceleri azalıp artmakla birlikte, hacimli, üç boyutlu yapısında da farklılıklar oluşturmaktadır. Malzeme, dokuma yapısı, ışık birlikteliğinde hacimli yapıların etkileri, hacimli ve dalgalı etki şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Dış mekânda gün ışığı ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının dalgalı yapısı net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Yine aynı ışıkla yapılmış çekimde ışığın geliş açısına bağlı olarak dokumanın yüzeyinde çok az miktarda parıltılar oluşmuştur. Dokuma çalışmasının yüzeyi aydınlık çıkmıştır. Buna bağlı olarak kullanılan malzemeler ve etkiler belirgin bir şekilde gözükmemektedir. İç mekânda gün

ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamış, daha mat bir görüntü meydana gelmiştir. Çalışmanın yüzeyinde dış mekânda gün ışığı ile yapılan çekime göre daha fazla gölgeler oluşmuştur ve gölgelerin daha fazla oluşmasından dolayı dokuma çalışması daha güçlü bir hacim etkisine sahiptir.

Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde kuvvetli yansımalar meydana gelmiştir. Dokumada kullanılan bakır teller, karşıdan gelen yapay ışık, yüzeyde güçlü yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Ayrıca dokumanın yapısından ve atkı da kullanılan kauçuk kordondan dolayı dokuma çalışmasının yüzeyinde çizgili yansımalar oluşmuştur. Dokumanın renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha sarımsı bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

Dokuma çalışmasının hacimli yapıdaki üç boyut rölyef etkisini en iyi, dokumanın yan tarafından gelen yapay ışık vermiştir. Bu çekimde ışığın geliş biçimine bağlı olarak, özellikle, dokuma çalışmasının dalgalı yerlerinde yoğun gölgeler oluşmuş ve bu gölgeler çalışmanın rölyef etkisini arttırmıştır. Karanlık ortamda tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan çekimde olduğu kadar güçlü olmasa da bu çekimde de yüzeyde çizgili desen oluşturan yansımalar meydana gelmiştir. Dokuma çalışmasının rengi kahverengi bakır tonlarına dönüşmüştür.

Resim 132- Deneysel Çalışma 14, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi
(Selin Dartar, 2014)

Resim 133- Deneysel Çalışma 14, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

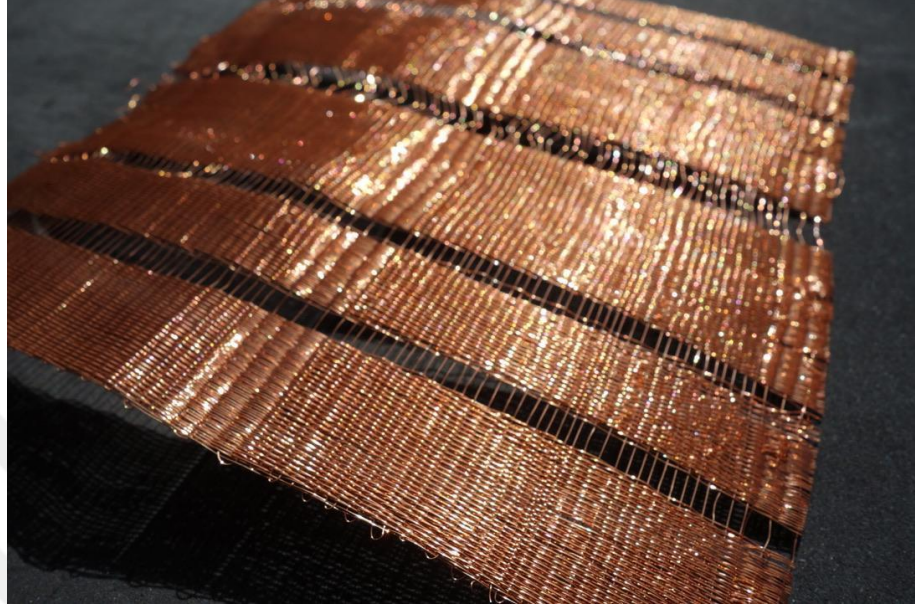

Resim 134- Deneysel Çalışma 14, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 135- Deneysel Çalışma 14, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.16. Deneysel Dokuma Çalışması 15

Resim 136- Tek katlı Deneysel Çalışma 15, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 18- Deneysel Dokuma Çalışması 15 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 15 (22 x 22 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeveli el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	0.25mm Bakır Tel
Çözü sıklığı	32tel/cm

Atkı sıklığı	5tel /cm
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

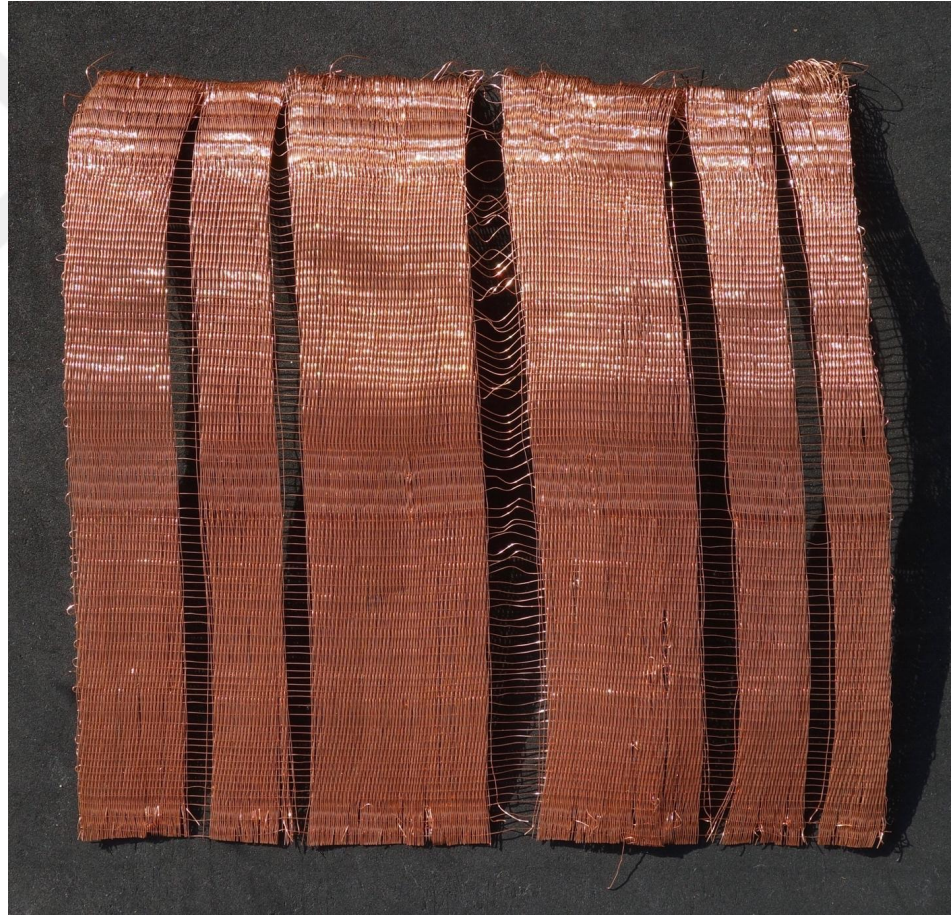
Fotoğraf 'da görülen 15 numaralı deneysel dokuma çalışması grup tahar planında, çözgü ve atkı da bakır tel ile tek katlı olarak dokunmuştur. Dokumada dimi ve bez ayağı örgü kullanılmıştır. Deneysel dokuma çalışmasında taraktan geçirme işleme sırasında bazı bakır çözgü ipliklerinin arasında düzensiz aralıklarla boşluklar bırakılmıştır.

Bu boşluklar, deneysel dokuma çalışmasında, transparan bir etki oluşmasını sağlamıştır. Ayrıca boşlukların olduğu yerlerde atkı ipliklerinden uzun atlamalar oluşmuş ve bu atlamalar dokumanın yüzeyinde farklı dokular ve etkiler meydana getirmiştir. Dokumanın belirli yerlerinde bez ayağı örgü ile dokunarak şeritli doku farklılıkları oluşturulmuştur.

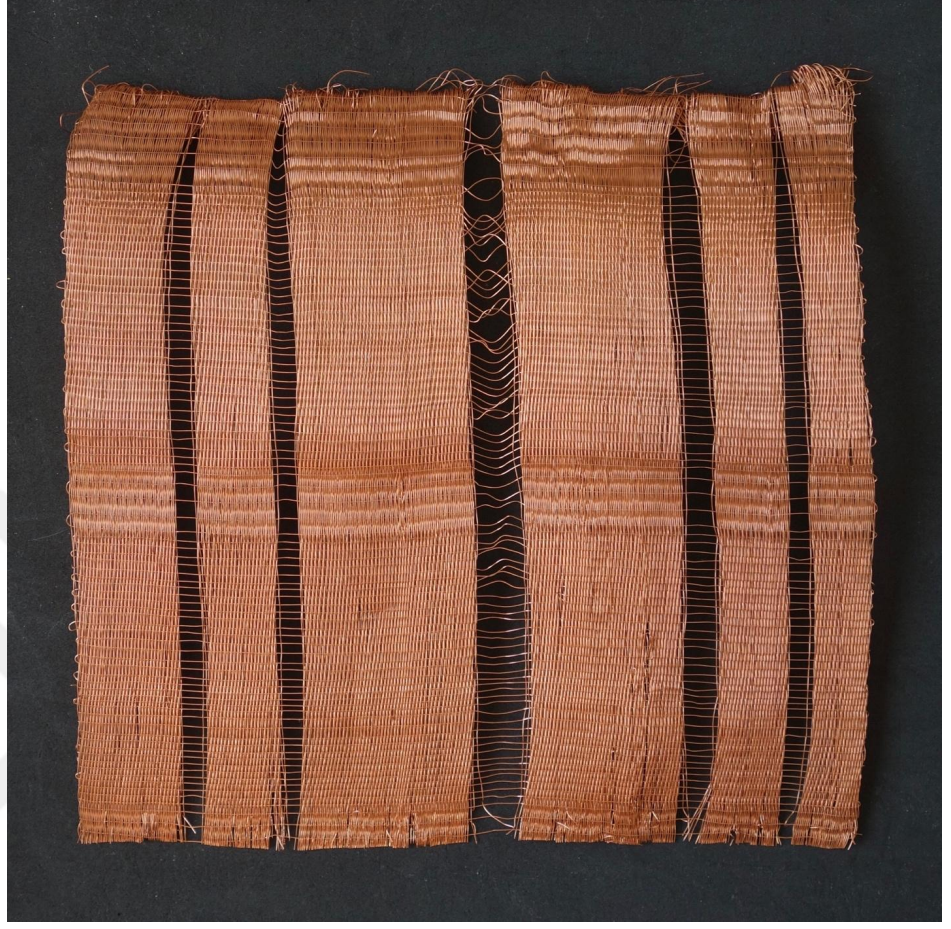
Dış mekânda, gün ışığında ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde, özellikle yukarı kısımlarında ışık yansımaları ve ışıltılar oluşmuştur. Oluşan ışıltılar nedeniyle kullanılan farklı örgü çeşitlerinden dolayı oluşan doku etkileri belli olmamaktadır. Dış mekân çekiminde, deneysel çalışmanın renginin orijinal rengine yakın olduğu görülmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamış, tam tersi, mat bir görüntü meydana gelmiştir. Parlaklıkların oluşmamasından dolayı deneysel çalışmanın yüzeyinde örgü farklılıkları nedeni ile oluşan doku farklılıkları net bir şekilde belli olmaktadır. Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde farklı gölgeler oluşmuştur. Gölgeler yoğun olarak dokumanın alt

kısımında oluşmuş ve yüzeyde ince çizgili ve pürüzlü bir etki meydana gelmiştir. Çalışmanın üst kısmında ise aydınlanma gözlenmektedir.

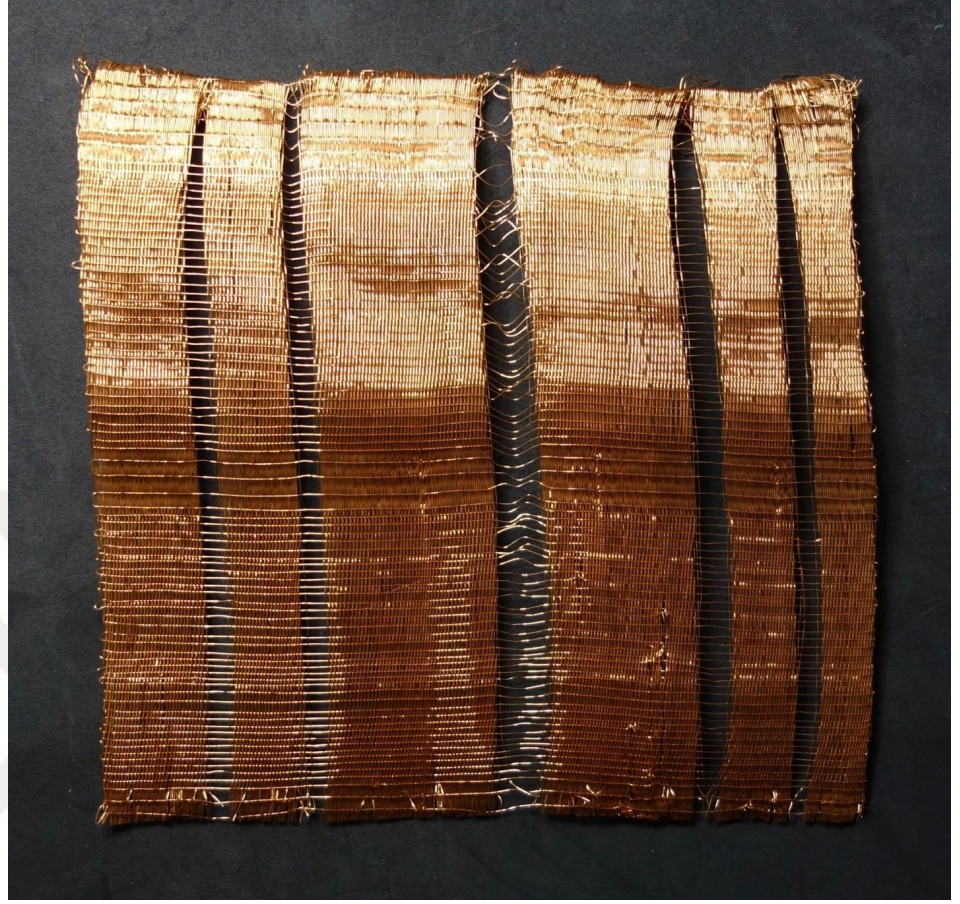
Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuştur. Bu yoğun gölgelere bağlı olarak, dokuma çalışmasının rengi farklılık göstermiş ve kahverengi tonlarının olduğu bir renk almıştır.

Resim 137- Deneysel Çalışma 15, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 138- Deneysel Çalışma 15, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

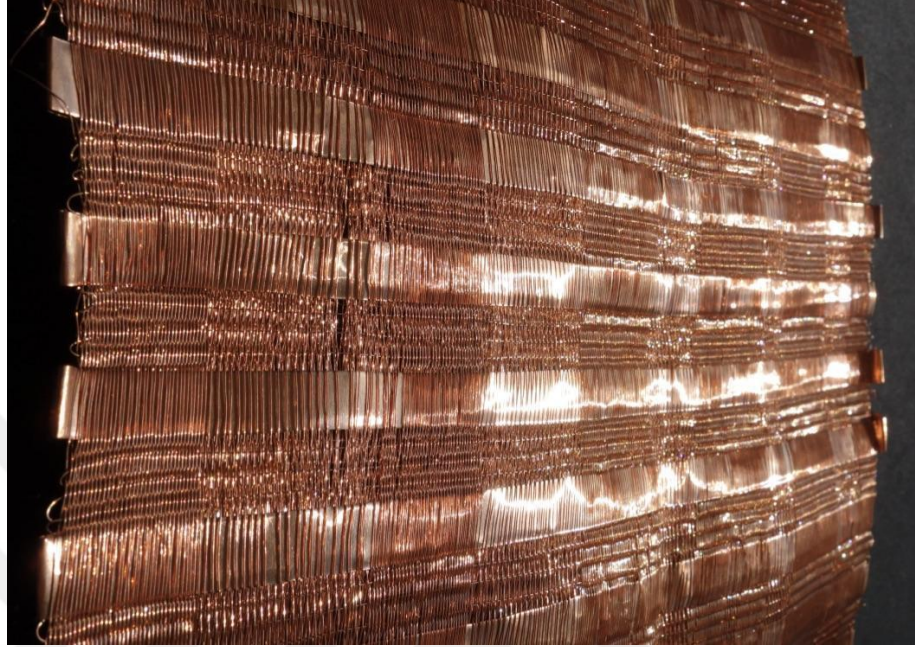

Resim 139- Deneysel Çalışma 15, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 140- Deneysel Çalışma 15, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.17. Deneysel Dokuma Çalışması 16

Resim 141- Çift katlı Deneysel Çalışma 16, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 19- Deneysel Dokuma Çalışması 16 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 16 (22 x 23 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçevesi el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Çift katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	0.25mm Bakır Tel

	0.6cm Bakır Sac Şerit
Çözümlü sıklığı	32 tel/cm (Tek kat için)
Atkı sıklığı	3 tel /cm + 1 bakır plaka (Üst kat için) 3 tel /cm (Alt kat için)
Tarak No:	8
Tarak geçişi	4

Fotoğraf da görülen 16 no lu deneysel dokuma çalışması, grup tahar planında, iki farklı atkı ile, el dokuma tezgahında, çift katlı olarak dokunmuştur. Dokuma çalışmasında, her 1 cm de atkıda bakır plaka kullanılmıştır. Çift katlı katlı yapılarda bez ayağı ve saten örgü ile dokunan dokumada farklı dokular elde edilmiştir Dokuma boyunca, atkı ipliklerine belli aralıklarla eklenen bakır plakanın parlak yapısına bağlı olarak, dokumada, enine şerit halinde farklı yansımalar ve parlaklıklar meydana gelmiştir.

Dış mekânda, gün ışığında ile yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde, özellikle orta kısımlarında ışık yansımaları ve ışıltılar oluşmuştur. Bakır plakaların dokunduğu yüzeylerde kuvvetli parlamalar ve yüzeyde farklı renk etkileri meydana gelmiştir. Dış mekân çekiminde, deneysel çalışmanın renginin orijinal rengine yakın olduğu görülmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde yansımalar daha az oluşmuştur. Dokumanın soluk ve mat olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca, gelen ışığın kalitesinden dolayı, çalışmanın

yüzeyinde renk açısından çok fazla zıtlık oluşmamıştır. İç mekânda yapılan bu çekimde atkıda kullanılan bakır plakalar daha çok ortaya çıkmıştır.

Karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde gölgeler dokumanın alt kısmında oluşmuş neredeyse alt yüzey karanlık gözükmiştir. Dolayısıyla, dokuma çalışmasında alt kısımda yer alan plaka ve kullanılan örgüler belli olmamaktadır. Üst kısımda dokumada kullanılan bakır plakalar, karşıdan gelen yapay ışık ile çok güçlü parlamış ve yüzeyde yoğun yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Yansımaların yoğun olduğu kısımlarda farklı renk etkileri meydana gelmiştir.

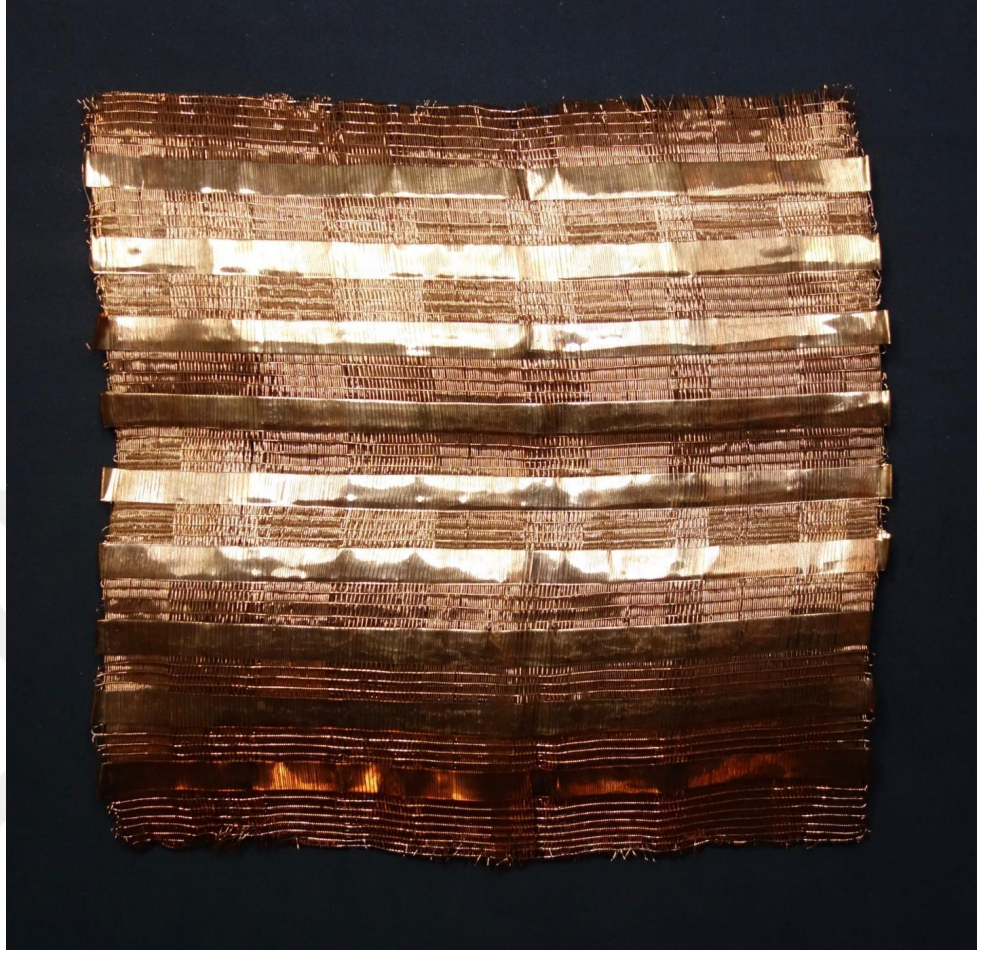
Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde dokuma çalışmasının yüzeyinde gölgeler oluşmuştur. Bu gölgelere bağlı olarak, dokuma çalışmasında kullanılan örgüler ve yüzeyindeki dokular belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bunun yanında kullanılan bakır plakalar, karanlık ortamda, dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan çekimde olduğu kadar parlak ve belirgin gözükmemiştir..

Resim 142- Deneysel Çalışma 16, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi
(Selin Dartar, 2014)

Resim 143- Deneysel Çalışma 16, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

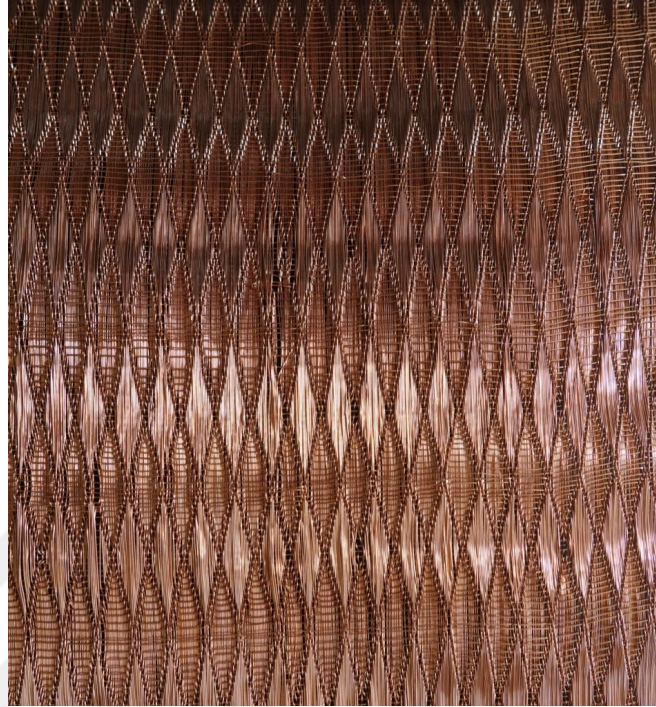

Resim 144- Deneysel Çalışma 16, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 145- Deneysel Çalışma 16, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

2.2.2.18. Deneysel Dokuma Çalışması 17

Resim 146- Tek katlı Deneysel Çalışma 17, Detay (Selin Dartar, 2014)

Tablo 20- Deneysel Dokuma Çalışması 17 Teknik Özellikleri

Deneysel Dokuma Çalışması 17 (20 x 30 cm)	
Teknik:	Armürlü (24 çerçeve el dokuma tezgahı)
Kumaş Yapısı	Tek katlı dokuma
Çözüğü:	0.25mm Bakır Tel
Atkı:	0.25mm Bakır Tel

Çözümlü sıklığı	32tel/cm
Atkı sıklığı	7tel /cm
Tarak No:	8

Fotoğraf da görülen 17 no lu deneysel dokuma çalışması 24 çerçevede, sivri uçlu tahar planında, atkıda bakır tel ile tek katlı olarak dokunmuştur. Dokumada bal peteği örgüsü kullanılmıştır. Bu dokuma çalışmasında 12 no lu dokuma çalışmasına göre daha ufak boyutlu bal peteği örgüsü kullanılmıştır. Buna bağlı olarak 12 no lu dokuma çalışmasında olduğu kadar uzun çözgü yüzmeleri oluşmamıştır. Dokumanın yüzeyinde baklava deseni şeklinde oluşan bal peteği yapı, bakır tel kullanımına da bağlı olarak, dokumada üç boyutlu etki yaratmıştır. Baklava biçimli desenlerden oluşan dokuma iç ve dış mekânda gözlemlendiğinde, farklı açılardan bakıldığında, ışığın geliş açısına bağlı olarak değişen rölyef etkilere sahip olduğu görülmektedir. Bu rölyef etkiler ışığın geliş açısı değiştikçe daha da farklılaşmaktadır.

Dış mekânda gün ışığında yapılan fotoğraf çekiminde, dokuma çalışmasının yüzeyinde gölgeler ve parlaklıklar meydana gelmiştir. Oluşan gölgeler dokuma çalışmasının üç boyutlu hacimli yapısını net bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, kullanılan bal peteği örgü ve baklava desenleri belirgin ve net görünmektedir. Dokumanın canlı ve orijinal rengine yakın ton değerlerine sahip olduğu gözlemlenmektedir. İç mekânda gün ışığı ile yapılan çekimde ise, dokumanın yüzeyinde parlaklıklar oluşmamıştır ve deneysel çalışmanın renginin orijinal rengine göre daha soluk ve açık renkte olduğu görülmektedir. Ayrıca, kullanılan bal peteği örgü ve baklava desenleri ise, belirgin ve net görünmemektedir.

Karanlık ortamda dokumanın yüzeyine tam karşıdan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde kuvvetli yansımalar meydana gelmiştir. Dokumada

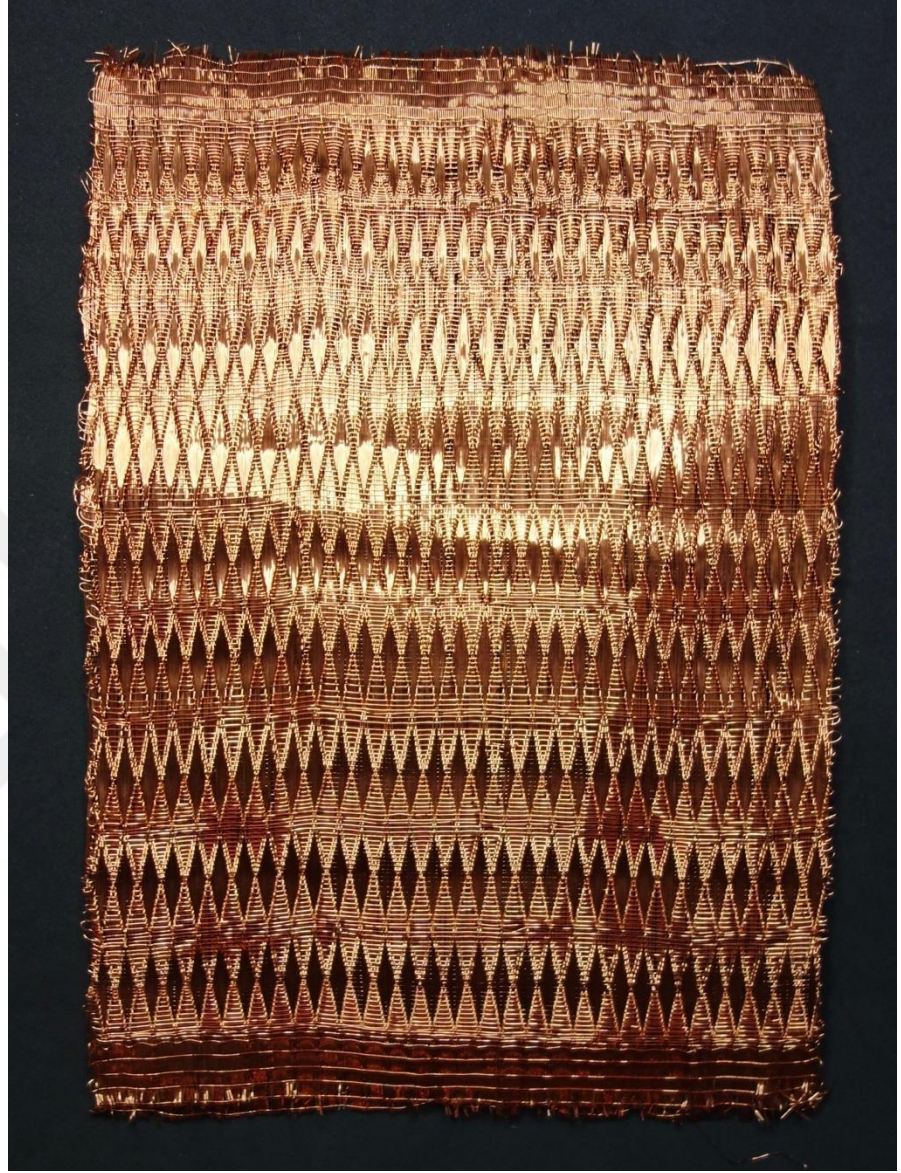
kullanılan bal peteği örgü den dolayı oluşan uzun çözgü yüzmeleri, karşıdan gelen yapay ışık ile yüzeyde güçlü yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Bu çekimde ışığın geliş biçimine bağlı olarak, dokuma çalışmasının yüzeyinde yoğun gölgeler oluşmuş ve bu gölgeler çalışmanın rölyef etkisini arttırmıştır. Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile yapılan fotoğraf çekiminde yüzeyde gölgeler dokumanın alt kısmında oluşmuş, neredeyse alt yüzey üst bölüme nazaran ısıltısı çok daha az ve karanlık etkide gözükmiştir. Dolayısıyla, dokuma çalışmasında alt kısımda kullanılan örgü etkileri çok az belli olmaktadır. Üst kısımda dokumada kullanılan bakır teller, yapay ışık ile çok güçlü parlamış ve yüzeyde yoğun yansımaların oluşmasını sağlamıştır. Yansımaların yoğun olduğu kısımlarda farklı renk etkileri meydana gelmiştir. Yine yoğun yansımalar nedeniyle yüzeydeki dokular ve kullanılan örgü net bir şekilde algılanmamaktadır. Karanlık ortamda yapılan iki çekimde de dokumanın renginin karanlık ortamda farklılaşmış olup daha kahverengimsi bakır tonlarına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

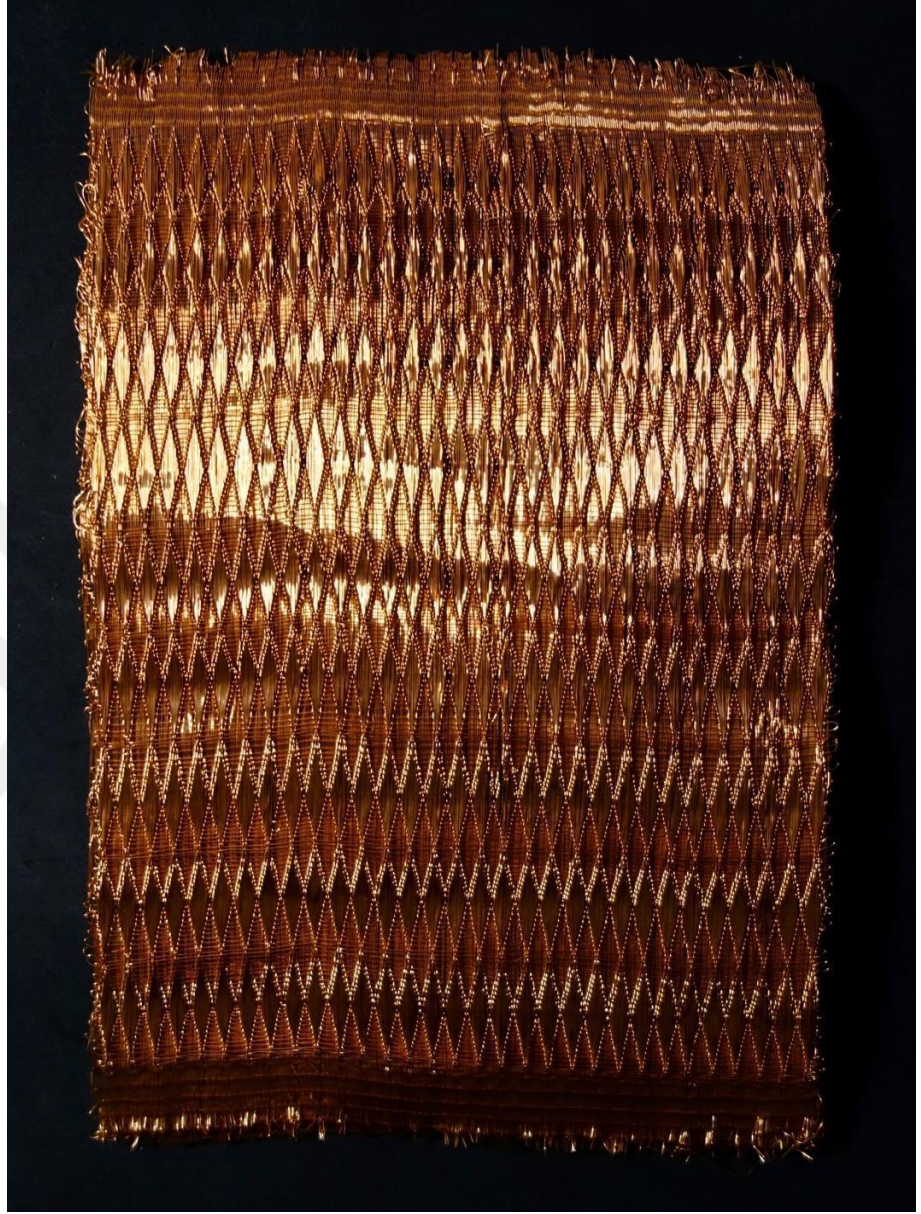
Resim 147- Deneysel Çalışma 17, Dış mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi
(Selin Dartar, 2014)

Resim 148- Deneysel Çalışma 17, İç mekânda gün ışığı fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 149- Deneysel Çalışma 17, Karanlık ortamda karşıdan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

Resim 150- Deneysel Çalışma 17, Karanlık ortamda yandan gelen yapay ışık ile fotoğraf çekimi (Selin Dartar, 2014)

SONUÇ

20. yüzyılda başlayan yeni sanatsal yaklaşımlar, tasarım ve sanat akımları, tekstilin yeni bir ifade aracı olarak kullanılmasına önyak olmuştur. Tekstilin sanat olarak kabul görmesi ve sanat disiplinleri arasında yer bulması Bauhaus eğitimi ile başlamış, 1. Lozan Bienali tekstilin, sanatsal bir ifade aracı olarak plastik sanatlar dünyasında yer almasına sağlamıştır. Bauhaus ekolü ile dokuma alanında yenilikçi bir hareket başlamış, dokuma yapılarında deneysel çalışma anlayışı gelişmiş, sanatçılar farklı anlatım dilleri oluşturmuştur. Bu farklı anlatım dillerini oluşturmak için sanatçılar yenilikçi malzemelere yönelmiş, dokuma alanında kendi tekniklerini geliştirmiştir. Bauhaus döneminde dokuma alanında gelişen deneysel çalışma yöntemi disiplinler arası ortak çalışmaların başlamasına neden olmuştur. Tez kapsamında bu sanatçılar araştırılmış ve seçilen bazı sanatçılar detaylı incelenerek tekstil ve dokuma sanatına getirdikleri yenilikler örneklerle sunulmuştur. Ayrıca farklı açılardan karşılaştırmalar yapmak için, “Metal Malzemeler ile Oluşturulan Sanatsal Dokumalar” adlı bölüm altında metal malzemeler ile çalışan dokuma sanatçıları araştırılmıştır. Bu sanatçıların eserlerinde kullandıkları teknikler, bitim işlemleri ve dokuma sanatına yaklaşımları incelendiğinde dokumalarda yakaladıkları hacim etkilerinin, yapı kurgusu ve estetik anlamda güçlü ve dikkat çekici olduğu karşımıza çıkmaktadır. Metal malzemelerin sanatçılara dokumalarında hacimli etkiler elde etmekte avantajlar sağladığı saptanmış, kimi sanatçının metal malzemeyi şekil alabilme özelliği için, kimi sanatçının ise metal malzemenin dokumalara kattığı parlaklık ve ışık etkileri için, kimi sanatçıların da her iki durum için tercih ettiği görülmektedir. Yapılan tüm bu incelemeler doğrultusunda sanatçıların sınırsız malzeme ve yöntem kullanımı ile farklı dokularda ve formlarda dokumaları birer sanat objesi olarak tasarladığı gözlemlenmiştir. Bu dokumaların sergi mekanlarında ya da halka açık alanlarda düzenleme /yerleştirme gibi yaklaşımlarla sunulduğu görülmektedir.

Tez kapsamında metal malzeme kullanılarak 17 adet ana uygulama çalışması tek katlı, çift katlı, çift katlı değişen yüzlü olmak üzere farklı yapı ve örgülerde dokunmuştur. Ana dokuma uygulamalarına geçilmeden önce ön araştırma dokuma

çalışmaları yapılmış, bu çalışmalarda elde edilen veriler ile çözgü için hangi metal malzemenin uygun olduğu, kullanılacak kumaş ve örgü yapıları belirlenmiştir. Yapılan ön araştırma dokuma çalışmalarından elde edilen veriler doğrultusunda ana uygulama çalışmalarında bakır tel ağırlıklı çalışılmaya karar verilmiştir. Yapılan deneysel uygulamalarda, farklı örgüler kullanılarak dokumanın yüzeyinde rölyef etkiler ve hacimli dokular oluşturulması hedeflenmiştir. En yoğun etkiler krep, bal peteği gibi dokulu etki yaratan örgüler ile dokunmuş çift katlı yapıdaki çalışmalarda görülmüştür. Dokuma sonrasında origami ve plise gibi uygulanan katlama işlemleri hacimsel etkiyi arttırmış, çalışmalarda güçlü görsel etkiler yaratılmıştır. Üç boyut ve hacim etkisini artıran bir diğer etken de atkıda hacimli malzeme kullanımı olmuştur.

Dokuma çalışmalarında kullanılan metal malzemenin parlak bir yapıya sahip olması farklı hacimli etkilerin, yüzeyde oluşan ışık oyunları ve yansımalar ile elde edilmesine olanak sağlamıştır. Tüm uygulama çalışmaları dört farklı ışık ortamında fotoğraflanmış ve her ortamda farklı etkilerin olduğu gözlemlenmiştir. Bu etkiler kullanılan malzemeye, örgüye, dokumanın bulunduğu ortamın ışık derecesine ya da kullanılan ışığın yönüne göre farklılıklar göstermiştir. Yüzeyde oluşan yansımaların ve gölgelerin yoğun olduğu dokuma çalışmalarında hacimli etkiler daha belirginleşmiştir, fakat yüzeydeki dokuların daha az görüldüğü gözlemlenmiştir. Yansımaların ve gölgelerin az olduğu çalışmalarda ise örgü detayları ve dokular çok net ortaya çıkmış, fakat rölyef ve hacimli etkiler azalmıştır. Elde edilen ve tez kapsamında sunulan tüm bu farklı etkilerin metal malzemeler ile çalışacak olan sanatçı ve tasarımcılara çalışmalarında önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Tüm bilgiler doğrultusunda “Metal Malzemeler İle Oluşturulan Sanatsal Dokumalarda Deneysel Yaklaşımlar” başlıklı tez ile metal malzemeler ile dokunan sanatsal çalışmalarda hacimli ve rölyef etkilerin oluşmasına etki eden faktörler incelenmiştir. Farklı rölyef etkilere sahip olan uygulama çalışmalarının teknik ve estetik açıdan örnek bir kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

-Kitaplar

Jacop, M.J. (1985). Anni Albers: A Modern Weaver As Artist. Lloyd E. Herman (Ed.), *The Woven and Graphic Art of Anni Albers* içinde (65-106). Washington: Smithsonian Institution Press.

SHIRLEY E. HELD (1998). *Weaving: A Handbook of the Fiber Arts*, Cengage Learning

COLCHESTER, Chloë (1996). *The New Textiles Trends+ Traditions*, London: Thames and Hudson Ltd. ISBN: 0-500-27737-0.

STRICKLER, Carol (1991). *A Weaver's Book of 8-Shaft Patterns: From the Friends of Handwoven*, Interweave; Illustrated edition, ISBN: 93402667X

ALDERMAN, Sharon (2004). *Mastering Weave Structures: Transforming Ideas into Great Cloth*, Interweave Press, ISBN: 1931499322

-Makaleler

ACAR, Sedef, (2013). “ “Tapestry” Geleneğinden Lif Sanatına Geçiş Sürecinde Jagoda Buic ve Sanatsal Çalışmaları”, *Yedi: Sanat, Tasarım, Bilim Dergisi*, ss. 52-53.

ARSLAN, Sevim, (2019). “Bauhaus 100.Yılında: Bauhaus Dokuma Atölyesi ve Dokuma Kültürünün Çağdaş Sanata Dahil Edilme Süreci”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:12, Sayı 65, Ağustos 2019, ss 348.

BRENSON Michael (1995). “*Magdalena Abakanowicz's Abakans*”, *Art Journal*, Volume 54. Issue: 1, 1995

GÜRCÜM, Banu (2017). “ Bauhaus'ta Bir Dokuma Ustası : Gunta Stölzl”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 10, Sayı 51, Ağustos 2017, ss 410, 414

ÖNLÜ, Nesrin (2018). “Sanat Objesi Olarak Tekstiller, Yaratıcılık ve Yaratım Süreci”, Uluslararası Kültür, Sanat ve Toplum Sempozyumu. Ekim 2018, ss 773

TOK DEREÇİ, Vildan (2014). ““Doku’nuşlar” Tekstil Sergisi Üzerinden Tekstil Sanatında Mekan, Malzeme, Biçim İlişkisi”, Yedi: Sanat, Tasarım, Bilim Dergisi, Sayı 12, 2014, ss. 53-63

USLUCA ERİM, Özge (2019). “Sanatsal Bir İfade Aracı Olarak Tekstil”, İdil Dergisi, Sayı 54, Şubat 2019, ss. 266

ÜSTÜNER GÜR, Semra (2018). “ Tekstilde Sanat ve Tasarımın Endüstri ile Buluşması: Bauhaus Dokuma Atölyesi” , Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl 5, Sayı 19, Ocak 2018, ss 235-252.

-Basılmamış Kaynaklar (Tezler,görüşmeler)

HALAÇELİ, Havva (2009). Elastan İçeren Dokuma Kumaşlarda Üç Boyutlu Yaklaşımlar, Sanatta Yeterlik Tezi, Dan.Prof.Nesrin Önlü, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı, İzmir

KAYA,Fatma (2019), Tekstil Materyalleri ve Üretim Teknikleri Perspektifinden Şeffaf Etkinin 20. Yüzyıldan Günümüze Giyim Alanına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul

KESKİN, Ebru (2012). *Dokuma Eyleminde Sanatsal Yaratıcılık ve Deneysellik İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Dan. Prof. Günay Atalayer, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

KOŞAR ARABALI, S.Tuğba (2016).Lif Sanatında Hacmin Etkilerine Farklı Yaklaşımlar, Sanatta Yeterlik Tezi, Dan.Prof.Nesrin Önlü, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı, İzmir

KURTULDU, Elif (2017). Dokuma Kumaş Tasarımı ve Üretiminde Termoplastik Yapılı İpliklerle Rölyef Etkilerinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi,

Dan.Prof.Nesrin Önlü, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı, İzmir

Prof. Nesrin Önlü İle Eserleri Hakkında Röportaj, (2014)

-İnternet Kaynakları

Arkitektuel, “Bauhaus kadınları” <https://www.arkitektuel.com/bauhaus-kadinlari/>, Erişim :01.08.2022

<https://albersfoundation.org/art/anni-albers/weavings/#slide4>,
Erişim :30.07.2022

<https://alchetron.com/Sophie-Mallebranche>, Erişim :30.06.2021

<https://www.artsper.com/fr/contemporary-artists/japan/86454/kyoko-kumai>,
Erişim :30.05.2021

https://assets.moma.org/documents/moma_catalogue_335_300063019.pdf,
Erişim :30.07.2021

<https://awarewomenartists.com/en/artiste/anni-albers/>, Erişim :30.07.2022

<https://bampfa.org/program/virtual/kay-sekimachi-geometries>,
Erişim :15.08.2022

<https://www.bauhauskooperation.com/knowledge/the-bauhaus/works/weaving/slit-tapestry-red-green/>, Erişim :20.08.2022

<https://www.bauhaus-imaginista.org/articles/4170/questions-about-lenore-tawney?0bbf55ceffc3073699d40c945ada9faf=2ada1d1b892c42c58236b0351a31d12c>, Erişim :20.04.2022

<https://blog.bernina.com/de/2016/03/textile-erinnerungen-remembering-textiles/>, Erişim :27.04.2021

<https://www.connect.ecuad.ca/people/profile/14242>, Erişim :30.06.2021

<https://decanteddesign.com/2014/09/27/sophie-mallebranche-transforms-metal-into-beautiful-polished-woven-textiles-see-blogroll-for-a-link/>,

Erişim :16.07.2019

<https://www.downtowndesign.com/news/sophie-mallebranche-design-chemist/>, Erişim :16.07.2019

<http://elisevazelakis.com/#/large-scale-wall-works/>, Erişim :30.06.2021

<http://elisevazelakis.com/#/wire-sculptures/>, Erişim :30.06.2021

https://en.wikipedia.org/wiki/Sophie_Mallebranche, Erişim :16.07.2019

<https://www.flickr.com/photos/fireofthemind/5156787976>, Erişim :10.05.2018

https://www.jessicahemmings.com/wordpress/wp-content/uploads/2013/01/Gali_Cnanni_SDJ.png, Erişim :16.07.2019

<https://www.joannalouca.com/info>, Erişim :20.08.2020

<http://www.kursunkalem.com/felsefe-terimi/deney/#gsc.tab=0> ,

Erişim :16.07.2022

<http://kyokokumai.com/en/works/works2/index.html?id=6,> Erişim :20.07.2020

<http://kyokokumai.com/en/works/works2/index.html?id=7>, Erişim :20.07.2020

<https://lenoretawney.org/work/seaweed/>, Erişim :14.08.2021

<https://lenoretawney.org/work/the-king-i/>, Erişim :14.08.2021

<https://lenoretawney.org/work/the-queen/>, Erişim :14.08.2021

<https://www.moma.org/collection/works/2345>, Erişim :14.08.2021

<https://monster-patterns.com/masterclass-of-pattern-designers-gunta-stolzl-the-queen-of-bauhaus/> Erişim :14.08.2021

<https://www.nancykoenigsberg.com/portfolio/wall-pieces/1> Erişim :30.06.2021

https://www.pinterest.com/pin/95631192067926141/?nic_v3=1a6sAKLpY,
Erişim :30.07.2022

<https://www.premierevision.com/fr/magazine/gali-cnaani-detissage-re-tissage-et-metissage/>, Erişim :30.06.2021

<https://ruthbeer.com/Water-Blue>, Erişim :14.08.2021

<https://sfbaytimes.com/kay-sekimachi-student-teacher-artist/>,
Erişim :16.07.2022

https://www.shenkar.ac.il/ckeditor_assets/attachments/898/.pdf,
Erişim :14.08.2021

<https://www.sophiemallebranche.com/about-the-designer>, Erişim :14.08.2021

<https://sophiemallebranche.com/commissioned-art/>, Erişim :05.09.2021

<https://sozluk.gov.tr>, Erişim :20.08.2022

<https://www.tapestry.dk/artapestry6-1>, Erişim :20.08.2021

<https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/anni-albers>, Erişim :30.07.2022

<https://www.textileartist.org/textile-artist-gunta-stolzl-1897-1983/>,
Erişim :28.07.2022

<https://www.textileartist.org/elise-vazelakis-pushing-limits/>,
Erişim :15.07.2021

<https://www.textile-forum-blog.org/2018/02/metamorphism-magdalena-abakanowicz/> Erişim :30.07.2022

<https://www.washingtontimes.com/news/2016/dec/14/exhibit-showcases-kay-sekimachis-woven-fiber-art/>, Erişim :16.07.2022

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Selin DARTAR

EĞİTİM BİLGİLERİ

- 2002-2004: **Royal College of Art**, Londra, , MA Constructed Textiles, Yüksek lisans
- 1999-2002: **Chelsea College of Art**, Londra, BA (Hons) Textile Design / First Class Honours, Lisans
- 1996-1999: **Creapole-ESDI**, Paris, **Diploma Fashion Design**, Lisans

İŞ DENEYİMLERİ

- 2018- : Yarı Zamanlı Öğretim Görevlisi - **UC DAVIS-** Davis Kaliforniya Üniversitesi, Tasarım Bölümü
- 2008-2014 : Yarı Zamanlı Öğretim Görevlisi- **İzmir Ekonomi Üniversitesi** Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü
- 2005-2008 : Dokuma ve Baskı Kumaş Tasarımcı, **Deba** (Denizli Basma Sanayi)
- 2005-2006 : Öğretim Görevlisi- **İzmir Ekonomi Üniversitesi** Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü

BAŞARI VE BELGELER

ITKIB Dokuma Kumaş Tasarımı Yarışması 3. lük Ödülü, 2005

European Silk Awards, İtalya, İpek Kumaş Tasarımı Yarışması, 2.lık Ödülü, 2004

Bradford Textile Society Award, İngiltere, Yünlü Kumaş Tasarımı Kategorisi, 1.lık Ödülü, 2004

The Haberdasher’s Company Award, İngiltere, 2.lık Ödülü, 2003

Australian Wool Cooperation Award, İngiltere, 1.lık Ödülü, 2003

YABANCI DİL

İngilizce : İleri seviyede

Fransızca : İleri seviyede

KULLANDIĞI BİLGİSAYAR PROGRAMLARI

Adobe Photoshop CS6

Adobe İllustrator

Microsoft Office Programları